

SUONENJOEN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS

2023

Kaupunginhallitus 2.4.2024
Kaupunginvaltuusto 17.6.2024

SISÄLLYSLUETTELO

SUONENJOEN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS 2023

1.	TOIMINTAKERTOMUS	
1.1.	Kehityskatsaus ja olennaiset tapahtumat	s.2
1.1.1.	Kaupunginjohtajan katsaus	s.2
1.1.2.	Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	s.4
1.1.2.1.	Suonenjoen kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	s.4
1.1.2.2.	Yleinen taloudellinen kehitys	s.8
1.1.2.3.	Oman talousalueen kehitys	s.16
1.1.2.4.	Suonenjoen kaupungin toiminnan ja talouden tarkastelu	s.18
1.1.2.5.	Henkilöstö	s.24
1.1.2.6.	Ympäristötekijät ja ilmastotyö	s.25
1.2.	Kokonaistalouden tarkastelu	s.28
1.2.1.	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	s.28
	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut	s.29
1.2.2.	Toiminnan rahoitus	s.30
	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	s.31
1.2.3.	Rahoitusasema ja sen muutokset	s.32
	Tase ja sen tunnusluvut	s.34
1.2.4.	Kunnan kokonaistulot ja -menot	s.36
	Kaupungin kokonaistulot ja menot	s.36
1.3.	Konsernin toiminta ja talous	s.38
1.3.1.	Yhdistelmä kuntakonsernin tilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	s.38
1.3.2.	Konsernin toiminnanohjaus	s.38
1.3.3.	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	s.39
1.3.4.	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	s.41
1.3.5.	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	s.45
1.3.6.	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	s.48
	Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut	s.49
	Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut	s.50
	Konsernitase ja sen tunnusluvut	s.51
1.4.	Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	s.53
1.5.	Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen	s.61
1.6.	Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	s.63
1.6.1.	Tilikauden tuloksen käsittely	s.63
1.6.2.	Talouden tasapainottamistoimenpiteet	s.64
2.	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	
2.1.	Tavoitteiden toteutuminen	s.70
2.2.	Käyttötalouden toteutuminen	s.71
2.3.	Tuloslaskelman toteutuminen	s.109
2.4.	Investointien toteutuminen	s.112

2.5.	Rahoitusosan toteutuminen	s.111
2.6.	Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	s.114

3. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1.	Suonenjoen kaupungin tilinpäätöslaskelmat	s.116
	Tuloslaskelma	s.116
	Kaupungin rahoituslaskelma	s.117
	Suonenjoen kaupungin tase	s.118
3.2.	Suonenjoki-konsernin tilinpäätöslaskelmat	s.120
	Konsernin tuloslaskelma	s.120
	Konsernin rahoituslaskelma	s.121
	Konsernitase	s.122

4. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1.	Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	s.125
4.1.1.	Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus	s.125
4.1.2.	Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	s.126
4.1.3.	Tuloslaskelman liitetiedot	s.128
4.1.4.	Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista	s.130
4.1.5.	Taseen liitetiedot, vastaavaa	s.131
4.1.6.	Taseen liitetiedot, vastattavaa	s.134
4.1.7.	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	s.136
4.1.8.	Henkilöstöä koskevat liitetiedot	s.138
4.1.9.	Liitetietojen erittelyt	s.139
4.2.	Eriytetyt laskelmat	s.140
4.2.1.	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	s.140
4.2.2.	Kilpailulain 30d §:n mukaiset eriytetyt tilinpäätökset	s.144

5. ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

6. LUETTELOT JA SELVITYKSET

6.1.	Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista	s.146
------	--	-------

1. Toimintakertomus

SUONENJOEN KAUPUNKI

1.1. KEHITYSKATSAUS JA OLENNAISET TAPAHTUMAT

1.1.1. KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuosi 2023 oli koko kuntakentän näkökulmasta suurten muutosten vuosi. Suomen kuntahistorian kenties suurin uudistus, hyvinvointialueuudistus astui voimaan 1.1.2023. Uudistus siirsi sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisvastuun kunnilta hyvinvointialueille. Kulunut vuosi muistetaan tämän lisäksi talouden taantumasta ja geopolitiisesti erittäin epävakaiden aikojen jatkumisesta. Yleinen talouden tila näkyi muun muassa työttömyyden kasvuna ja hyvin heikkona rakentamisen suhdanteena.

Vuosi 2023 merkitsi myös kuntatalouteen historiallisen suurta muutosta. Kuntien menot sekä verotulot ja valtionosuudet alenivat merkittävästi sosiaali- ja terveystalouden siirryttyä pois kuntien järjestämisvastuulta. Uudistukseen liittyvät vaikutukset konkretisoituvat kuntien talouteen kuitenkin viiveellä. Kunnat saivat vuonna 2023 verotuloja vielä sote-uudistusta edeltäneiden korkeampien veroprosenttien mukaisesti yhteensä 1,4 miljardia euroa. Myös valtionosuuksia kertyi kuntiin nykytilannetta enemmän, sillä kuntien valtionosuusrahoitusta tarkistetaan takautuvasti uudelle, pysyvästi alemmalle tasolle vuodesta 2024 alkaen. Nämä sote-uudistuksen hännät tekivät kuntataloudesta vuonna 2023 varsin vahvan ja kuntien yhteenlaskettu tilikauden tulos olikin ennakkolisten tietojen mukaan 1,8 mrd. euroa ylijäämäinen. Ilman kertaluontoisia eriä tulos olisi kuitenkin ollut negatiivinen ja vuosikate romahtanut 40 %:a edellisvuodesta.

Kuntatalouden vahvojen lukemien rinnalla Suomen talouden tilanne oli sen sijaan varsin vaikea. Korona-pandemian jälkeen ripeästi käynnistynyt kasvu päättyi vuoden 2022 loppupuolella. Korkea inflaatio, energiahintojen nousu ja nopeasti noussut korkotaso hyydyttivät Suomen talouden kasvua ja Suomen talous ajautui taantumaan. Talouskasvun hiipuminen välittyi myös työllisyystilanteeseen ja työttömyys kääntyi nousuun. Taloustilanne haastoi toimialoja osin eri tavoin, vaikutukset ovat olleet erityisen voimakkaita rakentamisessa. Taloustilanne on vaikeuttanut myös julkisen talouden tilannetta. Julkiseen talouteen kohdistuvat sopeutuspaineet ovat kasvaneet ennestään huolimatta siitä, että myös kasvun eväitä on alkanut hiljalleen kertyä talousennusteisiin muun muassa inflaatiopaineiden lieventymisen myötä. Suomen talouden kasvuennusteet lähivuosille on edelleen varsin vaimeat eikä kasvu riitä tasapainottamaan alijäämäistä julkista taloutta.

Suonenjoen kaupungin talous kehittyi ennakoitua heikommin vuonna 2023. Toimintakate ylitti määrärahamuutetun talousarvion yli +0,3 milj. eurolla ja alkuperäinen talousarvio ylittyi yli +1,2 milj. eurolla. Kulujen kasvuvauhti kiihtyi toimialojen käyttötalouden osalta erittäin merkittävästi. Niukasti ylijäämäiseen tulokseen vaikuttivat vuoden 2023 osalta lukuisat yksittäiset ja kertaluontoiset erät. Tulokseen keskeisesti vaikuttivat verotulojen ennakoitua parempi kehitys sekä sote-kiinteistöjen vuokratuotto. Toisaalta tuloksesta tehtiin kiinteistöjen lisäpoistojen kautta alaskirjaus sekä varaus pelastustoimen varallaokorvausten maksuunpanon realisoitumiseen lähivuosien aikana.

Hyvinvointialueiden tulon myötä Suonenjoen kaupungin toimintakatteella mitattu talouden pienentyminen oli noin -63,4 prosenttia. Eli kaupungin nettomenot laskivat noin 32,6 milj. euroa. Kaupungin lainakanta oli vuoden lopussa noin 16,2 milj. euroa. Lainakanta aleni edellisvuoteen nähden. Asukaskohtainen lainakanta oli noin 2 400 euroa, kun se vuotta aiemmin oli noin 3 000 euroa. Vaikka lainakanta ei kasvanutkaan, sote-uudistuksen myötä velkaantumiseen liittyvät riskit kasvoivat, koska toimintamenojen pienentymisestä huolimatta velat ja vastuut jäivät kaupungille. Suhteellinen velkaantuneisuus eli vieraan pääoman suhde kaupungin tuloihin kasvoi 44,9%:sta 72,5 %:iin ja kasvaa tulevana vuosina edelleen. Velkaantumiseen liittyvät riskit myös konkretisoituvat korkotason nousun myötä. Korkomenot kasvavat ja kaventavat talouden liikkumavaraa.

Suonenjoen väestömäärä laski vuoden 2023 aikana 55 henkilöllä ja asukasluku oli ennakkotietojen mukaan vuoden lopussa 6 710 henkilöä. Keskimääräinen työttömyysaste vuoden 2023 oli Suonenjoella 8,8 %. Alhaisimmillaan työttömyysaste oli toukokuussa ollen 7,0 %. Pohjois-Savon keskimääräinen työttömyysaste oli 10,1 %, kun se vuonna 2022 oli 9,5 %.

Työllisyyttä koskevat asiat olivat aiempien vuosien tapaan keskeisessä asemassa. Valmistelutyö vuoden 2025 alusta toteutuvaan TE-palveluiden järjestämisvastuun siirtymiseen kunnille jatkui ja Suonenjoen kaupunki teki päätöksen Kuopion työllisyysalueeseen liittymisestä. TE-palveluiden uudistus on merkittävä ja tavoitteena on, että se tuo kunnille uusia välineitä edistää työllisyyttä ja elinvoimaa.

Suonenjoen kaupungin strategiset haasteet liittyvät väestönkehitykseen ja palvelurakenteen yhteensovittamiseen. Vähenevä lapsien määrä luo oman haasteen muun muassa varhaiskasvatus- ja kouluverkoston osalta. Kiinteistöjen tarkastelu on ollut keskeisessä roolissa kuluvan valtuustokauden aikana niin toiminnallisesti kuin myös taloudellisesti. Vuonna 2022 kaupunginvaltuuston on tehnyt merkittävän päätöksen perusopetusverkon sopeuttamisesta palvelun tosialliseen tarpeeseen nähden. Päätöksen mukaisesti Sammelselän koulu lakkautetaan vuoden 2025 syksystä lukien. Kouluverkon tiimoilta käytävä keskustelu nousi poikkeuksellisen voimakkaasti poliittiseen keskusteluun loppuvuodesta 2023. Edustuksellisen demokratian keskeisiä periaatteita on päätösten johdonmukaisuus, luotettavuus ja myös pysyvyys. Nyt näiden mukaisia arvoja koetellaan päättäjienne ajatuksissa.

Olemme olleet uuden edessä ja eläneet monessa mielessä poikkeuksellisen haastavia aikoja. Työyksikkömme ja työntekijämme ovat sopeuttaneet nopeasti toimintaansa muuttuneisiin olosuhteisiin, jotta kaupungin palvelut eivät pysähtyneet. Vuosi oli monien muutosten vuosi, henkilöstö hoiti tehtävänsä erinomaisesti kaiken muutoksen keskellä. Henkilöstölle iso kiitos vuodesta 2023!

Lisäksi kiitän haastavasta vuodesta päättäjämme, yhteistyökumppaneitamme ja erityisesti paikkakuntamme menestymisen mahdollistavia yrittäjiä. Olemme yhdessä onnistuneet erinomaisesti ja samalla antaneet Suonenjoelle mahdollisuuden jatkaa eloaan itsenäisenä ja elinvoimaisena kaupunkina. Saumattomalla yhteistyöllä tästä poikkeavasta ajasta tulemme selviytymään.

Kaupunginjohtaja Juha Piironen

1.1.2. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1.2.1. SUONENJOEN KAUPUNGIN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

KAUPUNGINVALTUUSTO, 2023

Nuutinen Kirsi (KESK), puheenjohtaja
Ruotsalainen Olavi (SDP), I varapuheenjohtaja
Kauppinen Pekka (PS), II varapuheenjohtaja

Backman Pirjo (KD), jäsen
Engelage Emilia (KESK), jäsen
From Jani (VAS), jäsen
Heikkinen Mika (PS), jäsen
Huttunen Juha (KESK), jäsen
Koponen Milja (KESK), jäsen 27.2.2023 alkaen
Kovanen Pauliina (KESK), jäsen
Kääriäinen Osmo (KESK), jäsen 27.2.2023 saakka
Lahtinen Timo (SDP), jäsen
Luoto Anne (SDP), jäsen
Luukkonen Hanna (KESK), jäsen
Mannila Tapani (PS), jäsen
Markkanen Jonni (KOK), jäsen
Markkanen Juha (KESK), jäsen
Markkanen Kirsi (SDP), jäsen
Matilainen Marja (VAS), jäsen
Paananen Marika (KESK), jäsen
Pentikäinen Pia (PS), jäsen
Raatikainen Pasi (KESK), jäsen
Rossi Minna (KOK), jäsen
Sorsa Timo (KOK), jäsen
Suihkonen Mikko (KESK), jäsen
Suihkonen Petri (KESK), jäsen
Tuppura Leena (KESK), jäsen
Turpeinen Tero (PS), jäsen

Kaupunginvaltuuston päätöksiä vuonna 2023

27.2.2023

- Korttelin 212 asemakaavan muutos
- Kuopion seudun liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040:n hyväksyminen
- Kuopion kaupunkiseutusuunnitelman hyväksyminen
- Eron myöntäminen Osmo Kääriäiselle eri luottamustehtävistä ja jäsenen valitseminen hänen tilalleen
- Eron myöntäminen Kimmo Krögerille eri luottamustehtävistä ja jäsenen valitseminen hänen tilalleen
- Perussuomalaisten Suonenjoen valtuustoryhmän valtuustoaloite katuvalojen sammuttamiseksi kesäöiksi
- Kuntalaisaloite / Lempyyn alueen päivähoidopaikkojen määrän lisäämiseksi
- Kuntalaisaloite Keskuskadun muuttamisesta kävelykaduksi
- Hankintastrategian hyväksyminen
- Suonenjoen kaupungin konserniohjeen hyväksyminen
- Lukion erityisopettajan viran perustaminen
- Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan päällikön viran perustaminen
- Hallintosäännön päivittäminen

24.4.2023

- Henkilöstöpäällikön viran perustaminen
- Kaavoituskatsaus 2023
- Kuntalaisaloite / Suonenjoen länsiranta kaavoitettava uudelleen
- Henkilöstökertomus 2022
- Tietotilinpäätös 2022

- Työllisyysalueen muodostamiseen liittyvä Suonenjoen kaupungin kannanotto / Julkisten työvoimapalvelujen järjestäminen
- Suonenjoen kaupungin ja kuntakonsernin tytäryhteisöjen lakisääteisten tilintarkastuspalvelujen hankinta vuosille 2023- 2025
- Talouden seurannan osavuosisiraportit 12/2022 ja tilinpäätöksen ennakkotieto
- Talouden seurannan osavuosisiraportit 3/2023
- Sidonnaisuusilmoitukset
- Perussuomalaisten valtuustoryhmän valtuustoaloite Suonenjoen valtuuston osallistumiseksi kuntamarkkinoille
- Vasemmistoliiton valtuustoryhmän valtuustoaloite siirtolapuutarha-alueeseen saamiseksi Suonenjoelle
- Suonenjoen Kokoomuksen valtuustoryhmän toivomusponssi Suonenjoen kaupunginvaltuuston 27.2.2023 kokouksen pykälä 4 "Kuopion liikennejärjestelmäsuunnitelma 2040 hyväksyminen

19.6.2023

- Vuoden 2022 tilinpäätös, tilintarkastuskertomus 2022 ja vastuuvapauden myöntäminen
- Kaupunginvaltuuston puheenjohtajan ja kahden varapuheenjohtajan vaali kuluvan valtuustokauden kahdelle viimeiselle vuodelle, tai enintään kuluvan valtuustokauden päättymiseen saakka
- Kaupunginhallituksen jäsenten ja kaupunginhallituksen puheenjohtajien valitseminen kuluvan valtuustokauden kahdelle viimeiselle vuodelle, tai enintään kuluvan valtuustokauden päättymiseen saakka
- Kasvun ja oppimisen lautakunnan puheenjohtajan valitseminen kuluvan valtuustokauden kahdelle viimeiselle vuodelle, tai enintään kuluvan valtuustokauden päättymiseen saakka
- Teknisen lautakunnan puheenjohtajan valitseminen kuluvan valtuustokauden kahdelle viimeiselle vuodelle, tai enintään kuluvan valtuustokauden päättymiseen saakka
- Lisämäärärahan myöntäminen vuoden 2023 talousarvioon / elinvoima- ja hallintopalvelut
- Kuntalaisaloite kaupungin hankinta- ja ostolaskudatan avaamiseksi
- Jätepoliittisen ohjelman vuoteen 2030 hyväksyminen
- Kaupunginvaltuuston kokoukset syyskaudella 2023
- Talouden seurannan osavuosisiraportit 4/2023

18.9.2023

- Kuopion työllisyysalueen yhteistoimintasopimuksen ja palveluiden järjestämissuunnitelman hyväksyminen
- Hallintosäännön päivittäminen
- Suonenjoen kaupungin palkkiosäännön päivittäminen 1.10.2023 lukien
- Päiväkodinjohtajan viran perustaminen
- S2-opettajan viran perustaminen
- Talouden seurannan osavuosisiraportit 8/2023
- Lisämäärärahan myöntäminen vuoden 2023 talousarvioon / elinvoima- ja hallintopalvelut
- Määrärahamuutos vuoden 2023 talousarvioon / verotulot
- Vastaus valtuustoaloitteeseen / Siirtolapuutarhat
- Vanhusneuvoston aloite Seniorikortista
- Suonenjoen Sosialidemokraattien valtuustoryhmän valtuustoaloite / Muutos lisveden päiväkodin loma-aikojen henkilöstön siirtoon lisvesi-Kopola

13.11.2023

- Hyvinvoinnin vuosiraportti 2022-2023
- Tuloveroprosentin määrääminen vuodelle 2024
- Kiinteistöveroprosenttien määrääminen vuodelle 2024
- Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelman väliarviointi / toimialat
- Selvityksen antaminen / Arviointikertomus vuodelta 2022

18.12.2023

- Lisämäärärahan myöntäminen vuoden 2023 talousarvioon / kasvun ja oppimisen palvelut
- Kuntalaisaloite / Suonenjoen Keskusentän hiekkakentän saneeraus hiekkatekonurmeksi
- Asuntosihteerin viran lakkauttaminen
- Toimistosihteerin viran perustaminen
- Hallintosäännön päivittäminen
- Suonenjoen ympäristönsuojelumääräysten tarkistaminen

- Kaupunginvaltuuston kokoukset kevätkaudella 2024
- Sisä-Savon Terveystieteiden kuntayhtymän vuoden 2023 tilinpäätös ja loppuselvityskertomus
- Vuoden 2024 talousarvion sekä vuosien 2024 - 2026 toiminta ja taloussuunnitelman hyväksyminen
- Valtuustoaloite kasvun ja oppimisen lautakunnalle

KAUPUNGINHALLITUS

Toiminta-ajatus

Kaupunginhallituksen tehtävänä on kaupunginvaltuuston hyväksymän toiminta-ajatuksen ja päämäärien toteuttamiseksi huolehtia kaupungin toimintojen sekä taloudenhoidon kehittämisestä, edistää yhteistyössä sidosryhmien kanssa kaupungin taloudellista, sosiaalista ja henkistä kehitystä sekä vaikuttaa yhteiskuntapolitiikkaan kaupunkilaisten ja kaupungin etujen huomioon ottamiseksi.

Tehtäväalueet

- kaupungin hallinnon sekä palvelutuotannon johtaminen ja kehittäminen
- taloudesta, kuntasuunnittelusta ja elinkeinopolitiikasta vastaaminen
- ohjaaminen maankäytön suunnittelun avulla eri toimintojen sijoittumista kaupunkiin huomioiden ympäristön vaatimukset
- kuntien välisen yhteistyön kehittäminen
- kaupungin toiminnan ohjaaminen, yhteensovittaminen, seuranta ja arviointi

Kaupunginhallitus kokoontui 18 kertaa vuonna 2021 ja käsitteli 290 asiaa.

KAUPUNGINHALLITUS, 2023

Varsinaiset jäsenet:

Kovanen Pauliina, puheenjohtaja
 Pentikäinen Pia, I varapuheenjohtaja
 Rossi Minna, II varapuheenjohtaja
 Huttunen Juha 19.6.2023 saakka

Suihkonen Mikko 19.6.2023 alkaen
 Luukkonen Hanna 19.6.2023 saakka
 Engelage Emilia 19.6.2023 alkaen
 Suihkonen Petri

Mannila Tapani
 Lahtinen Timo
 From Jani

Henkilökohtaiset varajäsenet:

Tuppura Leena
 Pellinen Raili
 Riikka Ryyttäri
 Kääriäinen Osmo 27.2.2023 saakka
 Markkanen Juha 27.2.2023 alkaen
 Markkanen Juha
 Engelage Emilia
 Luukkonen Hanna
 Suihkonen Mikko
 Huttunen Juha 19.6.2023 alkaen
 Heikkinen Mika
 Sato Markku
 Voipio Pekka

LAUTAKUNNAT, 2023

VAALILAUTAKUNTA (VALTUUSTO)

Pentikäinen Pia, puheenjohtaja
 Luoto Anne, varapuheenjohtaja
 Engelage Emilia
 From Jani
 Markkanen Jonni

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Hiekkataipale Tanja, puheenjohtaja
 Markkanen Seppo, varapuheenjohtaja
 Tiihonen Ari
 Laine Tarja
 Heiskanen Tuula

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Backman Pirjo, puheenjohtaja
Paananen Marika, varapuheenjohtaja
Turpeinen Tero
Koljonen Veijo
Weide Arja

KASVUN JA OPPIMISEN LAUTAKUNTA

Pentikäinen Pia, puheenjohtaja
Paananen Marika, varapuheenjohtaja
Kääriäinen Osmo 27.2.2023 saakka
Raatikainen Pasi 27.2.2023 alkaen
Lehtonen Anja
Vesterinen Vesa
Markkanen Kirsi
Sorsa Timo

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Huttunen Juha, puheenjohtaja 19.6.2023 saakka
Suihkonen Mikko, puheenjohtaja 19.6.2023 alkaen
Ruotsalainen Olavi, varapuheenjohtaja
Tuppura Leena
Markkanen Juha
Koponen Milja
Mannila Tapani
Ryyttäri Riikka

1.1.2.2. YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön kansantalousosaston talven 2023 talouden katsauksen mukaisesti Suomen talouden tilanne oli alkuvuonna ennakoarvioita heikompi ja kolmannella neljänneksellä tuotanto väheni selvästi. Myös loppuvuoden taloustilanne on edelleen heikko ja Suomen bruttokansantuote (BKT) supistuu tänä vuonna 0,5 prosenttia. Heikoin tilanne on rakentamisessa, mutta myös palveluiden hyvä kasvu on pysähtynyt.

Talouden odotetaan kuitenkin kääntyvän kasvuun. Inflaation hidastuminen ja korkojen lasku yhdessä kotitalouksien kohtuullisen hyvän tulokehityksen kanssa lisäävät kotitalouksien ostovoimaa. Yksityinen kulutus kääntyykin vaimeaan kasvuun ensi vuonna ja kasvu vahvistuu vuonna 2025. Korkojen lasku tukee myös investointeja, joita tukee myös energiasiirtymä ja puolustusinvestoinnit. Vuonna 2024 BKT kasvaa 0,7 prosenttia ja kasvu vahvistuu vuonna 2025 ja 2026.

Maailmantalouden kasvua on hidastanut inflaatio ja korkojen nousu sekä geopoliittiset jännitteet. Inflaation nopea hidastuminen ja hyvä työllisyystilanne tukevat kuitenkin kasvunäkymiä jatkossa. Korkojen odotetaan myös laskevan aiempia odotuksia nopeammin. Tunnelmat rahoitusmarkkinoilla ovatkin olleet viime aikoina melko optimistiset. Maailmantalouden kasvu on 2,7 prosenttia vuonna 2024 ja vuonna 2025 3,0 prosenttia.

Yhdysvaltojen talouskasvu on ollut selvästi nopeampaa kuin euroalueella koronakriisistä toivuttaessa. Euroalueella talouskasvua on hidastanut korkea energian hinta ja Yhdysvaltojen talouskasvua taas nopeuttanut elvyttävä finanssipolitiikka. Ennustevuosina kasvueroa kuitenkin supistaa euroalueen talouden toipuminen.

Maailmankauppa on supistunut tänä vuonna maailmantalouden kasvusta huolimatta. Taustalla ovat sekä geopoliittiset jännitteet että varastojen täytyminen. Jatkossa maailmankaupan odotetaan kuitenkin toipuvan ja antavan vetoapua myös Suomen viennille. Vuonna 2023 vienti Suomesta laskee, mutta selvästi vähemmän kuin tuonti, joten nettoviennillä onkin selvästi positiivinen kontribuutio talouteen tänä vuonna. Vuonna 2024 viennin odotetaan jo kasvavan. Suomen kustannuskilpailukyky on kunnossa ja vienti kasvaa, kunhan maailmankauppa toipuu.

Inflaatio on hidastunut nopeasti vuoden 2023 aikana. Vuonna 2024 inflaatio on keskimäärin enää 2 prosenttia ja painuu alle 2 prosentin vuosina 2025 ja 2026. Pääsyy inflaation hidastumiseen on ollut energian hintojen lasku, mutta loppuvuodesta 2023 inflaation hidastuminen on ollut laaja-alaista. Eniten hintapaineita on jäljellä palveluissa, mutta niissäkin hintojen nousu on selvästi hidastunut.

Inflaation hidastumisen myötä myös korot kääntyvät laskuun. Odotukset ohjauksorkojen laskusta ensi vuonna ovat aikaistuneet ja markkinakorot ovat jo alentuneet. Suurin positiivinen vaikutus korkojen laskusta nähdään vuonna 2025.

Reaaliansiot kääntyvät kasvuun vuonna 2024, mutta kotitalouksien ostovoiman kasvu jää vielä vaimeaksi, kun työllisyyden heikkeneminen ja sosiaalietuuksien leikkaukset hidastavat kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvua. Vuodesta 2025 alkaen kotitalouksien ostovoiman ja kulutuksen kasvu vauhdittuvat.

Uusien asuntojen rakentaminen on jyrkässä laskussa ja lasku jatkuu vielä vuonna 2024. Asunnoille on kuitenkin kysyntää maahanmuuton ja maan sisäisen muuton ansiosta. Korkojen kääntyminen laskuun piristääkin asuntomarkkinoita ja uudistuotanto kasvaa vuodesta 2025 alkaen. Myös muu rakentaminen on laskusuunnassa, mutta toipuu asuinrakentamista nopeammin.

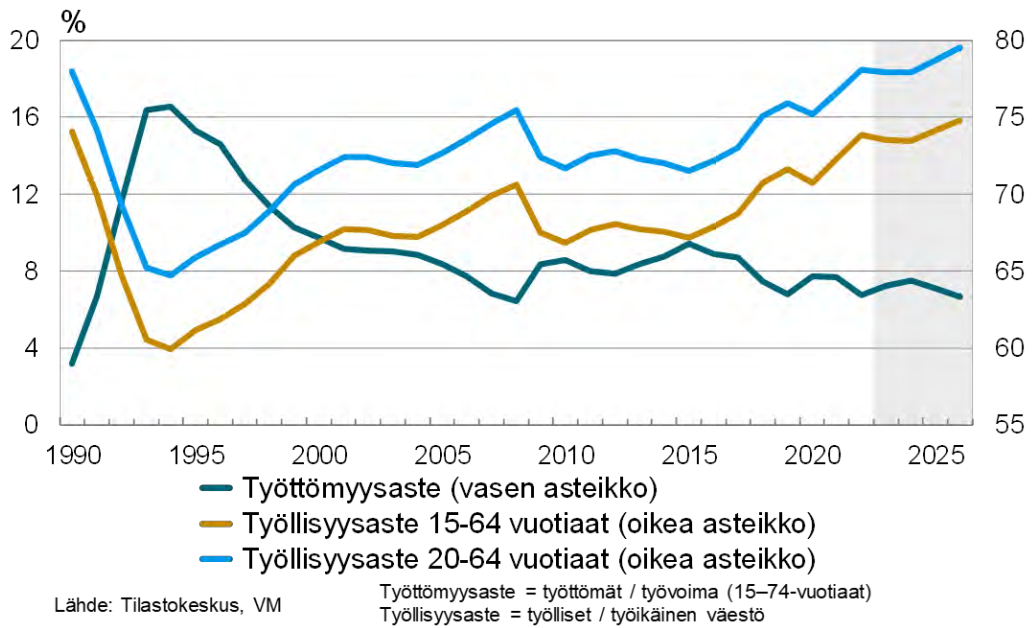
Haastavista lyhyen aikavälin näkymistä huolimatta odotukset tuotannollisten investointien suhteen ovat positiiviset ja yrityksillä on suuria investointitarpeita lähivuosina. Ilmastonmuutoksen ja energiamurroksen lisäksi yhä etenevä digitalisaatio ja tekoälyn hyödyntäminen lisäävät investointeja. Tuotannollisia investointisuunnitelmia onkin ennätysmäärä paljon.

Julkisten investointien määrä kasvaa lähivuosina, vaikka julkisen talouden tiukka tilanne heikentää investointimahdollisuuksia. Valtion investointeja pitävät yllä kyberturvallisuuden, rajavalvonnan ja maanpuolustuksen vahvistaminen sekä EU:n investointirahoitus. Paikallishallinnossa investointipaineet jatkuvat väestön muuttoliikkeen ja rakennuskannan korjaustarpeiden vuoksi.

Tuotannon laskun myötä työvoiman kysyntä vähenee ja työllisten määrä kääntyy laskuun. Vuonna 2024 työllisyys vähenee tilapäisesti ja työllisyysaste laskee. Yritykset vastaavat heikkoon työvoiman kysyntään kuitenkin pääosin lomautuksin sekä muihin työvoimajoustoihin turvautumalla mieluummin kuin irtisanomisin. Työtuntien määrä supistuukin enemmän kuin työllisyyden. Erityisesti rakentamisen supistuminen lisää työttömyyttä vuosina 2023 ja 2024. Työttömyysaste nousee 7,5 prosenttiin vuonna 2024.

Vuosina 2025 ja 2026 talouden kasvu on varsin vahvaa ja työllisyys lisääntyy lähes prosentin vuosittain. Työllisyyden kasvu on laaja-alaista ja sitä tukevat myös hallituksen työvoiman tarjontaa lisäävät toimet, joista ensimmäiset astuvat voimaan vuonna 2024. 15–64-vuotiaiden työllisyysaste saavuttaa lähes 75 prosentin tason vuonna 2026.

Työllisyys ja työttömyys

(lähde: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus talvi 2023)

Julkisyhteisöjen alijäämä on 2,5 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023. Alijäämä heikkenee vuonna 2024 3,5 prosenttiin heikon talous- ja työllisyyskasvun sekä hitaan verotulojen kasvun vetämänä. Julkisyhteisöjen alijäämä kohenee jatkuvuosiin noin 3,0 prosenttiin suhteessa BKT:hen, kun hallituksen sopeutustoimet alkavat purra, ja kun talous ja työllisyys alkavat kasvaa ennustejakson lopulla. Kaikesta tästä huolimatta julkisyhteisöjen alijäämä on syvä.

Valtionhallinnon alijäämä pysyy mittavana koko ennustejakson. Verotulot kasvavat maltillisesti, ja sopeutustoimista huolimatta menojen kasvu pysyy nopeana. Nopea hintojen ja palkkojen nousu, varautumiseen ja turvallisuuteen tehtävät mittavat panostukset sekä kasvavat velanhoitomienot pitävät valtion menot kasvussa läpi ennustejakson.

Hyvinvointialueet suunnittelevat sopeutustoimia, joita on ennusteessa huomioitu vuodelle 2024 n. 0,3 miljardin euron edestä. Siitä huolimatta vuoden 2024 alijäämän ennustetaan pysyvän vuoden 2023 tasolla eli noin 0,5 prosentissa suhteessa BKT:hen. Alijäämä ei myöskään ole korjaantumassa ennustejakson aikana. Lisäksi kuntahallinnon ennustetaan olevan alijäämäinen läpi koko ennustejakson. Työeläkelaitokset sen sijaan pysyvät huomattavan ylijäämäisinä, ja muut sosiaaliturvarahastot pysyvät lähellä tasapainoa ennustejaksolla.

Valtion ja paikallishallinnon alijäämien sekä hitaan talouskasvun seurauksena velkasuhde jatkaa kasvuaan, eikä se ole kääntymässä laskuun näköpiirissä olevalla talouden kehityksellä. Vuoden 2023 velkasuhde asettuu hieman päälle 75 prosentin suhteessa BKT:hen ja vuonna 2026 ollaan jo yli 83 prosentin.

Kuntatalouden kehitys

Manner-Suomen kuntien talous oli odotetun vahva vuonna 2023. Vuosikate vahvistui 790 milj. eurolla ollen koko 2000-luvun vahvin. Vuosikate ylitti selvästi poistot ja nettoinvestoinnit. Kuntien tilikauden tulos oli selvästi positiivinen, noin 1,8 mrd. euroa, jossa parannusta 638 milj. euroa edellisvuoteen.

Taseen kertynyt ylijäämä kasvoi lähes 1,9 mrd. eurolla 16,81 mrd. euroon. Vahva tulos johtui pääosin sote-uudistuksen ns. verohännästä (vaikutus jopa +1,4 mrd. euroa). Lisäksi sote-uudistukseen liittyvä valtionosuuksien vähennystarve on noussut 0,5 mrd. euroon (ts. valtionosuuksia maksettiin em. määrä liikaa vuonna 2023).

Kuntien lainakanta väheni toisena peräkkäisenä vuotena. Vuonna 2023 lainakanta väheni 243 milj. eurolla 18,45 mrd. euroon (3 334 €/asukas). Sen sijaan rahavarat vähenivät lähes 1 mrd. eurolla. Nettoinvestointien määrä kasvoi voimakkaasti (kasvua 1,64 mrd. euroa), mikä selittyy pääosin luovutustulojen merkittäväällä vähentymisellä edellisvuoden korkeasta määrästä. Bruttoinvestoinnit kasvoivat sen sijaan vain 145 milj. eurolla.

Manner-Suomen 12 kunnalla vuosikate oli negatiivinen (14 vuonna 2022). Negatiivisten vuosikatteiden yhteenlaskettu määrä oli noin 9 milj. euroa. Arviointimenettelyyn päätyviä uusia kuntia olisi vuoden 2023 tilinpäätösarvioiden mukaan mahdollisesti noin 1–2.

Kuntaliiton kuntien tilinpäätösarvioin yhteenvedon mukaisesti vaikka kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvotiedot vuodelta 2023 jäivät hieman odotuksista, kokonaisuutena kuntatalouden tunnuslukuja voidaan pitää vahvoina. Kuntatalous saavutti viiden vuoden tauon jälkeen tasapainon, kun investoinnit huomioiva rahoitusjäämä nousi 200 miljoonan euron ylijäämään. Sitä aikaisemmin kuntatalous oli tasapainossa vuonna 2006. Myös tilikauden tulos nousi poikkeuksellisen vahvalle tasolle: 1,8 miljardiin euroon. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2023.

Kuntien vahva tilikauden tulos ohjautuu siis nopeasti kasvaneiden investointien rahoittamiseen. Kunnat käyttivät ylijäämäänsä myös lainakannan vähentämiseen alustavan arvion mukaan yhteensä 300 miljoonalla eurolla. Kuntien lainakanta on pienentynyt jo toista vuotta peräkkäin.

Valitettavasti kuntatalouden vahvat tunnusluvut saavutettiin sote-uudistukseen liittyneiden kertaluonteisten poikkeuserien avulla. Ilman niitä kuntien ja kuntayhtymien talous olisi ollut viime vuonna 1,9 miljardia euroa heikompi. Poikkeuserien taustalla vaikuttivat muun muassa vuodelta 2022 vuodelle 2023 siirtyneet 1,4 miljardin euron suuruisiksi arvioidut verotilitykset eli niin sanottu sote-uudistuksen verohäntä.

Ilman poikkeuserien tuntuvaa apua kuntatalouden tila olisi ollut raskaasti alijäämäinen ja lähennellyt kuntatalouden vaikeimpia vuosia. Kuntatalouden näkymät synkkenevät dramaattisesti lähitulevaisuudessa, kun sote-uudistuksen poikkeuserät poistuvat.

Kuntien talouden rahavirrat muuttuivat vuonna 2023 voimakkaasti, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu, niitä vastaavat nettokustannukset sekä niitä vastaavat verotulot, investointivastuu ja osa lainakannasta siirtyivät hyvinvointialueille.

Kuntaliiton arvion mukaan verohäntä yltää jopa 1,4 miljardiin euroon vuonna 2023. Kunnille maksettiin ennakollisen sote-siirtolaskelman mukaan myös noin 500 miljoonaa euroa liikaa valtionosuuksia, jotka ovat määrä periä takaisin valtiolle lähivuosina. Euromääräisesti suurin poikkeuserä oli vuodelle 2023 kertyneet vanhempien verovuosien kunnallis- ja yhteisöverotulot, jotka maksuunpantiin korkeimmilla tuloveroprosenteilla ja yhteisöveron jako-osuuksilla. Nämä verotulot jäävät kertaluonteiseksi.

Kuntien toimintamenot supistuivat sote-muutoksen vuoksi arviolta 50–60 prosenttia, mutta verotuloissa muutos oli verohäntien vuoksi pienempi. Rahoitusmarkkinoiden kireä tilanne heijastui kuntasektorin korkokuluihin, jotka kasvoivat noin 150 miljoonalla. Kuntien lainakannan keskimääräiset korkokulut kasvoivat kuitenkin huomattavasti markkinakorkoa hillitymmiin. Markkinakorkojen ei odoteta palaavan vuotta 2022 edeltävälle tasolle.

Soten taloudelliset vaikutukset alkavat selkeytyä vasta vähitellen, mutta tilinpäätösarviot kertovat kuntakentän taloudellisen eriytymisen jatkumisesta viime vuonna. Tilikauden tulos oli paras yli 100 000 asukkaan ja 20 000–100 000 asukkaan kunnissa, kun taas pienemmissä kunnissa tulos oli selkeästi heikompi. Aivan pienimmissä, alle 5 000 asukkaan, kunnissa tilikauden tulos jopa heikkeni vuodesta 2022. Näin tapahtui vuoteen 2023 kohdistuneesta poikkeuksellisen suuresta verohännästä huolimatta.

Kuntahallinnon rahoitusaseman arvioidaan olevan lähellä tasapainoa vuosina 2023 ja 2024. Alijäämät syvenevät vuosina 2025–2028 n. 0,3–0,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen mm. nopeasti kasvavien kustannusten sekä sote-uudistukseen liittyvien valtionosuuksien täsmäytysten ja jaksotusten seurauksena.

Kuntahallinnon kulutusmenot kasvavat ennustevuosina pääasiassa hintojen kasvun vauhdittamana, sillä koulutuksen (ml. varhaiskasvatus) palvelutarve pysyy painelaskelmassa laskevana syntyvyyden laskun ja ikäluokkien pientymisen vuoksi. Poikkeuksen pääasiassa hintojen nousun aiheuttamaan kulutusmenojen kasvuun aiheuttaa vuoteen 2025 ajoittuva TE-palvelu-uudistus, jolloin kunnille siirtyy vastuu työ- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä, ja samalla kuntien rahoitusvastuuta työttömyysetuuksista laajennetaan.

Kuntien tulonsiirrot valtiolta laskevat vuonna 2024, sillä kuntien valtionosuuksia pienennetään tuntuvasti nk. sote-siirtolaskelman tarkentumisen seurauksena. Lisäksi hallituksen päättämä yhden prosenttiyksikön indeksijarru hidastaa valtionosuuksien kasvua vuosina 2024–2027.

Vuoden 2022 verotuksen valmistuttua vuoden 2023 lopulla ilmeni, ettei syksyn talousarvion yhteydessä arvioitu sote-siirtolaskelmaan liittyvä valtionosuusleikkaus ollut riittävä. Hallitus päätti kuitenkin jaksottaa uuden lisäleikkauksen vuosille 2025–2027, jottei ennakoimattoman suuri leikkausvaikutus kohdistu valtionosuuksiin vielä vuonna 2024 tilanteessa, jossa suuri osa kunnista oli jo päättäneet vuoden 2024 talousarviostaan.

Keskimääräinen kunnallisvero nousee vuonna 2024 koko Suomessa 0,07 prosenttiyksiköllä 7,51 prosenttiin, minkä arvioidaan lisäävän kunnallisverotuloja n. 80 milj. euroa vuositasona. Lisäksi kiinteistöverotuloja lisää hallituksen päätös erottaa maapohjat rakennuksista yleisen kiinteistöveroprosentin sisällä ja nostaa niiden verotuksen vaihteluvälin alarajaa. Muutos kasvattaa kuntien kiinteistöverotuloja reilut 100 milj. euroa vuodesta 2024 alkaen. Verotulot säilyvät kuntahallinnon merkittävimpänä tulonlähteenä, vaikkakin ne sote-uudistuksen seurauksena likimain puolittuivat. Vaikka verotulojen kasvu pysyy ennustevuosina lähellä pitkän aikavälin keskiarvoa, merkitsee se kunnille huomattavasti pienempiä lisätuloja kuin aiemmin. Sote-uudistus kavensi kuntien talouden liikkumavaraa merkittävästi, mikä korostaa entisestään riskienhallinnan merkitystä kuntien talouden suunnittelussa.

Tietoja ja arvioita kunnallistalouden kannalta keskeisten kokonais-taloudellisten muuttujien kehityksestä (lähde: Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus talvi 2023)

	2021	2022	2023**	2024**	2025**	2026**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	251	269	282	289	301	313
Palvelut, määrän muutos, %	4,3	3,2	0,9	0,7	1,5	0,9
Koko teollisuus, määrän muutos, %	2,0	-1,3	0,2	1,8	2,8	1,9
Työn tuottavuus, muutos, %	1,4	0,0	0,0	1,7	1,3	0,7
Työlliset, muutos, %	2,4	2,5	0,1	-0,2	0,8	0,9
Työllisyysaste (15–64-vuotiaat), %	72,3	73,8	73,6	73,5	74,1	74,8
Työllisyysaste (20–64-vuotiaat), %	76,6	78,1	77,9	77,9	78,7	79,5
Työttömyysaste, %	7,7	6,8	7,2	7,5	7,1	6,6
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	2,2	7,1	6,3	2,0	1,4	1,7
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,4	2,4	4,2	3,5	3,3	3,1
Vaihtotase, mrd. euroa	1,0	-6,8	-2,2	-2,3	-2,7	-2,8
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	0,4	-2,5	-0,8	-0,8	-0,9	-0,9
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,5	0,3	3,4	3,4	2,4	2,1
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	-0,1	1,7	3,1	3,2	3,1	3,1
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	55,7	53,3	54,5	54,9	54,7	53,9
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	43,1	42,9	41,5	40,5	40,5	40,3
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-2,8	-0,8	-2,5	-3,5	-3,4	-3,0
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-3,3	-1,6	-3,2	-3,7	-4,2	-3,8
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	72,5	73,3	75,5	79,1	81,4	83,3

Kasvavat alijäämät merkitsevät kuntahallinnossa sopeutuspaineita sekä edellyttävät investointien huolellista tarveharkintaa. Toistaiseksi kehitysarviossa on huomioitu vasta teknisluonteinen 50 milj. euron kuntien ja kuntayhtymien oma menosäästö kulutusmenoissa talousarviovuodesta 2024 alkaen ja kuntien päättämät veroprosenttien muutokset vuodelle 2024. Kuntahallinnon menot voivat osoittautua

painelaskelmaa maltillisemmiksi, jos kunnat pystyvät sopeuttamaan sekä palveluverkkoaan että toimintaansa vastaamaan pienenevää palvelutarvetta. Toisaalta palveluverkon karsiminen voi osoittautua kaikenkokoisissa kunnissa poliittisesti hankalaksi kysymykseksi.

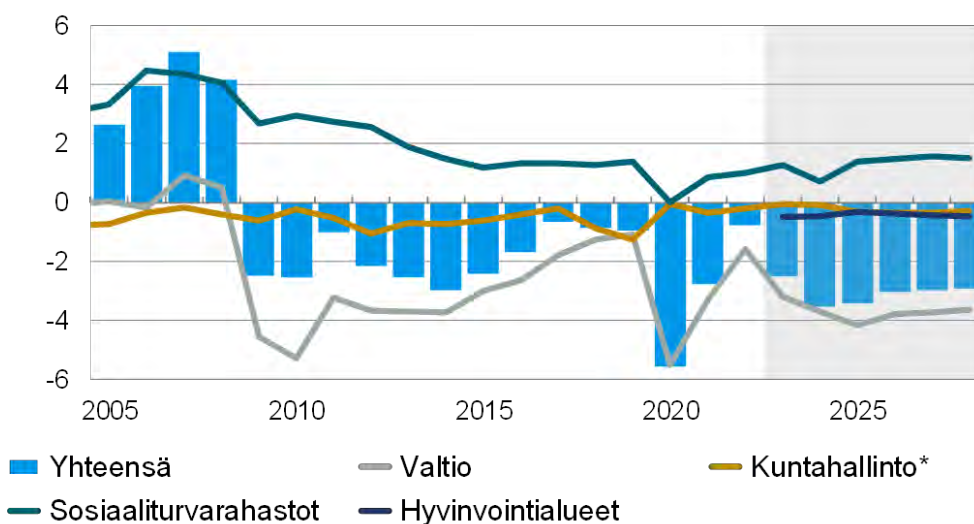
Julkinen talous on sitkeästi alijäämäinen ennustevuosina

Taloukasvu kääntyi hienoiseen laskuun ja on vaimeaa myös vuonna 2024. Inflaation aiheuttama menojen kasvu heikentää julkisen talouden rahoitusasemaa. Verotulojen kasvu on vaisua, ja alijäämä heikkenee vuonna 2024 reilusti yli 3 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Seuraavina vuosina alijäämä kohenee hiljalleen hallituksen toimien ja taloukasvun ansiosta. Julkisia menoja rasittavat kuitenkin useat aiemmin päätetyt toimet, korkomenojen kasvu ja mittavat puolustushankinnat.

Julkinen velka nousee vuonna 2023 yli 75 prosenttiin ja vuoteen 2028 mennessä yli 85 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Sopeutustoimista huolimatta velkasuhde kasvaa edelleen. Valtionhallinto, kunnat ja hyvinvointialueet ovat kaikki alijäämäisiä ja kerryttävät velkaa vuosittain.

Paikallishallinnon alasektoreista kuntahallinto jää edelleen alijäämäiseksi, ja alijäämä syvenee hintojen nopean kasvun ja investointien seurauksena. Ikääntyvä rakennuskanta, muuttoliike ja infrarakentaminen pitävät kuntien investointimenot korkealla. Hyvinvointialueiden arvioidaan olevan vuonna 2023 alijäämäisiä hintojen ja palkkojen nopean kasvun sekä suurten investointimenojen vuoksi.

Julkisyhteisöjen rahoitusasema suhteessa BKT:hen, %

*Ml. hyvinvointialuehallinto vuoden 2022 loppuun saakka

Lähde: Tilastokeskus, VM

(lähde:Tilastokeskus, VM Taloudellinen katsaus talvi 2023)

Hyvinvointialueiden palkkaratkaisut lisäävät henkilöstömenoja yleistä ansiokehitystä nopeammin, mikä tuo alueille sopeutustarpeita vuosittain. Alueiden tilannetta

vaikeuttaa myös pula työvoimasta. Hallitusohjelman toimet vähentävät alueiden menopaineita. Lisäksi alueiden on tulevana vuosina sopeutettava toimintaansa, mikä hidastaa menojen kasvua.

1.1.2.3. OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS

Väestö

Seuraavassa on kuvattu kehitys Sisä-Savon kuntien asukasmääristä ja ikärakenteesta sekä Suonenjoen väestömuutoksen rakenteesta ja alueen kuntien työttömyysasteista:

Asukasluku 31.12.	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos 2022-2023
Suonenjoki	7 145	7 070	6 938	6 891	6 765	6 710	-55
Rautalampi	3 196	3 121	3 053	3 035	2 964	2 932	-32
Tervo	1 567	1 520	1 503	1 478	1 441	1 410	-31
Vesanto	2 058	2 014	1 972	1 941	1 894	1 893	-1
Yhteensä	13 966	13 725	13 466	13 345	13 064	12 945	-119
Muutos ed. vuoteen		-241	-259	-121	-281	-119	

Suonenjoki	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Elävänä syntyneet	48	36	38	47	31	37
Kuolleet	129	97	118	112	125	123
Syntyneiden enemmitys	-81	-61	-80	-65	-94	-86
Maassamuutto						
- tulo	253	275	274	300	261	258
- lähtö	306	296	326	285	297	314
- netto	-53	-21	-52	15	-36	-56
Nettomaahanmuutto	13	5	3	9	1	88
Väestön muutos yhteensä	-121	-75	-132	-47	-126	-55
Korjaukset						
Väkiluku 31.12.	7 145	7 070	6 938	6 891	6 765	6 710
Muutos ed. vuoteen		-75	-132	-47	-126	-55

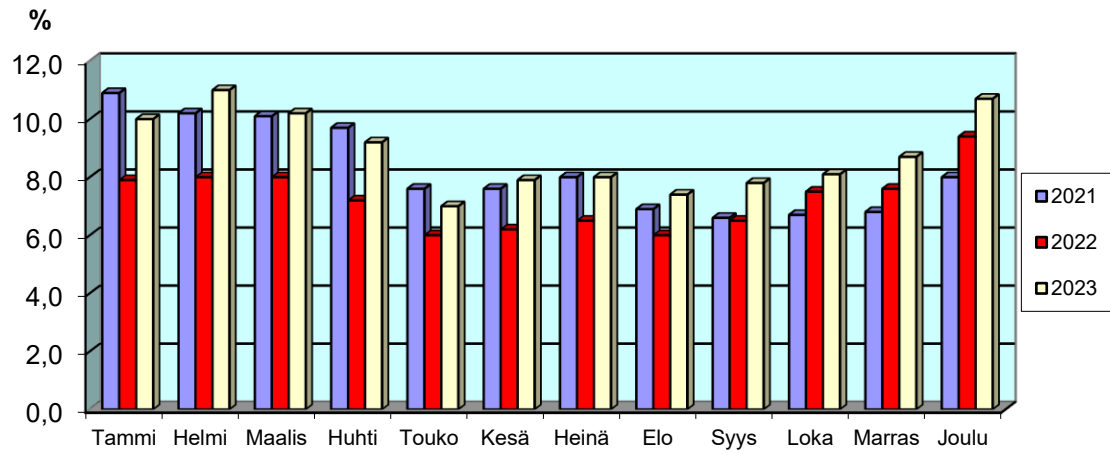
Sisä-Savon osalta asukasluku väheni 119 henkilöllä, kun se vuonna 2022 väheni 281 henkilöllä. Suonenjoen kaupungin asukasluku väheni 55 henkilöä vuonna 2023 kun se vuonna 2022 väheni 126 henkilöä. Suonenjoen asukasluku 31.12.2023 oli 6710 henkilöä. Kuntien välinen tulomuutto oli negatiivinen ollen -56 asukasta vuonna 2023 (v. 2022 -36 asukasta).

Työttömyysaste

Vuoden 2023 keskimääräinen työttömyysaste Suonenjoella oli 8,8 %. Alhaisimmillaan työttömyysaste oli toukokuussa ollen 7,0 %. Pohjois-Savon keskimääräinen työttömyysaste oli 10,1 %, kun se vuonna 2022 oli 9,5 %.

Työttömyysaste 31.12.	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Suonenjoki	9,8 %	9,3 %	11,5 %	8,0 %	9,4 %	10,7 %
Rautalampi	10,7 %	10,9 %	11,6 %	9,9 %	11,5 %	12,3 %
Tervo	10,9 %	9,8 %	12,1 %	10,9 %	11,3 %	12,1 %
Vesanto	12,0 %	12,0 %	11,6 %	10,2 %	10,7 %	10,9 %
Pohjois-Savo yhteensä	10,8 %	10,7 %	13,7 %	10,6 %	10,4 %	11,9 %

Työttömyystilanne 2021- 2023

1.1.2.4. OLENNAISET MUUTOKSET KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Kaupungintalouden kokoluokkaan vaikuttaa merkittävästi uusien hyvinvointialueiden tulo, missä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 lukien pois kunnilta uusille hyvinvointialueille. Suonenjoen kaupungin toimintakatteella mitattu talouden pienentyminen oli noin -63,4 prosenttia. Eli kaupungin nettomenot laskivat noin 32,6 milj. euroa. Tilinpäätösten vertailu on muutoksesta johtuen erittäin hankalaa niin kaupunkitasoisesti kuin osittain toimialakohtaisesti.

Vuodelle 2022 määrätty tuloveroprosentti määritti myös vuoden 2023 tuloveroprosentin, koska Manner-Suomen kunnat eivät voi muuttaa tuloveroprosenttejaan syksyllä 2022. Tämä perustuu Lakiin sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön toimeenpanosta (616/2021), minkä johdosta vuoden 2023 tuloveroprosentiksi määrätään vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2022 tuloveroprosentti oli 21,75 ja em. 12,64 prosenttiyksikön vähennyksen jälkeen vuoden 2023 tuloveroprosentiksi muodostuu 9,11.

Kaupunginvaltuuston päätti kokouksessaan 14.11.2022 § 41, että tuloverolain 22 §:ssä tarkoitettujen yleishyödyllisten yhteisöjen omistaman rakennuksen ja sen maapohjan kiinteistöveroprosentiksi 0,0 ja muuten säilyttänyt kiinteistöveroprosentit ennallaan.

Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaisesti vuoden 2023 veroprosentit olivat seuraavat:

- tuloveroprosentti on 9,11 %,
- yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %,
- vakituisten asuinrakennusten kiinteistöveroprosentti 0,70 %,
- muiden asuinrakennusten veroprosentti 1,25 %,
- yleishyödyllisten yhteisöjen osalta 0,00 % ja
- voimalaitosten veroprosentti 3,00 %.

Suonenjoen kaupungin talous kehittyi ennakoitua heikommin vuonna 2023. Toimintakate ylitti määrärahamuutetun talousarvion yli 0,3 milj. eurolla ja alkuperäinen talousarvio ylittyi yli 1,2 milj. eurolla. Kulujen kasvuvauhti nousi toimialojen käyttötalouden osalta merkittävästi.

Niukasti ylijäämäiseen tulokseen vaikuttivat lukuisat yksittäiset ja kertaluontoiset erät. Näitä muutoksia olivat muun muassa seuraavat erät:

- Vuoden 2022 kunnille tuloutunut ns. ”verohäntä”	n. +1,2 milj. euroa
- Kuntamallin majoituksen nettovuokratuotto	n. +0,1 milj. euroa
- Sote-kiinteistöjen ulkoinen nettovuokratuotto	n. +1,1 milj. euroa
- Terveystalouden Ky:n loppuselvityksen satun.tuotto	n. +0,2 milj. euroa
- Päättäneen koronvaihtosopimuksen tuotto	n. +0,2 milj. euroa
- Pelastustoimen varallaolokorvausten varauskirjaus	
o Yhteistoimintasopimuksen mukainen varallaolo	-0,5 milj. euroa
o Viivästyskorkojen osuus	-0,3 milj. euroa
- Itsenäistymisvarojen korjaus v. 2022 osalta	n. -0,1 milj. euroa
- Lisäpoistot (Raviradankatu ja Valkeisenmäki)	n. -0,5 milj. euroa

Tulokseen keskeisesti vaikuttivat verotulojen ennakoitua parempi kehitys sekä sote-kiinteistöjen vuokratuotto. Toisaalta tuloksesta tehtiin kiinteistöjen lisäpoistojen kautta alaskirjaus sekä varaus pelastustoimen varallaolokorvausten maksuunpanon realisoitumiseen lähivuosien aikana.

Ulkoiset toimintatuotot olivat kokonaisuudessaan olivat 6,0 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 7,4 milj. euroa. Ulkoiset toimintakulut olivat 24,9 milj. euroa, kun ne edellisenä vuonna olivat 59,0 milj. euroa.

Vuoden 2023 verotulot olivat yhteensä 15,9 milj. euroa. Verotulot ylittivät määrärahamuutetun talousarvion liki +0,4 milj. eurolla.

Seuraavassa on tarkasteltu verokertymän jakaantumista tilinpäätöksittäin vuosilta 2018-2023 (milj. euroa):

Verotulot	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Kunnallisvero	19,94	21,03	20,71	21,51	22,05	11,26
Yhteisövero	1,68	1,76	1,94	2,82	2,74	2,60
Kiinteistövero	1,72	1,81	1,66	1,85	1,91	2,01
Yhteensä	23,34	24,60	24,31	26,18	26,70	15,87

Vuoden 2023 valtionosuudet olivat yhteensä 5,2 milj. euroa. Valtionosuudet ylittivät määrärahamuutetun talousarvion liki +0,6 milj. eurolla.

Vuosien 2019-2023 valtionosuudet jakaantuivat seuraavasti (milj. euroa):

Valtionosuuksien erittely	2019	2020	2021	2022	2023
Peruspalvelujen valtionosuus	20,05	21,91	20,45	21,98	0,55
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	5,63	5,45	5,74	5,62	3,04
Järjestelmämuutoksen tasaus					1,37
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-0,17	0,02	0,05	-0,15	0,22
Valtionosuudet yhteensä	25,50	27,39	26,24	27,45	5,18

Yhteenlaskettu kaupungin veroperusteinen rahoitus (verotulot ja valtionosuudet) laski edellisvuodesta 33,1 milj. euroa ollen yhteensä 21,0 milj. euroa.

Rahoitusmenoissa korkokulut olivat 797.900 euroa (v. 2022: 399.455 euroa). Ukrainan sodan ja inflaation kasvun myötä korkotaso on noussut merkittävästi. Tulevien vuosien korkokulujen maltillisempaan kehittymiseen pyritään vaikuttamaan myös aktiivisella lyhyen lainan käytöllä. Korkotason ennakoidaan laskevan vuosien 2024 ja 2025 aikana. Maailman laajuiset epävarmuustekijät ovat siirtäneet korkojen laskun ajankohtaa toistuvasti.

Forwardit - EURIBOR6M - 2024/04/02

Tulokseen vaikuttava tekijä oli myös Savon Energia Holdingin osinkotuotto, joka oli suuruudeltaan noin 910.000 euroa. Summa on vastaava kuin vuonna 2022. Osinkotuoton merkitys kaupungin tulopohjassa korostuu entisestään. Se on kokoluokaltaan noin yksi kunnallisveroprosentti Suonenjoen kaupungin tulopohjassa.

Vuosikatetta muodostui noin 2,7 milj. euroa. Tämä on liki 20 prosentti alhaisempi kuin vuonna 2022. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 2,9 milj. euroa. Summa pitää sisällään kaupunginhallituksen tilinpäätökseen esittämät lisäpoistot käyttötarkoitusta vaille jäävien kiinteistöjen osalta. Lisäpoiston suuruus on noin 450.000 euroa. Poistojen arvioidaan pysyvän lähivuosina noin 2,4-2,5 milj. euron tasolla. Vuodesta 2026 eteenpäin Sote-kiinteistöt tulee yhtiöittää, mikä vaikuttaa myös kaupungin poistotasoon laskevasti noin 0,5 milj. euron verran.

Uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan vuoden 2023 aikana. Vuoden vaihteessa oli nostettuna lyhytaikainen keväällä 2024 erääntyvä laina suuruudeltaan 0,5 milj. euroa. Lainoja maksettiin takaisin 1,8 milj. euroa. Lainakanta oli vuoden 2023 lopussa 16,2 milj. euroa, mikä on noin 2.400 euroa / asukas.

Vuoden 2023 brutto investointimenot olivat 2,0 milj. euroa.

Euromääräisesti suurimmat investoinnit (netto) vuonna 2023 olivat katujen rakentamiseen ja kunnossapitoon liittyviä kohteita yhteensä yli 1,0 milj. eurolla.

Suonenjoen kaupunginvaltuusto myönsi vuoden 2023 aikana seuraavat määrämuutokset talousarvioon.

- Elinkeinoitoimen avustuksiin yhteensä +50.000 euroa
- Elinvoima- ja hallintopalvelujen toimialan muutostalousarvio yhteensä +200.000 euroa tuloarvion korjaamiseen ja +630.000 euroa kuluarvion korjaamiseen.
- Verotulojen tuloarvon korjaamiseen yhteensä +1.000.000 euroa.
- Kasvun ja oppimisen toimialan muutostalousarvio yhteensä +464.000 euroa kuluarvion korjaamiseen.

Kaupunkitasoisesti tuloarviota korjattiin yhteensä +1,2 milj. eurolla ja kuluarviota korjattiin määrärahamuutoksien yhteensä +1,1 milj. eurolla.

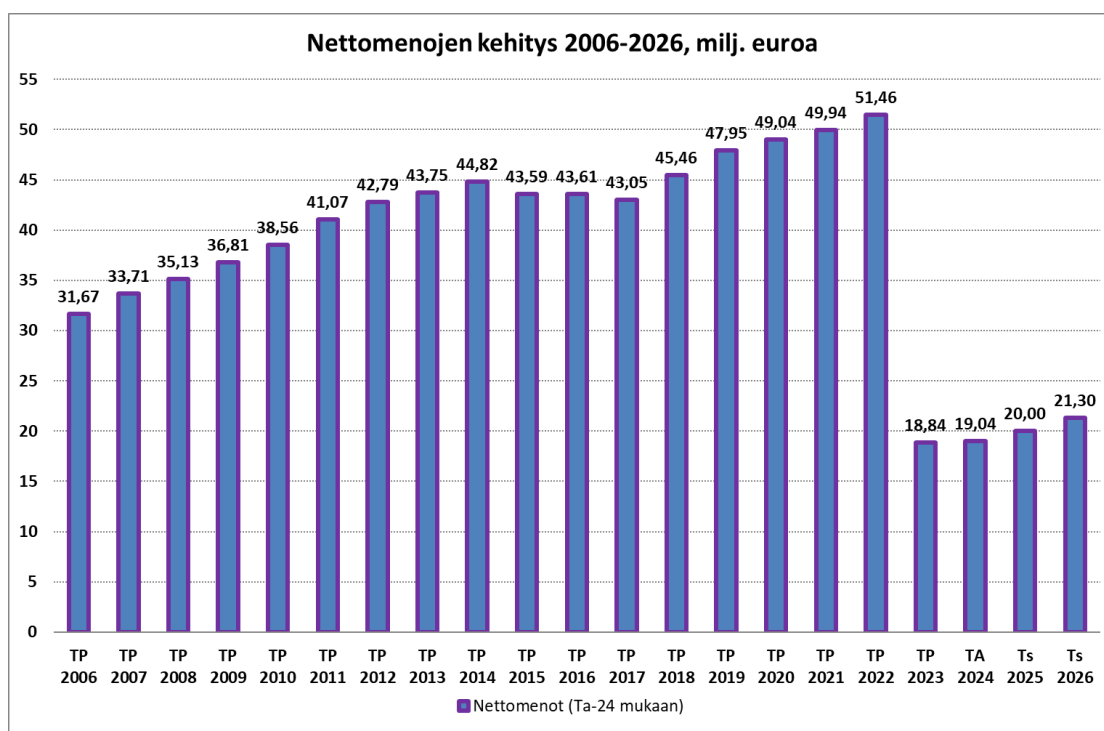
Vuosi 2023

Suonenjoen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös oli ainoastaan 25.000 euroa ylijäämäinen. Taseessa olevaa kumulatiivisen ylijäämän määrä aleni hieman johtuen vuoden 2022 tilinpäätöksen oikaisusta koskien hyvinvointialueelle siirtyneiden itsenäistymisvarojen (124.481,49 euroa) tase-erän alas kirjaamisen myötä. Ylijäämän kumulatiivinen yhteismäärä on noin 8,8 milj. euroon vuoden 2023 lopussa.

Tulopohjan ylittyminen niin käyttötaloudessa kuin veroperusteisessa rahoituksessa oli keskeinen tekijä ylijäämaiseen tulokseen vuodelta 2023. On kuitenkin huomion arvoista, että ko. erät olivat pääsääntöisesti kertaluontoisia tai niiden vaikutus tulee päättymään lähivuosina. Kulurakenteen osalta kaupungin talousarvio ylittyi merkittävästi ja nämä ovat puolestaan pääsääntöisesti pysyväisluntonaisia eriä.

Arvio tulevasta kehityksestä

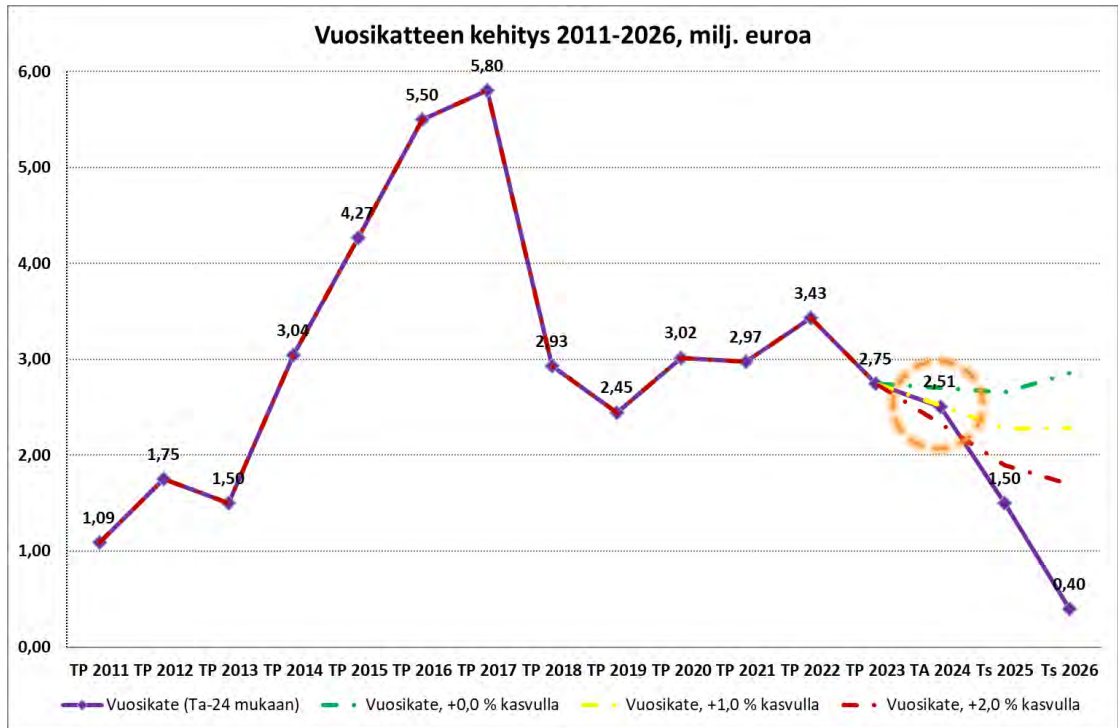
Suonenjoen kaupungin talous on alijäämien kattamisen osalta tasapainossa. Menojen kasvun hillintää on onnistuttu toteuttamaan erityisesti vuosina 2015-2017.

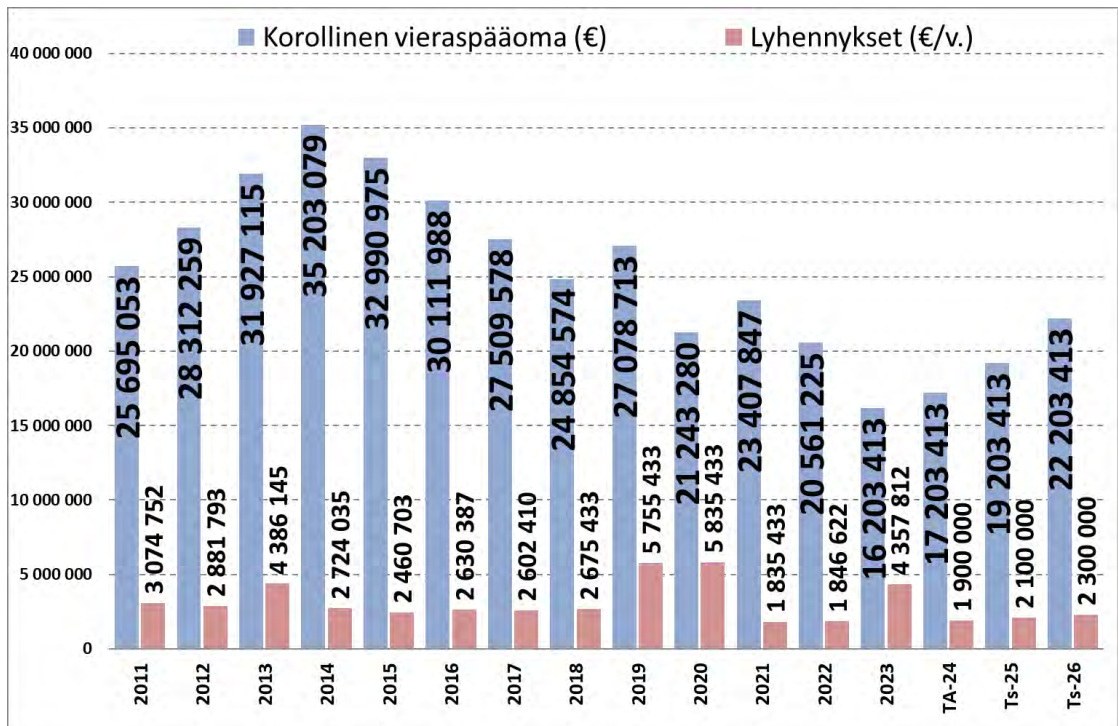
Tulevaisuuden haaste on yhteen sovittaa toisaalta kasvavaa ikääntyvän väestön palvelutarvetta ja samalla sopeuttaa palveluja vähenevään lasten ja nuorten määrään.

Pääosin kahden ylijäämisen valtuustokauden jälkeen kaupungin taloudessa on noin +8,8 milj. euron suuruinen ”ylijäämäpuskuri”. Päivitetyin taloussuunnitelman perusteella ylijäämät riittävät vähintään vuoteen 2026 saakka.

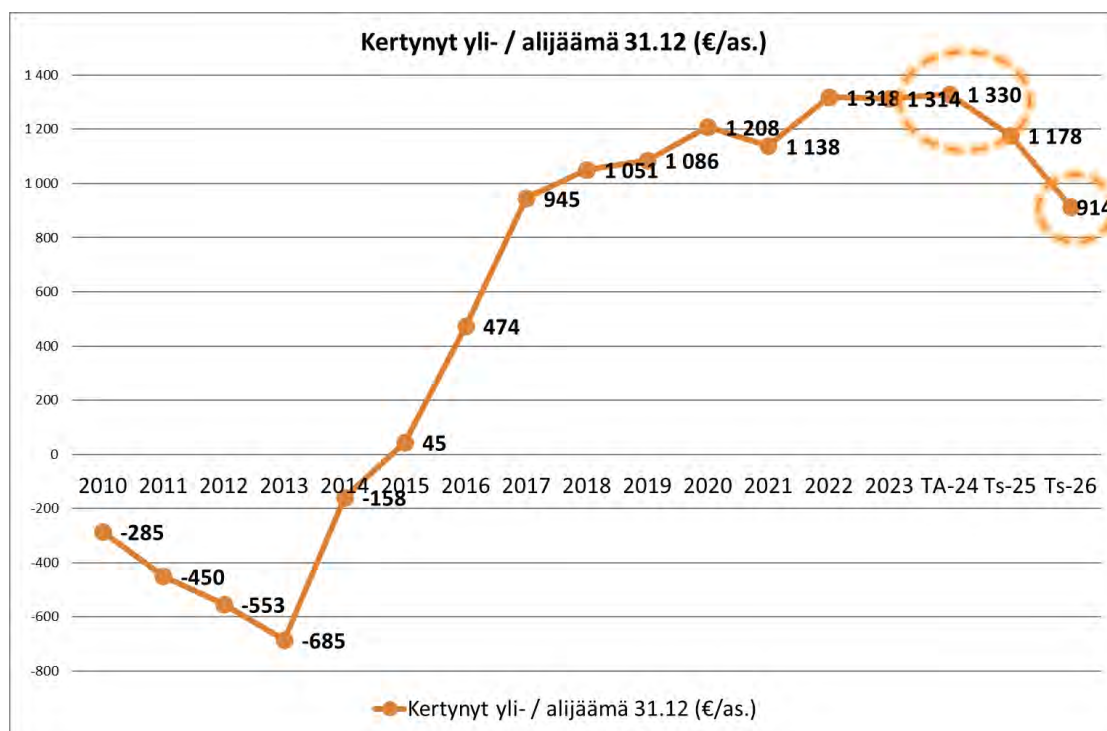
Kaupungin vuosikate on pysynyt vuosien 2014-2022 aikana keskimäärin yli 3,0 milj. euron tasossa tai sen yli. Tämä on mahdollistanut maltillisten investointien toteuttamisen tulo-rahoituksen turvin sekä ylijäämäpuskurin muodostumisen.

Kaupungin velkaantuminen taitui jo vuoden 2015 aikana ja maltillinen investointitaso ja kulutason hillintä taittoivat kaupungin velkaantumista entisestään. Vuosien 2015-2023 aikana ei nostettu nettomääräisesti juurikaan uutta pitkäaikaista lainaa. Velkoja on pystytty lyhentämään vuodesta 2014 yhteensä liki 19,0 milj. eurolla.

Taseessa oleva ylijäämä ja velkaantumisen taittuminen antavat mahdollisuudet kaupungin investointien tarkoituksenmukaiseen toteuttamiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastaan myös taloudeltaan heikompia vuosia. Kulurakenteen kehitys on keskeisessä roolissa kaupungin talouden pysymisessä kestävällä pohjalla.

Kuntatalous on suurten muutosten edessä lähivuosina. Väestö ikääntyy läpi Suomen ja vähenee erityisesti kasvukeskusten ulkopuolella. Toisaalta monipaikkaisuus, etätyö ja kulutustottumusten muutokset antavat mahdollisuuksia kilvoitella väestön sijoittumisesta myös vetovoimaisille paikkakunnille. Lisäksi vuoden 2025 alusta voimaantuleva TE24 uudistus siirtää työllisyys ja yrityspalvelujen (TE) vastuun valtiolta kunnille. Tämä vaikuttaa myös merkittävästi kuntien tulopohjaan.

Hyvinvointialueiden tulo vuoden 2023 alusta lukien toki selkeytti kuntien talouden hallintaa, mutta toisaalta haastaa kuntien taloutta leikaten merkittävän osan kuntien tulopohjaa. Velat ja vastuut jäävät kuntiin ja epävarmuus kuntien ja hyvinvointialueiden tulomuodostuksesta on edelleen olemassa. Kohoavat kustannukset, turvallisuuspoliittinen epävarmuus ovat myös tekijöitä, joita ei ole pystytty vielä kokonaisuudessaan arvioimaan lähivuosien osalta. Lisäksi kunta-alan palkkaratkaisu kohottaa merkittävästi kuntien kustannuksia.

Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää menokehityksen kasvun hillintää kaikkien toimintojen osalta. Keskiössä ovat rakenteelliset uudistukset ja niihin liittyvät kiinteistöt. Keskeinen rooli on varhaiskasvatus ja kouluverkon toimintojen sopeuttamisella ja tehtyjen päätösten toimeenpanolla.

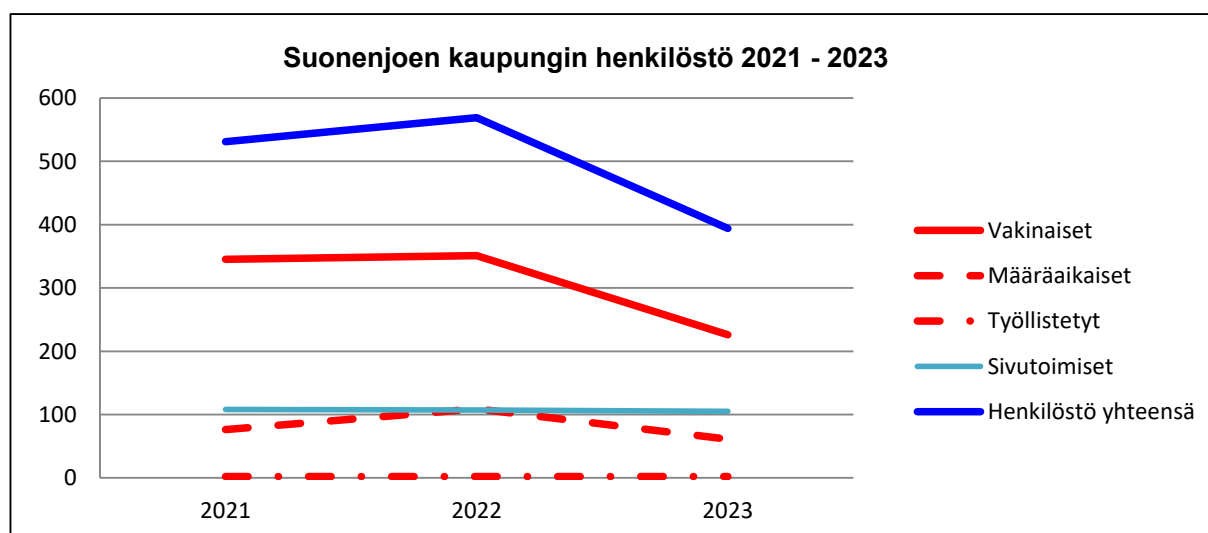
1.1.2.5 HENKILÖSTÖ

Kaupungin palkatun henkilöstön määrä vuoden lopussa toimialoittain 31.12.

	2021	2022	2023	Muutos
Elinvoima- ja hallintopalvelut	189	193	177	-16
Vakinaiset	65	67	60	-7
Määräaikaiset	14	17	10	-7
Työllistetyt	2	2	2	0
Kansalaisopisto	108	107	105	-2
Kasvun ja oppisen palvelut	184	188	188	0
Vakinaiset	140	124	137	13
Määräaikaiset	44	64	51	-13
Työllistetyt	0			0
Sosiaalipalvelut	132	160	0	-160
Vakinaiset	114	132	0	-132
Määräaikaiset	18	28	0	-28
Työllistetyt				0
Tekniset palvelut	26	28	29	1
Vakinaiset	26	28	29	1
Määräaikaiset	0		0	0
Työllistetyt	0		0	0

2019 kirjaamistapa on muutettu niin, että kaikki kaupungin työllistetyt kirjataan elinvoima- ja hallintoalveluihin
Kaupungin palkatun henkilöstön määrä yhteensä 31.12.

Henkilöstö yhteensä	Palvelusuhteen luonne	2021	2022	2023	Muutos 2022 2023
	Vakinaiset	345	351	226	-125
	Määräaikaiset	76	109	61	-48
	Työllistetyt	2	2	2	0
	Sivutoimiset	108	107	105	-2
Yhteensä		531	569	394	-175

Suonenjoen kaupungissa laaditaan vuodelta 2023 erillinen henkilöstöraportti, missä kuvataan erilaisten tunnuslukujen avulla henkilöstövoimavarojen rakennetta ja muutoksia. Henkilöstöraportin avulla arvioidaan niin henkilöstötyölle asetettujen tavoitteiden kuin kunnan strategisten tavoitteiden toteutumista.

1.1.2.6. YMPÄRISTÖTEKIJÄT JA ILMASTOTYÖ

Ympäristömeno aiheutuu toiminnasta, jonka tarkoituksena on tuottaa ympäristöhyötyjä tai ennaltaehkäistä, vähentää taikka korjata ympäristöhaittoja, parantaa tulevaa ympäristönsuojelun tasoa ja edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä. Näitä menoja aiheutuu jätteen käsittelystä ja jätteen syntymisen ehkäisystä, maaperän, pinta- ja pohjavesien, ulkoilman ja ilmaston suojelusta, melun torjunnasta ja biologisen monimuotoisuuden ja maisemien suojelusta.

Kaupungin tehtävät ja tiedontarpeet ympäristöasioissa poikkeavat yrityksen tiedontarpeista. Joissakin tapauksissa kaupunki joutuu alueellaan huolehtimaan toisten toimijoiden ensisijaisella vastuulla olevista ja niiden laiminlyömistä ympäristösuojelutoimenpiteistä.

Ympäristön turvaamisesta aiheutuvia kustannuksia muodostuu jätevesien johtamisesta ja käsittelystä sekä viemärlaitoksen investoinneista, jätehuollosta, katujen ja yleisten alueiden puhtaanapidosta, ympäristönsuojelun viranomaistehtävistä sekä tarkkailusta.

Suonenjoen ympäristönsuojelusta vastaa 1.1.2013 alkaen Kuopion ja Suonenjoen kaupunkien yhteistoimintasopimuksen perusteella Kuopion kaupungin ympäristö- ja rakennuslautakunta ja sen alaisena Kuopion kaupungin alueelliset ympäristönsuojelupalvelut. Vuonna 2020 päivitettiin kuntien välinen yhteistoimintasopimus muun muassa lupa-asioinnin siirtyessä yhä enemmän sähköiseksi sekä pitkäaikaisen ympäristötarkastajan siirtyessä eläkkeelle. Jatkossa kussakin asiakokonaisuudessa palvelee alan erityisosaaja. Muuttuva ympäristölainsäädäntö tuo jatkuvasti ympäristönsuojelutehtäviin vaativuus- ja osaamistarvetta; osana laajempaa organisaatiota vahvistetaan ympäristönsuojelun asiantuntemus ja palvelutaso.

Suonenjoen ympäristönsuojelumääräykset tarkistettiin vuoden 2023 aikana (Kaupunginvaltuusto 18.12.2023 § 70). Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on Suonenjoen kaupungin paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja siten kuin ympäristönsuojelulaissa (527/2014) on säädetty. Määräyksiä noudattamista valvoo ympäristönsuojelulain 22 §:n mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona Suonenjoen kaupungissa toimii yhteistyösopimuksen mukaisesti Kuopion ympäristö- ja rakennuslautakunta.

Vesihuoltotoiminta siirtyi 1.1.2014 alkaen Suonenjoen Vesi Oy:lle. Karsikonmäen uusi jätevedenpuhdistamo valmistui marraskuussa 2015 ja varsinainen käyttöönotto tapahtui 2016 keväällä. Jätevedenpuhdistamo omalta osaltaan varmistaa toimivan ja uudenaikaisen jätevesien käsittelyn Suonenjoen kaupungissa. Vesiyhtiön ympäristöinvestointeja ovat mm. jätevesiverkoston saneerausinvestoinnit, pumppaamojen korjaukset ja viemäriverkoston laajentaminen. Suonenjoen Veden toiminta-alue käsittää

vesijohdon, jätevesi- sekä hulevesiviemäreiden osalta asemakaava-alueen ja eräitä taajama-alueen välittömässä läheisyydessä olevia taajaan asuttuja alueita. Jätevedenpuhdistamon toiminta täytti kaikki ympäristöluvan mukaiset vaatimukset. Puhdistamon toiminta oli vakaana koko kertomusvuoden.

Suonenjoen Vesi Oy:n toimesta talousveden laatua tarkkaillaan säännöllisesti yhdessä ympäristöterveystarkastajien kanssa laaditun valvontatutkimusohjelman mukaisesti. Näytteitä otetaan eri verkostopisteistä sekä raakavesikaivoilta. Talousvesi täytti kaikki asetuksessa määritetyt talousveden laatuvaatimukset ja -suositukset.

Suonenjoella sijaitsevan Onkilammen ranta-alueen maaperä ja lammen sedimentti on pilaantunut metalleilla vuosina 1964-2008 alueella harjoitetun haulikkoampumatoiminnan seurauksena. Vuoden 2023 aikana Suonenjoen kaupunki teki Pirkanmaan ELY-keskukselle kannan muodostuksen, missä kaupunki esitti, että Onkilammen alueen maaperän puhdistamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista kokonaisuudessaan valtion varoin. Ko. alueen pilaantuneen maaperän tarvittavien puhdistustoimien tarkistettu kustannusarvio on liki 990.000 euroa (0 % alv.).

Suonenjoen saama vastaus on saatu 2.2.2024, missä Pirkanmaan ELY-keskus on hylännyt kaupungin hakemuksen eikä järjestä pilaantuneen alueen puhdistamista.

Suonenjoen kaupunki on mukana Savogrow:n kautta Pohjois-Savon ilmastotyön hankkeessa (*Suunnitelmallisen ilmastotyön juurruttaminen Pohjois-Savo*, hankeaika 1.1.2023-31.12.2025). Hankkeen tavoitteena on, että hankkeessa mukana olevissa kunnissa on kuntakohtainen ilmasto-ohjelma tai -suunnitelma, jossa on asetettu tavoitteet ja toimenpiteet ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi ja varautumiseksi. Lisäksi tavoitteena on kuntien yhteistyön lisääminen seuduittain sekä seutujen välillä ilmastotyössä. Maakunnallista ilmastotyötä ohjaa Pohjois-Savon ELY-keskus, jonka kanssa hanke tekee tiivistä yhteistyötä.

Tavoitteen mukainen ilmastosuunnitelma sisältää eritasoisia toimia ja eri toimialoja koskevia toimia. Suonenjoen ilmastosuunnitelman toiminna on tavoitteena saada aikaan sekä suoria että epäsuoria päästövähennyksiä. Suorilla tarkoitetaan, että kunnan toiminnassa pyritään vähentämään energiankulutusta ja ilmastopäästöjä. Epäsuorilla toimilla puolestaan tarkoitetaan sitä, että kunta kehittää kuntalaisten mahdollisuuksia toimia ilmastoystävällisesti ja näyttää esimerkkiä ilmastotoimijana.

Ilmastotavoitteeseen pääsy edellyttää sekä kulutuksen vähentämistä että suuntaamista ilmastoystävällisempiin vaihtoehtoihin. Tavoitteena on, että Suonenjoen kaupungin ensimmäinen Ilmastosuunnitelma hyväksytään valtuustossa vuoden 2024 lopussa. Tämän jälkeen suunnitelma otetaan osaksi kunnan toimintaa ja talouden suunnittelua. Ilmastosuunnitelma päivitetään vähintään kerran valtuustokaudessa. Päivityksen yhteydessä suunnitelman tavoitteet liitetään myös kaupunkistrategiaan ja toteutetut ilmastotoimet tunnistetaan.

Suomen tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035. Lisäksi Suomi on mukana Pariisin ilmastopöimyksessä. Kuntien osallistuminen ilmastotyöhön on avainasemassa hiilineutraaliustavoitteen saavuttamisessa ja ilmastomuutoksen hillitsemisessä.

1.2. KOKONAISTALouden TARKASTELU

1.2.1. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmassa ja toiminnan rahoitusta rahoituslaskelmassa. Molempien laskelmien ja niistä laskettavien tunnuslukujen tehtävänä on osoittaa rahoituksen riittävyttä. Rahoituslaskelmassa osoitetaan edelleen, miten investoinnit, sijoitukset ja lainanlyhennykset tulo-rahoituksen lisäksi muutoin rahoitetaan. Laskelmiin otetaan vain ulkoiset tulot ja menot.

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys jaksotettuihin menoihin osoitetaan tuloslaskelman välitulosten eli toimintakatteen, vuosikatteen ja tilikauden tuloksen avulla. Arvioinnissa käytetään tuloslaskelman eristä ja välituloksesta laskettuja tunnuslukuja.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa paljonko toiminnan kuluista jää verorahoituksella katettavaksi. Tunnusluvulla toimintatuotot/toimintakulut, %, kuvataan maksurahoituksen osuutta, joka lasketaan kaavasta:

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista
= $100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Tulo-rahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään tunnuslukua:

Vuosikate prosenttia poistoista
= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Suonenjoen kaupungin vuosikate on 2,7 milj. euroa vuodelta 2023. Vuosikate laski liki 0,7 milj. euroa vuodesta 2022. Vuosikate riitti 96,0 prosenttisesti kattamaan 2,9 milj. euron poistot. Poistot pitävät sisällään kaupunginhallituksen (12.02.2024 § 29) esittämät yhteensä 450.000 euron suuruiset lisäpoistot (Työkeskus Rivertech ja Valkeisen päiväkotit) vailla käyttöä jäävien kiinteistöjen osalta.

Tilikauden tulos kuvaa tilikaudelle kuuluvien tuottojen ja kulojen erotusta. Siinä huomioidaan myös pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käyttöä kuvaavat poistot, arvonalennukset sekä satunnaiset erät. Tilikauden ylijäämä voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään. Ylijäämää lisääviä tai alijäämää vähentäviä eriä ovat varausten ja rahastojen vähentäminen. Suonenjoen kaupungin tilikauden tulos oli ainoastaan 25.000 euroa ylijäämäinen. Suonenjoen kaupungilla ei ole varauksia eikä rahastoja.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	2021	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	6013	7393	7 222	7 503	7 572
Valmistus omaan käyttöön	90	107	100	68	50
Toimintakulut	-24947	-58962	-57 264	-56 614	-55 570
Toimintakate	-18 844	-51 462	-49 942	-49 043	-47 948
Verotulot	15 868	26 702	26 174	24 311	24 597
Valtionosuudet	5 171	27 447	26 239	27 391	25 500
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	217	189	188	191	188
Muut rahoitustuotot	1 132	952	735	659	634
Korkokulut	-797	-399	-421	-491	-524
Muut rahoituskulut			0		-1
Vuosikate	2 747	3 429	2 973	3 018	2 446
Poistot käyttöomaisuudesta	-2860	-2358	-3 512	-2 317	-2 273
Satunnaiset tuotot	198	3			
Satunnaiset kulut	-60				
Tilikauden tulos	25	1 074	-539	701	173
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	25	1 074	-539	701	173

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	24,1 %	12,5 %	12,6 %	13,3 %	13,6 %
Vuosikate / Poistot, %	96,0 %	145,4 %	84,7 %	130,3 %	107,6 %
Vuosikate €/asukas	409	507	431	435	346
Asukasmäärä	6710	6765	6 891	6 938	7 070

1.2.2. TOIMINNAN RAHOITUS

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulo-rahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärää. Näiden kahden nettomäärän summa osoittaa kunnan kassavarojen muutoksen tilikaudella.

INVESTOINNIT

Toiminnan ja investointien rahavirta –välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Suonenjoen kaupungin toiminnan ja investointien rahavirta on ollut viimeiset vuodet positiivinen.

Investointien tulo-rahoitustunnusluku kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla ja kassavarojen määrää vähentämällä. Kaupungin vuoden 2023 osalta investointien tulo-rahoitus osoittaa, että investointeja on pystytty rahoittamaan 134,5 % tulo-rahoituksella. Tunnusluku voidaan laskea kaavalla:

Investointien tulo-rahoitus, %
= $100 * \text{Vuosikate} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien omahankintamenolla tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuusinvestointeja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

LAINANHOITO

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulo-rahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun.

Tulo-rahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo jää alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään kassavaroja. Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Suonenjoen kaupungin lainanhoitokate oli 1,26 vuonna 2023, kun se vuonna 2022 oli 1,70 (2021 1,50).

MAKSUVALMIUS

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla. Mikäli kunta käyttää lyhytaikaista lainarahoitusta on edullista pitää maksuvalmiutta eli kassavaroja alhaisena. Suonenjoen kaupungin maksuvalmius oli 11 päivää tilinpäätöksessä 2023.

Kassan riittävyys (pv)
= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat } 31.12. / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	2021	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2747	3430	2 973	3 018	2 446
Satunnaiset erät	138	3			
Tulorahoituksen korjauserät	768	-132	-466	63	230
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2043	-1232	-2 571	-1 484	-1 853
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	25	98	37	62
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	859	260	170	490	651
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 469	2 354	204	2 124	1 536
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-175		
Antolainasaamisten vähennykset	0	0			
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0			4 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1858	-1847	-1 835	-1 835	-5 755
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2500	-1000	4 000	-4 000	4 000
Oman pääoman muutokset	-124				
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1029	801	-993	2 380	-1 256
Rahoituksen rahavirta	-5 511	-2 045	997	-3 455	989
Rahavarojen muutos	-3 042	308	1 201	-1 331	2 525
Rahavarat 31.12.	927	3 970	3 661	2 460	3 791
Rahavarat 1.1.	3 970	3 661	2 460	3 791	1 266

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä					
5 vuodelta, €	8 687	7 499	7 918	10 686	7 444
Investointien tulorahoitus, %	134,5 %	284,1 %	120,2 %	208,6 %	136,6 %
Lainanhoitokate	1,26	1,70	1,50	1,51	0,47
Kassan riittävyys, pv	11	23	21	15	21
Asukasmäärä	6710	6765	6 891	6 938	7 070

1.2.3. RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset, kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset, käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASEEN TUNNUSLUVUT

Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä omista sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Yleisesti ottaen omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa keskimäärin 70 prosentin omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Omavaraisuusaste, %

= $100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Tilinpäätöksessä 2023 omavaraisuusaste oli 61,7 %.

Suonenjoen kaupungin omavaraisuusaste vuosina 2014-2023:

vuonna 2014	38,0 %
vuonna 2015	42,3 %
vuonna 2016	46,5 %
vuonna 2017	51,2 %
vuonna 2018	53,1 %
vuonna 2019	51,7 %
vuonna 2020	56,4 %
vuonna 2021	53,7 %
vuonna 2022	56,4 %
vuonna 2023	61,7 %

Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

= $100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien välisessä vertailussa, koska käyttöomaisuuden ikä, käyttöomaisuuden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suonenjoen kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus oli 72,5 %.

Suonenjoen kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus vuosina 2014-2023:

vuonna 2014	76,4 %
vuonna 2015	66,9 %
vuonna 2016	61,4 %
vuonna 2017	56,4 %
vuonna 2018	53,9 %
vuonna 2019	55,5 %
vuonna 2020	45,2 %
vuonna 2021	50,2 %
vuonna 2022	44,9 %
vuonna 2023	72,5 %

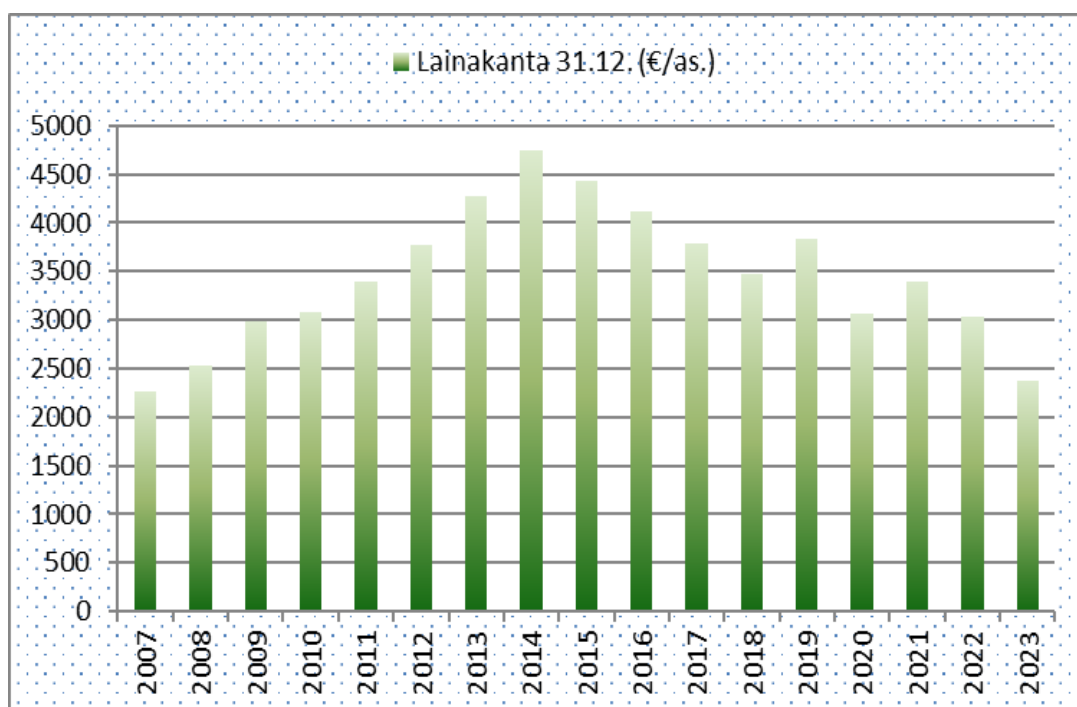
Kunnan *lainakannalla* tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoina, osto- ja siirtoveloina sekä muilla veloilla.

Lainakanta 31.12.

= Vieras pääoma – (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Vuonna 2014 korollinen lainakanta oli 35,2 milj. euroa, eli 4.745 euroa/asukas
Vuonna 2015 korollinen lainakanta oli 32,7 milj. euroa, eli 4.431 euroa/asukas
Vuonna 2016 korollinen lainakanta oli 30,1 milj. euroa, eli 4.118 euroa/asukas
Vuonna 2017 korollinen lainakanta oli 27,5 milj. euroa, eli 3.786 euroa/asukas
Vuonna 2018 korollinen lainakanta oli 24,8 milj. euroa, eli 3.476 euroa/asukas
Vuonna 2019 korollinen lainakanta oli 27,1 milj. euroa, eli 3.830 euroa/asukas
Vuonna 2020 korollinen lainakanta oli 21,2 milj. euroa, eli 3.062 euroa/asukas
Vuonna 2021 korollinen lainakanta oli 23,4 milj. euroa, eli 3.397 euroa/asukas
Vuonna 2022 korollinen lainakanta oli 20,6 milj. euroa, eli 3.039 euroa/asukas
Vuonna 2023 korollinen lainakanta oli 16,0 milj. euroa, eli 2.378 euroa/asukas

KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020	TP 2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	49 612	54 878	56 156	57 118	58 405
Aineettomat hyödykkeet	329	396	467	523	547
Aineettomat oikeudet	26	40	59	61	39
Muut pitkävaikutteiset menot	303	356	408	462	508
Aineelliset hyödykkeet	38 749	39 544	40 754	41 820	43 083
Maa- ja vesialueet	7 950	7 958	8 086	8 140	8 242
Arvonkorotukset	98	98	98	98	98
Rakennukset	25 508	26 710	27 753	29 283	30 299
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 523	4 245	4 127	3 882	3 902
Koneet ja kalusto	556	432	557	324	415
Muut aineelliset hyödykkeet	93	93	93	93	93
Ennakkomaksut ja kesken-	21	8	40		
eräiset hankinnat					34
Sijoitukset	10 534	14 938	14 935	14 775	14 775
Osakkeet ja osuudet	5 490	9 894	9 891	9 907	9 907
Muut lainasaamiset	4 883	4 883	4 883	4 707	4 707
Muut saamiset	161	161	161	161	161
TOIMEKSIANTOJEN VARAT					
Valtion toimeksiannot					
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 711	8 477	8 732	5 589	8 361
Vaihto-omaisuus	0	0	0	0	0
Aineet ja tarvikkeet					
Ennakkomaksut					
SAAMISET	2 784	4 509	5 071	3 129	4 570
Pitkäaikaiset saamiset	851	949	1 046	1 140	1 232
Muut saamiset				1 140	1 232
Lyhytaikaiset saamiset	1 933	3 560	4 025	1 989	3 338
Myyntisaamiset	651	1 142	867	1 163	1 871
Lainasaamiset	150				
Muut saamiset	665	2 042	3 138	761	1 424
Siirtosaamiset	467	376	21	65	43
Rahoitusomaisuusarvopaperit					
Sijoitukset rahamarkkina-					
instrumentteihin					
Rahat ja pankkisaamiset	927	3 968	3 661	2 460	3 791
VASTAAVAA YHTEENSÄ	53 323	63 355	64 888	62 707	66 766

KAUPUNGIN TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTATTAVAA	TP 2023	TP 2022	TP 2021	TP 2020	TP 2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	32 908	35 744	34 670	35 209	34 507
Peruspääoma	23994	26731	26 731	26 731	26 731
Arvonkorotusrahasto	98	98	98	98	98
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	8791	7841	8 380	7 679	7 506
Tilikauden yli-/alijäämä	25	1074	-539	701	172
PAKOLLISET VARAUKSET	800	0	0	394	259
Muut pakolliset varaukset					
Muut pakolliset varaukset	800		0	394	259
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6	11	11	13	13
Valtion toimeksiannot					
Muut toimeksiantojen pääomat	6	11	11	13	13
VIERAS PÄÄOMA	19 609	27 600	30 207	27 091	31 987
Pitkäaikainen	13 846	15 952	17 810	19 656	21 492
Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	13846	15703	17 561	19 407	21 243
Lainat julkisyhteisöiltä					
Muut velat	0	249	249	249	249
Lyhytaikainen	5 763	11 648	12 397	7 435	10 495
Joukkovelkakirjalainat					
Lainat rahoitus- ja vakuutuslait.	2358	4857	5 846	1 835	5 835
Lainat julkisyhteisöiltä					
Lainat muilta luotonantajilta					
Saadut ennakot	0	0	303	309	
Ostovelat	1038	2445	2 573	1 686	1 504
Muut velat	250	396	333	325	277
Siirtovelat	2 117	3 950	3 343	3 280	2 879
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	53 323	63 355	64 888	62 707	66 766

TASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuus-%	61,7	56,4	53,7	56,4	51,7
Suhteell. velkaantuneisuus-%	72,5	44,9	50,2	45,2	55,5
Velat ja vastuut -%/käyttötulot	95,2	55,0	60,5	47,2	58,2
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	8 816	8 915	7 841	8 380	7 678
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	1 314	1 318	1 138	1 208	1 086
Lainakanta 31.12., 1 000 €	15 956	20 561	23 408	21 243	27 079
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 378	3 039	3 397	3 062	3 830
Lainasaamiset, 1 000 €	4 883	4 883	4 883	4 707	4 707
Asukasmäärä	6710	6765	6 891	6 938	7 070

1.2.4. KAUPUNGIN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat ja joissa liikelaitokset ja muut taseyksiköt on yhdistelty rivi riviltä.

Kokonaistulo ja -meno -käsitteet kattavat laskelmassa varsinaisen toiminnan ja investointien tulot ja menot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja käytön.

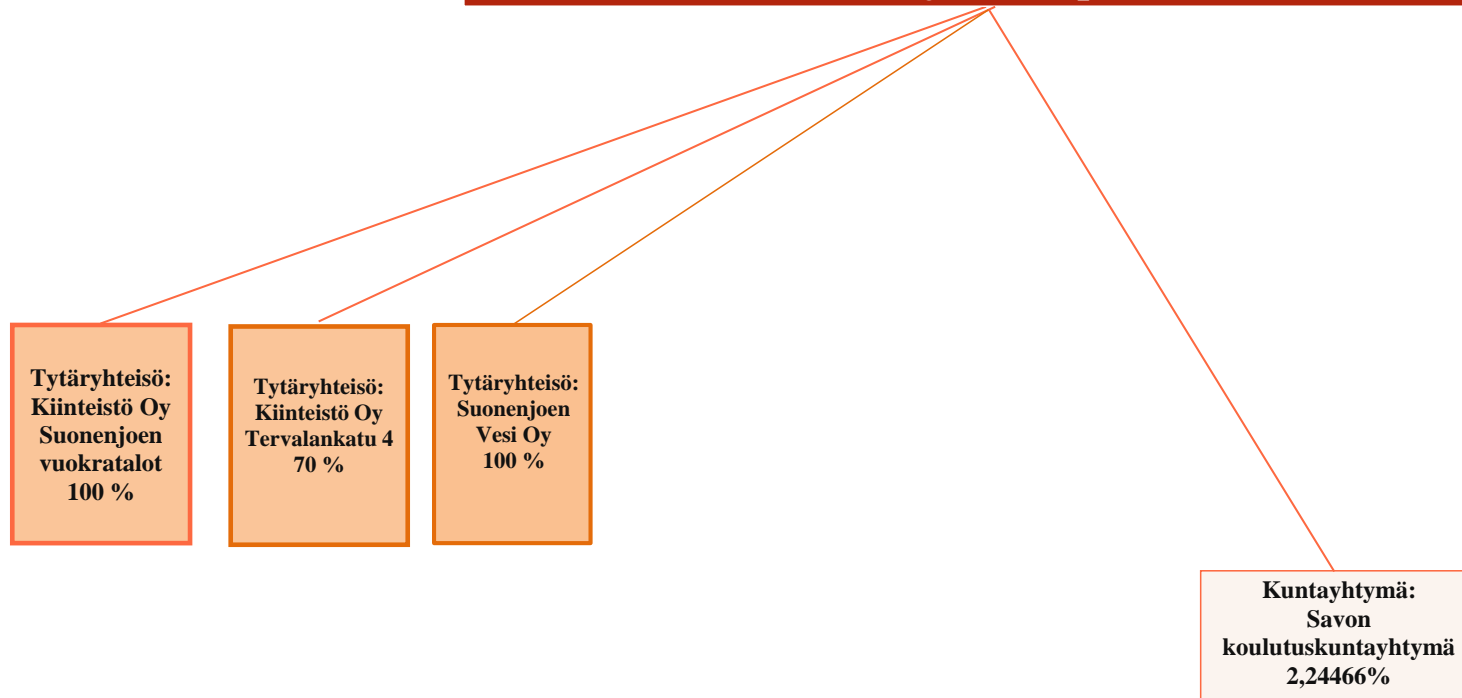
Vähennyseriä tuloissa ovat pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja menoissa valmistus omaan käyttöön, pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot ja pakollisten varausten muutos silloin, kun varausten määrä on tilikaudella kasvanut.

Kokonaistulot ja -menot -laskelma on täsmäytettävissä rahoituslaskelmaan siten, että kokonaistulojen ja -menojen erotus on yhtä suuri kuin rahoituslaskelman muut maksuvalmiuden muutokset ja rahavarojen muutos -erien itseisarvojen summa silloin, kun mainitut erät rahoituslaskelmassa ovat erimerkkiset ja itseisarvojen erotus, kun ne ovat rahoituslaskelmassa samanmerkkiset.

TULOT	2023		MENOT	2023	
	Milj.€	%		Milj.€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	6,0	19,8	Toimintakulut	24,9	77,2
Verotulot	15,9	52,4	- Valmistus omaan käyttöön	-0,1	-0,3
Valtionosuudet	5,2	17,1	Korkokulut	0,8	2,5
Korkotuotot	0,2	0,7	Muut rahoituskulut	0	0,0
Muut rahoitustuotot	1,1	3,7	Satunnaiset kulut	0,06	0,2
Satunnaiset tuotot	0,2	0,7	Tulorahoituksen korjauserät	0,0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät	0,8		Pakollisten varausten muutos		0,0
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	0,0	0,1	- Pakollisten varausten lisäys(+), vähennys(-)	0,8	2,5
			- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,0	0,0
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	0,1	Investointimenot	2,0	6,3
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,9	2,8			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset		0,0	Antolainasaamisten lisäykset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	1,9	5,8
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	2,0	6,2
Oman pääoman lisäykset		0,0	Oman pääoman vähennykset	-0,1	-0,3
Kokonaistulot yhteensä	30,3	97,5	Kokonaismenot yhteensä	32,3	100,0
Täsmäytys					
Kokonaistulot - Kokonaismenot =				2,0	
Muut maksuvalmiuden muutokset - Rahavarojen muutos =				2,0	

Suonenjoen kaupunki

Muut osaomistukset:

Yhdistelemättömät tytäryhteisöt:

Asunto Oy Suonenjoen pankkila 51,50 %

Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt:

Kehistysyhtiö Savogrow Oy 33,75 %

Kiint. Oy Yrittäjänkatu 1 30,42 %

Yhdistelemättömät kuntayhtymät:

Pohjois-Savon liitto 2,41 %

 Tytäryhteisö: yhdistely nimellis- eli pariarvomenetelmän mukaan

 Kuntayhtymä; yhdistely jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa

1.3. KONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

1.3.1. YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIN TILINPÄÄTÖKSEEN SISÄLTYVISTÄ YHTEISÖISTÄ

Seuraavassa yhdistelmässä ilmoitetaan tytäryhteisöjen lukumäärät yhteisötyypeittäin ja toimialoittain sekä kuntayhtymien, osakkuusyhteisöjen ja muiden omistusyhteisöjen lukumäärät. Lisäksi ilmoitetaan yhdisteltyjen ja yhdistelemättä jätettyjen yhteisöjen lukumäärät. Yhdisteleminen tarkoittaa tällöin keskinäisen omistuksen eliminointia. Kaikkien yhteisöjen tilikausi on kalenterivuosi.

Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen kuuluvista yhteisöistä:

Tytäryhteisöt	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Osakeyhtiöt	1	-
Kiinteistöosakeyhtiöt	2	1
Kuntayhtymät	1	1
<u>Osakkuusyhteisöt</u>	<u>-</u>	<u>2</u>
Yhteensä	4	4

1.3.2. KONSERNIN TOIMINNANOHJAUS

Kuntakonsernin muodostavat kunta ja sen tytäryhteisöt. Tytäryhteisöjä ovat yhteisöt, joissa kunnalla on kirjanpitolain mukaisesti määräysvalta. Omistajaohjauksella huolehditaan, että tytäryhteisöjen toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Suonenjoen kaupungin hallintosäännön mukaisesti konsernijohto vastaa kaupungin omistajaohjauksen toteutumisesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä valtuuston päätösten mukaisesti. Kaupungin konsernijohtoon muodostavat kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja, hallintojohtaja ja tekninen johtaja.

Kaupunginjohtajan tehtävänä on toimia konsernin johtajana ja aktiivisella omistajaohjauksella myötävaikuttaa ohjattavakseen määrättyjen yhtiöiden hallintoon ja toimintaan. Määräykset omistajaohjauksesta ja kaupungin tytäryhteisöjen toiminnasta ovat erillisessä konserniohjeessa.

Suonenjoen kaupunginvaltuuston on 27.02.2023 § 12 hyväksynyt uudet päivitetty Suonenjoen kaupungin konserniohjeet, missä on määritelty miten tytäryhteisöjen ohjaus, seuranta, raportointi ja valvonta järjestetään. Konserniohjeella kaupunki antaa konsernitason toimintaohjeet ja periaatteet. Konserniohje koskee kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä. Tytäryhteisöksi katsotaan osakeyhtiö, säätiö tai muu sellainen yhteisö, jossa kaupungilla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta. Kaupunki tytäryhteisöineen muodostaa kaupunkikonsernin.

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisön tilintarkastajaksi valitaan ensisijaisesti kaupungin tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Tarkastuslautakunnalla on oikeus saada tietoja tytäryhteisön toiminnasta arvioidakseen valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumista. Tarkastuslautakunnalla on oikeus tarkastaa tytäryhteisön toimintaa haluamassaan laajuudessa ja saada tätä varten tarvittavat tiedot.

1.3.3. OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot on kokonaan Suonenjoen kaupungin omistama, vuonna 1981 perustettu vuokrataloyhtiö. Yhtiö omistuksessa on yhteensä 400 huoneistoa. Yhteenlaskettu huoneistoala on 20 960 m². Yhtiön omistamat kohteet ovat aravarajoituslain käyttö- ja luovutusrajoitusten alaisia.

Yhtiön juoksevaa hallintoa hoitavat toimitusjohtaja ja toimistosihiteeri. Vakituksessa työsuhteessa on remonttimies. Syksyllä 2023 Suonenjoen Kaupunki irtisanoi isännöintisopimuksen Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen kanssa. Isännöintipalvelusopimus piti sisällään asuntosihteerin/toimitusjohtajan työtehtävät ja toimistosihiteerin työtehtävät asuntotoimiston sihteerinä sekä ICT-tukipalvelut. Yhtiön hallitus teki päätöksen lokakuussa 2023, että yhtiölle palkataan toimitusjohtaja 1.1.2024 alkaen ja sihteerityöt ostetaan kuten ennenkin Suonenjoen Kaupungilta. Uuteen palvelusopimukseen sisällytetään sihteerityöt, ICT-tukipalvelut ja tilat yhtiön toimistolle kaupungintalolla, kuten ennenkin. Suonenjoen Kaupunki lakkautti asuntosihteerin viran päättyväksi vuoden vaihteeseen.

Yhtiön asukasmäärä on ollut laskusuuntainen viime vuosina pl. vuonna 2022 asukasmäärä lähti nousuun, johon osaltaan vaikuttaa Ukrainasta sotaa paenneiden ihmisten majoittaminen kuntamallin sopimuksen mukaisesti. Vuoden 2023 lopussa kuntamallin sopimus päättyi ja asukasmäärä yhtiössä laski selkeästi.

Vuoden 2023 lopussa asukkaita oli 513 (v. 2022: 600 asukasta). Asukasmäärään vaikuttaa hakijaruokakuntien pieneneminen. Vuoden 2023 lopussa 40 % hakijoista oli yhden hengen talouksia, vastaavasti kolme henkilöä tai enemmän ruokakuntia oli hakijoissa 16 %.

Aktiivisten asuntohakemusten määrä on viime vuosina pysytellyt noin 70 kappaaleessa. Vuoden lopussa 2022 aktiivisia hakemuksia oli vain 31, tilikauden päättyessä 2023 hakemuksia oli 63 kappaletta. Kokonaisvaihtuvuus, päättyneet vuokrasopimukset suhteessa asuntojen kokonaismäärään, oli 23 %

Yhtiön taloudellinen tilanne on heikko. Kassavajetta on jouduttu paikkaamaan Suonenjoen Kaupungilta lainatuilla lyhytaikaisilla lainoilla, maksuvalmiuden turvaamiseksi. Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen keskivuokra vuoden 2023 lopussa oli 10,12 € / m² (vuonna 2022: 9,75 € / m²). Vuokrat ovat noin 2,0 € / m² maan keskiarvoa alhaisemmat.

Vuoden käyttöaste oli 94,1 %. 100 %:n käyttöasteeseen yllettiin viidessä yhtiön kohteissa. Lähes kaikissa taloissa on päästy kumminkin yli 90 % käyttöasteeseen. Haasteellisimmat asunnot vuokrata ovat isot asunnot, kolmiot ja 4h + k sekä kauempana keskustasta sijaitsevat kohteet.

Laskennallinen tappio tyhjästä huoneistoista vuonna 2023 oli 148.600 euroa, vastaavasti laskennallinen tappio tyhjästä huoneistoista edellisenä vuonna oli 81.600 euroa. Tyhjiksi huoneistoiksi lasketaan myös remontissa olevat huoneistot, jotka eivät ole vuokrattavissa.

Kevään 2022 aikana Suonenjoen Kaupunki on tehnyt kuntamallin majoitussopimuksen Kuopion vastaanottokeskuksen kanssa Ukrainasta sotaa paenneiden majoituksesta. Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalojen asuntoihin on

majoitettu tilapäisen suojelun perusteella olevia, sotaa paenneita ukrainalaisia ihmisiä yli kahteen kymmeneen asuntoon. Asunnot, jotka on otettu majoituskäyttöön ovat olleet juuri haasteellisimmin vuokrattavia isoja asuntoja. Aran säännösten mukaan, tilapäisen käyttötarkoituksen muutoksen on voinut tehdä ilmoitusmenettelyllä, kun käyttötarkoituksen muutos on tilapäinen ja se tehdään enintään kolmeksi vuodeksi. Kuntamallin majoitussopimus päättyi vuoden loppuun 2023. Yhtiölle vuokralaisiksi jäi ukrainalaisia perhekuntia noin 15 asuntoon.

Käyttöasteen pitäminen tavoitetasossa 97 % on lähitulevaisuuden haasteista merkittävien. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kiinteistömässän kriittistä tarkastelua monesta eri näkökulmasta. Hakijakunta on muuttunut edellisellä vuosikymmenellä merkittävästi ja yhden hengen talouksien määrä hakijoina on kasvanut. Myös kuntamallin majoitussopimuksen päättymisellä on erittäin suuri merkitys käyttöasteeseen.

Asukasdemokratiaa ja asukkaiden omaa vaikutusmahdollisuutta asumiseen, sen kustannuksiin ja viihtyvyyteen pyritään lisäämään jatkuvasti. Vuonna 2023 järjestettiin asukaskokous Metsolan esikoululta vapautuneissa tiloissa. Toimitusjohtaja osallistuu myös asukkaiden toivomiin, yksittäisten talojen asukaskokouksiin. Syksyllä 2023 aloittanut Suonenjoen Kaupungin Hyvis-tiimi, johon kuuluu työllisyyspalvelu, asumisneuvoja, mielenterveys- ja päihdetyöntekijä, kotouttamistyöntekijät sekä toimitusjohtaja, on järjestänyt muutamia naapurustopäiviä eri puolilla kaupunkia. Naapurustopäivissä on tavattu vuokrataloyhtiön asukkaita sekä muita paikkakunnan asukkaita ja tarjottu matalan kynnyksen lähestymistä ja palveluita asiakkaille ja asukkaille.

Suonenjoen Vesi Oy

Vuosi 2023 oli Suonenjoen Vesi Oy:n kymmenes toimintavuosi. Suonenjoen Vesi Oy:n toiminta-alue käsittää vesijohdon, jätevesi- sekä hulevesiviemäreiden osalta asemakaava-alueen ja eräitä taajama-alueen välittömässä läheisyydessä olevia taajaan asuttuja alueita. Vesihuoltopalvelut näillä alueilla on voitu tarjota suunnitellusti.

Suonenjoen Veden talousveden ja jäteveden käyttömaksuihin tehtiin viiden prosentin sekä perusmaksuihin 10 %:n korotukset vuodelle 2023. Talousveden käyttömaksu oli 1,77 €/m³ (v. 2022: 1,69 €/m³) ja jäteveden käyttömaksu 3,40 €/m³ (v. 2022: 3,24 €/m³). Käyttömaksut ovat Pohjois-Savon sisäisessä vertailussa keskimääristä halvempaa.

Yhtiön liikevaihto vuonna 2023 oli 2.170.900 euroa. Liikevaihto laski verrattuna edelliseen tilikauteen. Liikevoitto (tappio) oli 190.400 euroa ja ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja -122.200 euroa. Tilikauden voitto (tappio) verojen jälkeen on -122.200 euroa.

Vuosi 2023 sisälsi tyypillisten verkostoinvestointien lisäksi vesitornin peruskorjauksen. Vesitornin käyttöikää jatkettiin rakenteita ja tekniikkaa uusimalla vuosikymmeniksi eteenpäin. Vesitorni on tärkeä osa vesiverkoston paineenhallinnan ja jakelun turvaamiseksi.

Talousveden laatu on säilynyt koko kertomusvuoden ajan laadukkaana täyttäen kaikki sille asetetut laatuvaatimukset. Talousveden tuotannossa ei ole ollut

merkittäviä ongelmia. Vuoden aikana oli yksi vesijohtovuoto Siioninsillan läheisyydessä.

Vuoden aikana jatkettiin etäluettavien vesimittareiden asennuksia, jotka mahdollistavat vedenkulutuksen ja mahdollisten vuotojen reaaliaikaista seuranta. Mittareiden asennukset ovat sujuneet suunnitellusti.

Jätevedenpuhdistamon toiminta täytti kaikki ympäristöluvan mukaiset vaatimukset saavuttaen historiansa parhaan tuloksen. Puhdistamolla ei ole ollut tarvetta merkittäville investoinneille.

Investointiohjelma sisälsi pääosin verkostoinvestointeja sekä vesitornin peruskorjauksen. Merkittävimmät verkostoinvestoinnit tehtiin Tolmuslammella sekä Väinökadulla.

Uusia vesijohtoja rakennettiin vuoden aikana 1700 metriä, joista kaikki olivat vanhojen vesijohtojen peruskorjausta. Jätevesiviemäreitä rakennettiin 400 metriä, joista kaikki olivat vanhojen saneerausta. Uusia hulevesiviemäreitä rakennettiin 600 metriä, joista uudisrakentamista oli 200 metriä.

Investointiohjelman mukaiset verkostorakennuskohteet toteutettiin pääosin suunnitelman mukaisesti omana työnä. Verkostojen rakentaminen sijoittui pääosin Väinökadulle ja Tolmuslammelle. Koko vuoden verkostorakentamisen investoinnit olivat noin 350.000 euroa.

Laitoksista pumpattiin talousvettä vesiverkostoon keskimäärin 1.571 m³/d, josta lasketun veden osuus oli 1.464 m³ /d. Vuoden aikana oli yksi vesijohtovuotoa. Vesijohtoverkoston kulutuspaikkoja oli vuoden lopussa noin 1.526 kpl, joista uusia kulutuspaikkoja oli kaksi kappaletta.

Lähivuosien suuria investointeja tulee olemaan Kaatron vedenottamon peruskorjaus tai korvaaminen uudisrakennuksella. Myös Viipperonharjun tutkimukset voivat aiheuttaa merkittävän investoinnin raakavedenhankintaan. Näillä investoinneilla saadaan varmistettua laadukkaan talousveden tuotanto ja jakelu myös tulevaisuudessa.

Maailmantalouden voimakkaat muutokset tulevat aiheuttamaan merkittävää kustannusten nousua myös paikallisessa vesihuollossa. Materiaalien ja rahoituskustannusten nousu aiheuttaa paineita vesimaksujen tarkistukselle myös tulevaisuudessa.

1.3.4. ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Suonenjoen kaupungin kuntakonsernin toiminnan arvioidaan jatkuvan lähivuosina melko vakaana. Talouden haasteet ja kustannustason nousu aiheuttaa konsernin tytäryhtiöille merkittävän paineen niin vuokrien kuin vesimaksujen tarkastamiseen.

Uuden vuokratalokohteen myötä esteettömien lähellä palveluja olevien asuntojen saatavuus on parantunut. Käyttöasteen pitäminen korkoalla tasolla on keskeinen asuntopoliittinen tavoite ja sen vaikutus vuokrataloyhtiön talouteen on merkittävä.

Nykykonsernin velkaantuminen tulee kasvamaan rakennuskannan peruskorjausten ja Vesi Oy:n Kaatron vedenottamon peruskorjauksen tai uudisrakentamisen myötä. Verkostosaneeraukset ja -laajennukset tulevat olemaan merkittävä osa investointeja myös tulevaisuudessa. Kohonneella korkotasolla on merkittävä vaikutus yhtiöiden taloudelliseen asemaan lähivuosina.

Konsernin osalta on tulossa muutoksi SoTe-kiinteistöjen yhtiöittämissäkin myötä. Asiaa valmistellaan vuoden 2024 aikana ja tavoitteena on saada selvyys kiinteistöpalvelujen (ml. tekniset palvelut) organisoitumisesta keväälle 2025.

Suonenjoen kaupungin asunto- ja elinkeinopoliittisesti Kiinteistö Oy:n ja Vesi Oy:n rooli ovat merkittävät myös jatkossa. Omistajapoliittisten tavoitteiden täsmentämistä kuluvalle taloussuunnittelukaudella on syytä vahvistaa päivitetyn konserniohjeen mukaisesti. Konsernin osalta yhtiöiden omaehtoinen taloudellinen selviytyminen velvoitteistaan on ensiarvoisen tärkeää.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot

Omistus: Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalot on kaupungin kokonaan omistama vuokrataloyhtiö, jolla on keskeinen rooli kaupungin asuntopolitiikan toteuttajana. Yhtiön visio on tarjota hyvän ja onnellisen asumisen perustaksi koteja, joissa asuminen on turvallista ja helppoa. Yhtiön tarkoitus on tarjota tavallisia vuokra-asuntoja kaikille niitä tarvitseville. Etusijalla ovat paikkakunnalle työn vuoksi muuttavat, vanhukset, joiden omassa kodissa asuminen on vaikeutunut, vaikeissa elinoloissa elävät lapsiperheet, sekä muut hankalissa elinoloissa elävät.

Yhtiön tavoitteena on ylläpitää riittävää määrällistä ja laadullista kiinteistökantaa kustannustehokkaasti.

Toimintaa ohjaavat sosiaalisen asuntotuotannon reunaehdot. Asukasvalinnassa määräävin tekijä on hakijoiden asunnon tarve. Hakijan tulot ja omaisuus huomioidaan myös asukkaita valittaessa yhdenvertaisena tekijänä.

Tavoitteet vuodelle 2023	Seuranta vuodelle 2023
Vuokrat pidetään kustannustasoa vastaavina. Tulos noin 0 €	Tulos noin 0 €. Toteutunut.
Täyttöaste pysyy yli 97 %. Käyttöaste	Käyttöaste 94,1 %. Ei toteutunut
Vetovoimaviestintä. Asiakaspalvelua kehitetään asiakaslähtöiseksi ja palvelun saavutettavuuteen monikanavaisesti panostetaan. Tiedottamien on aktiivista sekä somessa, että perinteisissä kanavissa. Sähköisten hakemusten osuus, sosiaalisen median seuraajien määrä	Jatkuva kehittäminen ja sähköisten hakemusten käyttöönotto. Asukasraadit ja Hyvis-tiimin työskentely. Osin toteutunut.
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat. Mahdollisimman monet hakemukset ja ilmoitukset voi jättää ajasta ja paikasta riippumattomasti. Sähköisten lomakkeiden käyttöaste	Sähköisten lomakkeiden käyttöönotto on toteutunut.

Toimintaympäristön muutos toimintakaudella

Vuokrataloyhtiön toimintaympäristön ei odoteta muuttuvan toimintakaudella.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos% TP 2022 - TP 2023	Muutos% TP 2022 - TP 2023
Liikevaihto	€ / vuosi	2 570 913	2 883 000	2 674 642	4,0	-7,2
Liikevoitto	€ / vuosi	115 679	70 000	325 341	181,2	364,8
Tulos	€ / vuosi	33,57	0	27,11	-19,2	
Käyttöasete	%	95,5 %	97,0 %	94,1 %	-1,5	-3,0
Tyhjäkäyntitappio	€ / vuosi	81 621	57 500	148 598	82,1	158,4
Huoneistojen lukumäärä	kpl	400	406	400	0,0	-1,5
Hakijamäärä (syksy)	taloutta	70	80	63	-10,0	-21,3
Keskivuokra	€/m ² /kk	9,75	10,02	10,12	3,8	1,0
Keskivuokra ARA asunnoissa muualla kuin pääkaup.seudulla vuoden 4. neljännes	€/m ² /kk	11,27	11,90	11,62	3,1	-2,4
Vieraanpääoman määrä	€	11 667 179	11 500 000	11 325 572	-2,9	-1,5
Takaukset kaupungilta	€	9 560 871	10 060 000	8 804 068	-7,9	-12,5

Suonenjoen Vesi Oy

Omistus: Suonenjoen kaupunki 100 %

Toiminta-ajatus

Suonenjoen Vesi Oy huolehtii toiminta-alueellaan käyttöveden hankintaan ja jakeluun, hulevesien johtamiseen ja käsittelyyn sekä jätevesien puhdistamiseen tarvittavien laitosten ja verkostojen rakentamisesta ja kunnossapidosta.

Toimintaympäristön muutos toimintakaudella

Vesihuollon toimintaympäristössä ei tapahdu merkittäviä muutoksia. Toimintaa kehitetään edelleen toimintavarmuuden ja laadun takaamiseksi.

Tavoitteet vuodelle 2023	Seuranta vuodelle 2023
Asiakkaille toimitetun talousveden laatu säilyy hyvänä ja Karsikonmäen jätevedenpuhdistamo toimii ympäristöluvan mukaisesti. Luvan mukainen toiminta. Asiakastytyväisyys	Talousveden ja jäteveden puhdistuksen lupaehdot on täytetty. Asiakastytyväisyyskyselyä ei tehty.
Merkittävin investointi tulee olemaan vesitornin peruskorjaus. Myös verkostoinvestointeja tehdään mm. Tolmuslammella, Väinökadulla sekä uudisrakentamista Onnelan alueella. Investointien toteutuminen. Yhteistyö kaupungin kunnallisteknisten palvelujen kanssa	Investoinnit on tehty taloussuunnitelman mukaisesti. Onnelan alueen vesihuolto ei toteutettu, koska kaupunki ei aloittanut katujen rakentamista.
Vuoden 2022 aikana on otettu käyttöön ensimmäisiä etäluettavia vesimittareita. Siirtymä täysin etäluettaviin mittareihin tulee tapahtumaan kymmenen vuoden aikana. Uudistus ja käyttöönotto etenevät	Etäluettavien mittareiden asennukset ovat edenneet suunnitellusti.
Viippernharjun jatkotutkimukset , joita tullaan jatkamaan koepumppauksin, jotta saadaan varmuus pohjavesialueen todellisesta antoisuudesta ja muista vaikutuksista pohjavesialueeseen. Jatkotutkimuksen ja vaikutusarvioiden tekeminen	Pohjavesitutkimuksia ei päästy aloittamaan myöhäisen lupapäätöksen takia. Työt alkavat vuonna 2024.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos% TP 2022 - TP 2023	Muutos% TP 2022 - TP 2023
Liikevaihto	€ / vuosi	2 174 782	2 356 000	2 170 934	-0,2	-7,9
Liikevoitto	€ / vuosi	60 752	235 400	190 376	213,4	-19,1
Tulos	€ / vuosi	-100 826	-77 000	-122 226	21,2	58,7
Verkostoon pumpatun veden määrä	1 000 m ³	613	700	573	-6,5	-18,1
Lasketun veden määrä	1 000 m ³	573	600	535	-6,6	-10,8
Käyttövesimaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	1,69	1,43	1,77	4,7	23,8
Vastaanotettu jätevesimäärä	1 000 m ³	631	650	635	0,6	-2,3
Jäteveden käyttömaksu, henkilöasiakkaat	€ / m ³	3,24	2,74	3,40	4,9	24,1
Lainat kaupungilta	€ / vuosi	4 707 430	4 707 430	4 707 430	0,0	0,0
Takaukset kaupungilta	€ / vuosi	6 062 500	5 600 000	5 062 500	-16,5	-9,6

1.3.5. SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Konsernivalvonnalla tarkoitetaan konsernijohtoon vastuulla olevaa tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointia ja raportointia. Konsernivalvonnalla tarkoitetaan myös konserniohjeen sekä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumisen seuranta.

Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävä ja luotettava sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan.

Suonenjoen kaupungin osalta keskeinen merkitys konsernikokonaisuudessa ja sen ohjauksessa on Suonenjoen Vesi Oy:n ja Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalojen saralla.

Suonenjoen kaupungin hallintosäännössä on määritelty konserniohjaus ja konsernijohtoon roolia ja tehtävät. Toimivallan ja vastuunjaon ohjeistus on riittävä ja selkeästi määritelty. Pääosin kaupunginjohtaja huolehtii kuntakonsernin tasolla riittävän ja toimivan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä. Konsernijohtamiseen on syytä kiinnittää erityistä huomiota kaupunginhallituksen tasolla.

Hallitusten jäsenet ja kaupunginjohtaja nostavat tarvittaessa esiin omistajanäkökulman kaupunginhallituksen kokouksissa. Lisäksi yhtiökokousedustajien ohjeistusta toteutetaan jossakin määrin omistajan toimesta. Vuoden 2023 aikana on erityisesti kiinnitetty huomiota konsernin tytäryhtiöiden taloudelliseen tilanteeseen ja laadittu mm. erilliselvitys KOy Suonenjoen vuokratalojen osalta. Selvitys on valmistunut alkuvuodesta 2024. Talouden tervehdyttämistoimenpiteitä valmistellaan yhdessä konsernijohtoon ja yhtiön hallituksen kesken.

Tytäryhteisöt ovat toteuttaneen velvollisuuttaan pyytää ennen erityisen merkittäviä päätöksiä ohjeet kaupunginhallitukselta päätöksentekoa varten. Ohjeiden riittävyys on tältä osin toteutunut.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalojen ja Suonenjoen Vesi Oy:n tavoitteiden asettamiseen on kiinnitetty huomiota talousarvion laadinnan yhteydessä. Vuoden 2023 talousarvioon tavoitteet on määritelty ja kuntakonsernin tila tytäryhtiöiden osalta on pysynyt pääosin tavoitteiden asettamisrajoissa. Konsernikokonaisuuden kannalta tytäryhtiöiden tavoitteiden asettaminen on koettu riittäväksi.

Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta on yhtiöiden sisällä kohtuullisella tasolla. Toimintaa analysoidaan ja raportoidaan toimitusjohtajien toimesta hyvin. Samalla säännöllinen raportointi tytäryhteisöjen tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta on kehitetty. Konsernitason kehittämisen painopiste on jatkossa omistajan suuntaan toteutettavassa säännöllisessä raportoinnissa. Kaupunginjohtaja saa konserniohjeen mukaisesti seurannat tietoonsa.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja toteuttamista koskeva raportointi on osittain toteutunut. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat toteuttivat kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kyselyn vuonna 2023. Kaupunginjohtaja on käynyt tytäryhtiöiden toimitusjohtajien ja hallitusten puheenjohtajien kanssa neuvottelun koskien sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä, arviointia ja

tulevaisuuden kehittämistoimenpiteiden arviointia. Molemmat toimitusjohtajat ovat kutsuttuina kaupunginjohtajan johtoryhmään.

Tytäryhtiöiden taloushallinnon tehtävät hoidettiin lokakuulle 2019 saakka keskitetysti Suonenjoen kaupungin taloustoimistossa. Kaupungin talous- ja palkkahallinnon liikkeenluovutuksen myötä myös yhtiöiden palvelut siirtyivät Monetra Pohjois-Savon Oy:n hoidettavaksi. Lisäksi kaupungin hallintopalveluista toteutetaan laskutukseen ja asiakaspalveluun liittyviä kokonaisuuksia yhtiöille.

Lisäksi yhteisurakointia ja suunnittelua tehdään kaupungin teknisten palvelun kanssa. Investointiohjelmat pyritään yhdenmukaistamaan. Myös hankintoihin liittyvää yhteistyötä toteutetaan yhtiöiden kanssa. Ja puhtaanapitopalveluja tuotetaan kaupungin toimesta. Myös keskitettyjen palvelujen kokonaisuutta on tarkasteltava säännöllisesti.

Vuoden 2023 aikana valmisteltiin muutos Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratilojen johtamisjärjestelyn uudistamiseksi. Vuoden 2024 alusta lukien toimitusjohtaja on yhtiön palkkaama.

Vuorovaikutus ja säännölliset tapaamiset ovat muodostuneet hyväksi käytännöksi tiedonkulun ja tavoitteiden päivittämisessä. Kaupunginjohtaja osallistuu aktiivisesti molempien yhtiöiden hallituksen kokouksiin. Kaupunginhallitus ja johtoryhmä käsittelevät kokouksissaan konserniin liittyviä asioita ja niissä annetaan ohjeistuksia viranhaltijoille ja kaupungin edustajille.

Hallituksen kokoonpanot ovat monipuoliset ja asiantuntevat. Hallitukseen on nimetty myös elinkeinotoimen ja asukkaiden edustajia. Nimitykset valmistellaan yhtiökokoukselle hyvässä yhteistyössä.

Konsernivalvonnan kehittäminen voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella

Suonenjoen kaupungin kuntakonsernin toiminta on askel kerrallaan kehittymässä sille tasolle, millä konserniohjeet edellyttävät sen olevan. Kuntalaki korostaa konserniohjauksen merkitystä entisestään kuntakokonaisuuden näkökulmasta. Selkeitä ja konkreettisia edistysaskeleita tiiviimpään yhteistyöhön ja ohjeistukseen on tehty. Keskeisinä kehittämisen toimenpiteinä konsernivalvonnan osalta on se, että konkreettiset toimenpiteet on saatava entistä säännöllisemmäksi vuodenaikana tapahtuvan dokumentoinnin osalta. Lisäksi kaupunginhallituksen aktivoiminen konsernijohtamiseen esim. molempien yhtiöiden toimitusjohtajien katsausten kautta lisääisi raportointia ja ohjaamisen roolia jo luonnostaan. Konserniohje on päivitetty helmikuussa 2023

Lisäksi pienempien konserniin kuuluvien yhtiöiden huomioimiseen on kiinnitetty tarkempaa huomiota. Kiinteistö Oy Tervalankatu 4 osalta havaittiin alkuvuodesta 2022 toimintakykyisen hallituksen puuttuminen sekä puutteita hallinnon asiakirjoissa. Vuoden 2022 aikana toteutettiin havaintojen pohjalta Kiinteistö Oy Tervalankatu 4:n osalta hallinnon laajamittaisempi uudistus hallituksen ja isännöitsijän vaihdon myötä. Yhtiöön tehdyt toimenpiteet ovat osoittautuneet onnistuneiksi ja yhtiön tilanne on saatu vakaantumaan vuoden 2023 aikana. Nykyisellään yhtiön tilanteesta saadaan aikaisempaa parempi kokonaiskuva ja ohjaus. Kiinteistö Oy Suonenjoen Pankkilan myyntiä on valmisteltu myös vuoden 2023 aikana. Ostajaa ei ole löytynyt.

Vuoden 2023 aikana toetettiin yhtiön johdon kuulemin kaupunginhallituksessa Vesi Oy:n osalta. Käytäntöä on syytä jatkaa ja toteuttaa molempien yhtiöiden osalta.

Riskienhallinta

Tytäryhteisöjen hallitukset vastaavat tytäryhteisöjen riskienhallinnan asianmukaisesta järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä riskien raportoinnista. Merkittävimpien riskien hallitsemiseksi konsernin tytäryhtiöissä seurataan säännöllisesti sovittuja mittareita, tavoitteiden toteutumista ja niihin liittyviä riskejä.

Merkittävimmät riskit on tunnistettu ja niistä raportoitu yhtiöiden hallituksissa. Samassa yhteydessä raportointi toteutuu myös kaupunginjohtajalle.

Keskeiset Vesi Oy:n riskit liittyvät veden laatuun liittyviin häiriötekijöihin, pohjavesialueiden pilaantumiseen, merkittäviin putkirikkoihin, pitkäaikaisiin sähkökatkoksiin, prosessihäiriöihin laitoksilla tai suuriin asiakasympäristön muutoksiin. Vesihuoltolaitoksen toimintaan liittyviä riskejä on tarkasteltu omalla riskienhallintaohjelmalla. Yhtiö on vakuuttanut riskialttiit kohteet ja sillä on toiminnan vastuuvakuutus. Varautumista varten ylläpidetään myös valmiussuunnitelmaa. Riskejä ja valmiussuunnitelmaa päivitetään säännöllisesti.

Kiinteistö Oy:n merkittävimpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä toimintaan aiheuttavat hakijamäärien vaihtelut ja sitä kautta käyttöasteen vaihtelut sekä kiinteistövahingot ja korkoriski. Yhtiöllä on täysarvovakuutukset, hallinnon vastuuvakuutukset, lakisääteiset tapaturmavakuutukset ja vapaaehtoisia vakuutuksia. Rahoituksen riittävyyteen ja korkoriskien hallintaan käydään keskusteluja konserni johdon kanssa. Ja tarvittaviin toimenpiteisiin voidaan ratkaisuvallan puitteissa ryhtyä. Kiinteistö Oy:n uustuotanto on ollut kysyntää vastaavaa ja olemassa olevaa rakennuskantaa on peruskorjattu.

Molemmilla yhtiöillä on pitkäaikaista vierasta pääomaa merkittävästi suhteessa yhtiön liikevaihtoon. Korkoriskin on merkittävä myös lähivuosina. Korkojen nousulla on ollut erittäin suuri merkitys yhtiöiden taloudelliseen tilaan.

Molempien yhtiöiden keskeinen riski liittyy avainhenkilöiden työpanoksen saatavuuteen ja korvattavuuteen mahdollisten työpaikan vaihdosten tai pitkien sairauspoissaolojen yhteydessä. Korvaavien henkilöiden saatavuutta turvataan osin laajalla yhteistyöllä kaupunkiorganisaation kanssa.

Riskienhallinnan järjestämisen arviointi

Tytäryhteisöjen riskienkartoituksen ajantasaisuus ja kattavuus on pääosin hyvällä tasolla. Hallintatoimenpiteiden käyttö on myös toteutunut. Yhtiöiden oma seuranta on selkeää ja vastuutukset määritelty. Asiantuntemus on pääosin hyvällä tasolla.

Kehitettävää konserni johtamisen näkökulmasta on merkittävimpien riskien ajantasaisessa raportoinnissa ja raportoinnin ohjeistuksessa niin, että dokumentoitu toimintatapa toteutuu myös omistajan suuntaan. Konsernitaseisten sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan periaatteet ja toimintaohjeiden päivittämisen myötä asiaan saadaan kehitetty edelleen. Ohjeiden hyväksyttäminen myös tytäryhtiöissä sitouttaa toiminnan konkretisoinnissa.

Riskien arvioinnin ajallinen ja rahamääräinen ennakointi on haasteellista.

1.3.6. KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernitilin päätöksen yhteydessä on huomioitava 1.1.2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyivät kunnan järjestämisvastuulta hyvinvointialueelle. Toimintojen siirtoon liittyvät omaisuus- ja velkaerin kirjaukset on tehty Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 128 ohjeistuksen mukaisesti. Tilin päätöksen vertailuvuodelta esitettäviä tietoja ei ole oikaistu, vaan vuoden 2022 tiedot on esitetty toiminnan jatkuvuuden oletuksella laaditun mukaisina.

Konsernin omavaraisuusprosentti mittaa konsernin vakavaraisuutta, alijäämäisten tulosten sietokykyä ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Suonenjoen kaupungin konsernin omavaraisuusaste on 44,9 % vuonna 2023.

Konsernin lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoinnilla sekä osto- ja siirtovelvoilla sekä muilla veloilla. Suonenjoen konsernin kokonaislainakanta oli 33,8 milj. euroa, joka on laskenut edellisestä vuodesta noin 24 milj. euroa. Tähän vaikuttaa pääosin hyvinvointialueen tulon myötä sairaanhoitopiiriin velkakannan poistuminen kaupungin oman ja tytäryhtiöiden lainakannan lasku.

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla konsernilainakanta tilin päätösvoiton päättämispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Suonenjoen kaupungin konsernin lainat ovat 5.040 euroa/asukas.

Konsernin lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

Suonenjoen kaupungin konsernitilin päätökseen vaikuttaa oleellisesti tytäryhteisöjen Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratulojen ja Suonenjoen Vesi Oy:n tilin päätökset.

Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratulojen taseen loppusumma on 13.582.544 euroa, mikä on liitetty Suonenjoen kaupungin konsernitaseeseen. Kiinteistö Oy:n osakepääoma on 500.003 euroa ja oma pääoma yhteensä 540.555 euroa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratuloilla on noin 10,2 milj. euroa, mikä on laskenut edellisestä vuodesta noin 0,7 milj. euroa. Kaupungin takausvastuiden määrä Kiinteistö Oy:n lainoista on noin 8,8 milj. euroa (vuonna 2022 n. 9,6 milj. euroa).

Suonenjoen Vesi Oy:n taseen loppusumma on 13.641.276 euroa. Vesi-yhtiön osakepääoma on 25.000 euroa ja oma pääoma yhteensä 2.841.440 euroa. Pitkäaikaista vierasta pääomaa Suonenjoen Vesi Oy:llä on noin 9,8 milj. euroa, mikä on laskenut edellisestä vuodesta 0,5 milj. euroa. Kaupungin takausvastuiden määrä Vesi Oy:n lainoista on noin 5,5 milj. euroa (vuonna 2022 n. 6,0 milj. euroa). Suonenjoen Vesi Oy:n maksuvalmis on kohtalaisella tasolla.

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	2021	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	12 624	43 882	41 634	40 789	39 115
Toimintakulut	-29 099	-92 090	-87 864	-85 888	-83 534
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0	77	60	88	63
Toimintakate	-16 475	-48 131	-46 170	-45 011	-44 356
Verotulot	15 869	26 702	26 173	24 311	24 597
Valtionosuudet	5 205	27 479	26 270	27 421	25 531
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	113	115	75	150	171
Muut rahoitustuotot	1 135	964	756	669	654
Korkokulut	-1 283	-790	-722	-842	-893
Muut rahoituskulut	-4	-12	-10	-3	-6
Vuosikate	4 560	6 327	6 372	6 695	5 698
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 514	-5 688	-5 603	-5 538	-5 314
Arvonalentumiset			-1 327		
Satunnaiset erät	138	332	307	29	
Tilikauden tulos	183	971	-251	1 186	384
Tilinpäätössiirrot	-1	-26	-51	-11	-6
Tilikauden verot	0	-3	-2	-7	-13
Laskennalliset verot	-5	-5	-18	-57	-62
Vähemmistöosuudet	13	-4	-15	-19	-35
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	191	934	-337	1 092	268

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	43,4	47,7	47,4	47,5	46,8
Vuosikate / Poistot, %	-101,0	-111,2	-91,9	-120,9	-107,2
Vuosikate, euroa/asukas	680	935	925	965	806
Asukasmäärä	6 710	6 765	6 891	6 938	7 070

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2023	2022	2021	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	4 560	6 327	6 372	6 695	5 698
Satunnaiset erät	138	332	307	29	
Tilikauden verot	0	-3	-2	-7	-13
Tulorahoituksen korjaukset	522	-419	-677	117	50
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 666	-5 476	-7 049	-6 631	-4 035
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	36	102	402	105
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 133	347	496	334	111
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 686	1 144	-451	939	1 916
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	-178	-5	
Antolainasaamisten vähennykset	1	0			
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	180	4 852	2 828	4 326	5 663
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 125	-3 906	-3 809	-3 698	-7 558
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 567	-1 213	4 259	-4 006	4 020
Oman pääoman muutokset	-1 108	3	348	594	247
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5	-14	-6	15	-10
Vaihto-omaisuuden muutos	21	-17	9	-30	-28
Saamisten muutokset	2 810	-558	-1 761	1 105	-1 213
Korottomien velkojen muutokset	-5 569	885	3 171	827	-418
Rahoituksen rahavirta	-9 364	32	4 861	-872	703
Rahavarojen muutos	-6 678	1 175	4 410	67	2 619
Rahavarojen muutos					
Rahavarat 31.12.	1 723	13 896	12 644	8 291	8 224
Rahavarat 1.1.	8 401	12 721	8 234	8 224	5 605
	-6 678	1 175	4 410	67	2 619

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5					
vuodelta, 1000 €	6 234	5 699	5 699	12 389	-2 698
Investointien tulorahoitus, %	124,4	116,3	91,7	107,5	145,0
Lainanhoitokate	1,3	1,5	1,6	1,7	0,8
Kassan riittävyys	17	50	47	31	31

Tuloslaskelmasta:					
Korkokulut	-1 283	-790	-722	-842	-893
Muut rahoituskulut	-4	-12	-11	-3	-6
Toimintakulut	-29 099	-92 090	-87 865	-85 888	-83 534
Valmistus omaan käyttöön	90	107	100	68	50

Yläpuolisesta taulukosta:					
Investointimenot	-3 666	-5 476	-7 049	-6 631	-4 035
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	178	5	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 125	-3 906	-3 809	-3 698	-7 558
Yhteensä	-37 088	-102 167	-99 178	-96 989	-95 976

Ei kertalyhenteisiä lainoja

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2023	2022	2021	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 403	88 327	88 631	88 951	88 410
Aineettomat hyödykkeet	376	898	1 019	1 139	1 050
Aineettomat oikeudet	63	500	579	472	450
Muut pitkävaikutteiset menot	313	389	440	502	540
Ennakkomaksut	1	9		165	60
Aineelliset hyödykkeet	64 741	85 199	85 386	85 671	85 396
Maa- ja vesialueet	8 413	8 576	8 696	8 776	8 798
Rakennukset	43 578	59 050	60 013	60 193	61 179
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 840	9 941	9 433	9 016	9 330
Koneet ja kalusto	1 696	3 340	3 628	3 668	3 748
Muut aineelliset hyödykkeet	95	245	217	198	201
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	119	4 047	3 399	3 820	2 140
Sijoitukset	1 285	2 231	2 226	2 141	1 964
Osakkuusyhteisöosuudet	131	131	174	147	147
Osakkeet ja osuudet	596	1 502	1 285	1 427	1 251
Joukkovelkakirjalainasaamiset	2	3	7	7	11
Muut lainasaamiset	0	39	214	37	37
Muut saamiset	556	557	546	523	518
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4	143	108	104	111
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 113	22 398	19 741	15 052	15 672
Vaihto-omaisuus	91	341	324	333	302
Saamiset	3 298	8 161	6 773	6 428	7 145
Pitkäaikaiset saamiset	851	1 034	1 130	1 225	1 317
Lyhytaikaiset saamiset	2 446	7 127	5 643	5 203	5 828
Rahoitusarvopaperit	0	0	558	96	2
Rahat ja pankkisaamiset	1 723	13 896	12 086	8 195	8 223
VASTAAVAA YHTEENSÄ	71 519	110 868	108 480	104 107	104 193

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTATTAVAA	2023	2022	2021	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
OMA PÄÄOMA	32 115	35 822	34 682	34 802	33 115
Peruspääoma	23 995	26 731	26 731	26 731	26 731
Arvonkorotusrahasto	98	98	98	98	98
Muut omat rahastot	346	550	496	481	469
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 486	7 510	7 694	6 400	5 550
Tilikauden yli-/alijäämä	191	934	-337	1 092	267
VÄHEMMISTÖOSUDET	78	320	225	302	282
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET					
Poistoero					
Vapaaehtoiset varaukset					
PAKOLLISET VARAUKSET	800	763	938	1 379	1 082
Eläkevaraukset					
Muut pakolliset varaukset	800	763	938	1 379	1 082
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11	163	141	144	136
VIERAS PÄÄOMA	38 515	73 800	72 494	67 480	69 578
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	30 180	50 521	49 693	50 923	50 584
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1	132	132	152	81
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 662	7 339	8 608	4 100	7 816
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	4 671	15 809	14 061	12 305	11 097
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	71 519	110 868	108 480	104 107	104 193

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

Omavaraisuusaste, %	44,9	32,5	32,0	33,6	31,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	115,0	75,7	77,9	73,4	78,5
Velat ja vastuut -%/ käyttötulot	134,2	84,3	86,6	76,9	82,4
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), 1000€	7 677	8 443	7 357	7 492	5 817
Kertynyt ylijäämä(alijäämä), €/asukas	1144	1248	1068	1080	823
Konsernin lainat, €/asukas	5 044	8 553	8 460	7 931	8 260
Konserninlainakanta 31.12., 1000€	33 843	57 859	58 301	55 023	58 400
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1000€					
Kunnan asukasmäärä	6710	6765	6 891	6 938	7 070
Saadut ennakot	236,04	460,57	784,28	458,76	457,59
Toimintatuotot	12 624,00	43 882,00	41 634,00	40 789,00	39 115,00
Verotulot	15 869,00	26 702,00	26 174,00	24 311,00	24 597,00
Valtionosuudet	5 205,00	27 479,00	26 270,00	27 421,00	25 531,00
Vuokra ja leasingvastuut	6 480,41	8 420,64	8 174,83	3 191,14	3 519,27

1.4.

SELONTEKO SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa annettava tietoja sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Toimintakertomuksessa tehdään selkoa;

- miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta on kaupungissa järjestetty,
- onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja
- miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tulee päättää kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet on hyväksytty valtuustossa 22.2.2021 § 4.

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on lisäksi voimassa, mitä Suonenjoen kaupungin hallintosäännössä sekä muissa ohjeissa ja määräyksissä on sanottu.

Kaupunginhallitus vastaa kokonaisvaltaisen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus:

1. vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja yhteensovittamisesta siten, että kaupungin toiminnan laillisuus ja tuloksellisuus varmistetaan
2. hyväksyy sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat ohjeet ja menettelytavat
3. valvoo, että sisäinen valvonta ja riskienhallinta toimeenpannaan ohjeistuksen mukaisesti ja tuloksellisesti

Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta.

Suonenjoen kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohje on hyväksytty kaupunginhallituksessa 24.5.2021 § 115.

Kaupunginhallituksen arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytilasta

Selonteko sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta vuodelta 2023 perustuu ensisijaisesti toimialojen syyskaudella tehtyyn toimintavuoden raportointiin sekä talousarviossa vahvistettujen tilivelvollisten viran- ja toimenhaltioiden sekä tytäryhtiöiden (Kiinteistö Oy Suonenjoen vuokratalot ja Suonenjoen Vesi Oy) toimitusjohtajien sekä esihenkilöiden antamiin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toteutumista arvioivaan tilinpäätöksen 2023 kyselyyn keväältä 2024. Selontekoa ja kyselyä täydentää muut sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan havainnot. Kaupunginhallitus ja lautakunnat käsittelevät toimialojen arviointikyselyn tulokset

toimielimissään vuoden 2023 aikana. Tilinpäätöskyselyn tulokset tullaan käsittelemään toimielimissä kevään 2024 aikana.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kaupungin sisäinen valvonta ja riskien hallinta on ohjeistettu hallintosäännössä ja erillisillä talous-, konserni- ja sisäisen valvonnan ohjeella. Näissä on käsitelty muun muassa ratkaisuvaltaan, vastuunjakoon ja raportointiin liittyviä ohjeistuksia. Toiminnassa noudatetaan lakeja ja hyvää hallintotapaa. Kaupungin hallintosääntöä päivitettiin vuoden 2023 aikana kolme kertaa. Erityisesti tehdyt muutokset kohdentuvat hyvinvointialueen ja kaupungin rajapintaan liittyvien tehtävien organisoitumiseen sekä elinvoima ja hallintopalvelujen hallintorakenteen päivittämiseen. Ratkaisuvaltaan liittyvät vastuut on selkeästi määritelty ja varahenkilöt keskeisille viranhaltijoille on nimetty. Konserniohje on päivitetty helmikuussa 2023.

Toimialojen arvioinnin perusteella toiminta on toteutunut ohjaavien säädösten ja määräysten mukaisesti. Toiminnassa ja päätöksenteossa tiedostetaan toimintaan ja talouteen liittyviä riskejä. Tilivelvolliset viran- ja toimenhaltijat ovat velvoitettuja suunnittelemaan ja ohjaamaan toimintaa tavoitteiden saavuttamiseksi. Toiminnan ja talouden seurannan ohjeistuksen mukaisesti heidän tulee reagoida merkittäviin riskeihin ja mahdollisiin poikkeamiin.

Ohjeiden mukaisesti hyväksymismenettelyt ja käyttötaloussuunnitelmat käytetään lautakunnissa ja annetaan tiedoksi hallitukselle. Viranhaltijapäätöksistä pidetään päätöspöytäkirjaa, ne saatetaan luottamustoimielimille tiedoksi ja tarvittaessa havaittuihin puutteisiin puututaan. Hallintosäännön mukaisesti otto-oikeus on kaupunginhallituksella. Kaupunginhallitus ei ole käyttänyt otto-oikeutta lautakuntien päätöksiin vuoden 2023 aikana.

Yksittäisistä päätöksistä asiaperusteilla tehdyt päätöksen sisältöön tyytymättömyyttä osoittavat oikaisuvaatimukset ja valitukset ovat olleet vähäisiä suhteessa päätösten kokonaismäärään. Yksilöasioissa ei ole tehty oikaisuvaatimuksia tai valituksia.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta käsitellään tarkemmin toimintakertomuksen tulosalueita käsittelevässä numero-osassa. Taloudellisten tavoitteiden seuranta on jatkuvaa ja sitä tehdään niin viranhaltija-, toimiala- kuin myös valtuustotasolla.

Tavoitteet on pääsääntöisesti asetettu jo talousarvion laadinnan yhteydessä valtuustotasolla. Tavoitteet ovat arvion perusteella kaupungin strategiasta johdettuja ja kaupungin linjausten mukaisia. Tuloksellisuuden arviointi perustuu taloussuunnitelmaan kirjattujen taloudellisille ja toiminnallisille tavoitteille asetettujen mittareiden seurantaan ja arviointiin. Toimialatasoista tavoiteasettelua ei ole tämän lisäksi toteutettu.

Toiminnan yksityiskohtainen tuloksellisuuden arvioiminen on vähäistä ja kesken vuoden tehtävät korjaavat toimenpiteet ja tavoitteiden uusarviointit ovat jääneet edelleen vähäisiksi. Tarvittaessa havaittuun poikkeamiin on reagoitu ja tarvittavat uudet päätökset on saatu nopeasti toteutettua.

Investointien osalta kokonaisnäkemystä on haettu vuoden aikana ja toteutuksessa on seurattu lähinnä talousarvion kokonaisinvestointitasoa. Kiinteistöjen osalta seuranta

tehdään vuosittain päivitettävän kiinteistöjen kehittämissuunnitelman avulla. Tulevaisuuden keskeinen huomio kiinteistöihin kohdistuu myös kaupungin talouden ja rakenteellisten uudistusten osalta on hyvin pitkälti tarkoituksenmukaisesti kiinteistöratkaisuihin. Vuoden 2023 tavoitteiden mukaisesti sote-kiinteistöihin kohdentuva yhtiöittämisselvitys on edennyt. Asiasta tullaan tekemään päätöksiä vuoden 2024 aikana. Tulevien vuosien osalta yhtiöittäminen on saatava toteutukseen, jotta sote-kiinteistöjen vuokraamiselle hyvinvointialueelle saadaan hallinnolliset rakenteet hyvissä ajoin kuntoon ennen nykyisten 3+1 vuokrasopimusten päättymistä.

Toiminnan talouden ja tuloksellisuuden seuranta on pääosin vastuuviran- / toimenhaltijoiden tekemää arviointia, mihin yhdistyy esimiesten keskinäiset palaverit toimialoittain.

Vuoden 2023 taloussuunnitelmassa tavoitteet oli eritelty valtuusto- ja lautakuntatasoisiksi, joista jälkimmäiset olivat valtuustoon nähden vain informatiivisia. Tämä on selkeyttänyt tavoiteasetantaa ja tavoitteiden seurantaa. Myös toiminnallisten tavoitteiden määrää on tiivistetty ja linjattu entistäkin enemmän kaupungin strategian mukaisiksi jo vuodesta 2021 lukien. Vuoden 2023 osalta erityinen painopiste kohdentuu asukkaiden terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen sekä osallisuuden vahvistamiseen.

Kaupungintalouden kokoluokkaan vaikuttaa merkittävästi uusien hyvinvointialueiden tulo, missä sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi 1.1.2023 lukien pois kunnilta uusille hyvinvointialueille. Suonenjoen kaupungin toimintakatteella mitattu talouden pienentyminen oli noin -63,4 prosenttia. Eli kaupungin nettomenot laskivat noin 32,6 milj. euroa.

Suonenjoen kaupungin talous kehittyi ennakoitua heikommin vuonna 2023. Toimintakate ylitti määrärahamuutetun talousarvion yli 0,3 milj. eurolla ja alkuperäinen talousarvio ylittyi yli 1,2 milj. eurolla. Kulujen kasvuvauhti nousi toimialojen käyttötalouden osalta merkittävästi. Niukasti ylijäämävastuun tulokseen vaikuttivat lukuisat yksittäiset ja kertaluontoiset erät.

Vuoden 2020 lopulla on hyväksytty kaupungin kestävän kuntatalouden pitkän tähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025. Tämä antaa hyvän pohjan tuloksellisen toiminnan ylläpitämiseksi myös tulevana vuosina. Keskeiset painopisteet toiminnallisissa ja rakenteellisissa uudistuksissa. Suunnitelman toimeenpanoa seurataan säännöllisesti ja tuetaan rakenteellisten uudistusten toteutumista. Vuoden 2023 aikana toteutettiin ohjelman väliarviointi valtuustotasoisesti.

Omaisuuksien ja palveluiden hankinnan, luovutuksen sekä hoidon valvonta

Hankintavaltuudet on määritelty hallintosäännön ja hankintaohjein sekä lautakunta- ja viranhaltijatasoisin delegointipäätöksin. Kaupungin hankintastrategia ja ohjeistus on päivitetty vuoden 2023 alussa. Lisäksi tavoitteena oli päivittää erillinen pienhankintojen ohjeistus vuoden 2023 aikana, mutta sen päivittäminen siirtyi ainakin vuoteen 2024.

Hankintatoimi on järjestetty laajana maakunnallisena kokonaisuutena Sansia Oy:n kautta. Kaupungin omat hankinnat on hoidettu hankintoja koskevien säädösten mukaisesti eivätkä tehdyt hankintapäätökset ole olleet markkinaoikeuden käsiteltävänä. Yhteishankinnassa kilpailutettujen tuotteiden ostotoiminnan ja sähköisen hankintamenettelyn käytännöt ovat kehittymässä. Huutokauppaportaaleja on hyödynnetty käytöstä poistetun tavaran luovutukseen.

Yhteishankintojen tehokkaampi hyödyntäminen, etukäteissuunnittelu ja tiedottaminen hankintatoimesta ovat kehittämistoimenpiteitä, joilla hyötyjä on mahdollista saada aikaan lähitulevaisuudessa. Markkinavuoropuhelujen käyttö on kasvanut. Hankintojen toteuttamisessa hyödynnetään nykyisen laajempaa osaamis pohjaa ja yrittäjille suunnattu hankintainfo on toteutuksessa keväällä 2024.

Ohjeita noudatetaan ja käyttöomaisuusluetteloita on osin ajantasaistettu.

Sopimusten hallinta

Sopimustoiminnasta ja sen valvonnasta vastaa kukin toimiala itse. Sopimustoiminnassa ei ole esiintynyt negatiivisia seuraamuksia, joita sopimusta tehdessä ei ole ennakoitu. Sopimusten valvonnan on syytä olla systemaattista ja valvonnan delegoimiseen toimialoilla on syytä panostaa entisestään. Viranhaltijoiden vaihtuvuuden yhteydessä perehdyttäminen myös voimassa oleviin sopimuksiin on syytä huomioida.

Sopimusten hallinnassa pitäisi valmisteilla yhtenäinen käytäntö. Sopimuksia on osin Sansian tietokannassa. Sopimusten vientiä Dynasty-asianhallintajärjestelmään selvitetään ja sähköiset sopimusarkistot ovat työnalla. Hyvinvointialueen sopimusselvityksen myötä myös kaupungin sopimukset tulivat kattavasti tarkasteluun.

Myös kustannusten läpinäkyvyyteen ja oikein kohdentamiseen on kiinnitetty entistä enemmän huomiota. Erilaisille projekteille ja isoimmille hankkeille asetetaan tarvittaessa omat toimikunnat / työryhmät, joiden tehtävänä on ohjata ja valvoa hankkeiden etenemistä ja kustannusten kehitystä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittämiseen vaikuttavista seikoista

Keväällä 2022 koettiin merkittävä globaali kriisi Ukrainan sodan myötä. Sodan vaikutukset konkretisoituivat nopeasti myös Suonenjoella. Suonenjoen kaupunki solmi toukokuussa 2022 Kuntamalli-sopimuksen Kuopion vastaanottokeskuksen kanssa vastaanottopalvelujen toteuttamiseksi Suonenjoella. Valtion toimenpiteistä johtuen Kuntamalli päättyi vuoden 2023 loppuun. Suonenjoen kaupunkikonsernin asuntoihin on ollut majoitettuna liki 130 ukrainalaista. Vapautettuja asuntoja on ollut yli 20 asuntoa, joihin vuokrasopimuksen on tehnyt Suonenjoen kaupunki Kuntamallin mukaisesti. Riskin toteutumisen Kuntamallin sopimuksen päättymisestä kohdistui erityisesti Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratiloihin ja täten asuntojen edelleen vuokraamiseen.

Kaupungin strategiset riskit liittyvät väestönkehitykseen ja palvelurakenteen yhteensovittamiseen. Vanhusväestön palvelutarpeen määrän kasvu tulevina vuosina tuo osittaisen riskin sosiaali- ja terveystalouden tuottamiseen muun muassa kiinteistöihin liittyen. Ja toisaalta vähenevä lapsien määrä luo oman haasteen mm. varhaiskasvatus- ja kouluverkoston osalta. Kiinteistöjen tarkastelua on keskeinen toimi mm. Sote-kiinteistöjen osalta. Nyt esillä oleva 3+1 vuoden vuokramalli pitää sinällään riskin tuleviin kiinteistöratkaisuihin liittyen.

Henkilöriskeistä merkittävin liittyy ammattihenkilöstön saatavuuteen ja korvattavuuteen muun muassa sairauspoissaolojen yhteydessä. Korvaavaa henkilöstöä ei ole saatavissa nopealla aikataululla. Myös keskeisten asiantuntijatehtävien osalta on merkittäviä haasteita rekrytointiin liittyen.

Kaupungin toimitilojen sisäilmahaitat ovat olleet selvityksen alla. Ne sitovat myös taloudellisia resursseja vuoden 2023 aikana. Sisäilmahaitat vaikuttavat osaltaan työhyvinvointia ja työssä jaksamista alentavasti ja aiheuttavat myös tehottomuutta henkilöstön sijoittamiseen liittyvistä seikoista johtuen. Korvaavat tilajärjestelyt tulevat aiheuttamaan lisäkuluja ja mahdollisesti toimintojen hajauttamista eri palvelupisteisiin.

Omaisuusriskit ja toiminnan vastuuriskit ovat hallinnassa. Vakuutukset ovat ajantasaiset sekä kattavat. Tarvittavat tarkistukset ja täsmennykset on tehty yhdessä vakuutusyhtiön edustajan kanssa. Vuonna 2023 on toteutunut yhteinen palaveri vakuutusyhtiön edustajien kanssa.

Kaupungin lainakanta oli pääosin korkosuojattu. Suojaus päättyi vuoden 2023 lopussa korkojen nopeasta noususta johtuen. Korkojen nousuun liittyvä merkittävä riskiä on ilmeinen vuoden 2024 osalta. Inflaation nousu ja turvallisuuspoliittinen epävarmuus Ukrainan sodan myötä vaikutti mm. rahoituksen hintaan. Luottokelpoisuus on hyvä, eikä rahoituksen saatavuudessa ole ollut ongelmaa. Lainamäärän hallinta edellyttää sekä kulurakenteen hallintaa että investointien järkevää ajallista jaksottamista. Rahoituksen riittävyyden hallintaan käytetään tarvittaessa kuntatodistuksia, joiden saatavuus on ollut hyvä. Tosin lyhytaikaisen rahoituksen hinta on noussut merkittävästi kuluneen vuoden aikana.

Pohjois-Savon pelastuslaitokseen liittyvät vaatimukset varallaolokorvauksista on otettu huomioon toteutuneena taloudellisena riskinä vuoden 2023 tilinpäätöksessä.

Riskien hallinta

Riskien hallinta on pääasiallisesti painottunut omaisuuden ja taloudellisten riskien tunnistamiseen ja niihin varautumiseen muun muassa vakuuttamalla.

Riskikartoituksia on tehty muun muassa henkilökuntakeskusteluin. Työpistekohtaisten riskiarvioiden tekemistä on edelleen jatkettu. Riskiarvioinnin järjestelmän päivittäminen on edennyt.

Johtoryhmän ja eri viranomaistahojen kesken on käyty läpi kaupunkia ja sen asukkaita kohtaavia mahdollisia riskiskenarioita ja kuinka niissä eri viranomaisten tulee toimia yhteistyössä mahdollisen vaaratilanteen sattuessa. Pääasiallinen tavoite on jatkuvuuden hallinto häiriötilanteissa. Nyt Ukrainan sodan myötä turvallisuusympäristöön on tullut merkittä uusi varautumisen ja valmiuden vaativa riskiarvio. Kokonaisvaltaista kaupunkikonsernin riskikartoitusta ei ole tehty. Valmiussuunnitelmien päivittäminen jatkuu vuoden 2024 aikana. Suonenjoen kaupungin johtavat viranhaltijat osallistuvat järjestettyihin valmiusharjoituksiin.

Omaisuus on vakuutettu ja sen kuntoa ja korjaustarpeista on tiedotettu säännöllisesti. Vakuutuksia käydään säännöllisesti läpi kaupungin vakuutusyhtiön vakuutusasiamiehen kanssa. Vuonna 2023 on toteutunut yhteinen palaveri vakuutusyhtiön edustajien kanssa. Tarkastelu tehdään yhdessä toimialajohtajien kanssa. Erillinen kiinteistöjen vakuutusturvan tarkastelu on toteutettu vakuutusyhtiön edustajan kanssa alkuvuodesta 2024. Muutoksia vakuutusturvaan on myös tehty kesken vakuutuskauden. Työyksiköissä ja kouluilla on pelastus- ja turvallisuussuunnitelmat, joita myös harjoitellaan. Lisäksi pitkäjänteisellä investointi toiminnalla pyritään pitämään muun muassa vesihuoltoon ja kunnallistekniikkaan liittyvät riskit mahdollisimman pieninä.

Henkilöstö resurssien riittävyyteen ja lähinnä sen kapeuteen liittyvät riskit ovat nousseet vahvasti esille myös kuluvan vuoden aikana. Sairaslomat ja työpaikan

vaihdot ovat muun muassa aiheuttaneet korvaavan henkilöstön saamiseen liittyvän riskin. Myös henkilöstön ikääntymiseen liittyvät jaksamisongelmat ovat nousseet esiin kuin myös rekrytoinnin onnistumisen haasteet. Myös avain- ja asiantuntijahenkilöiden rekrytoineissa on ollut osittain haasteita. Lisäksi voimistunut palkkakilpailu on noussut esiin kuluvan vuoden aikana.

Vuoden 2020 aikana toteutettiin laaja henkilöstön työkykyä koskeva kysely. Kysymykset suunnattiin henkilöstölle, esimiehille ja johdolle. Työkyky koettiin kyselyn perusteella verrattain hyväksi. Keskeiset kehittämistoimenpide-ehdotukset kohdentuivat palautteen antamiseen ja puheeksi ottamiseen sekä tiedottamiseen. Vastausten perusteella työntekijöiden odotukset työstään sekä osaaminen ja tiedolliset valmiudet olivat kyselyn perusteella selkeitä vahvuustekijöitä. Kaupungin työntekijät ovat myös motivoituneita tekemästään työstään ja työ koetaan merkitykselliseksi. Kyselyn mukaiset piirteet ovat edelleen ajankohtaisia ja niiden viemistä työyksikköjen käytänteisiin jatketaan. Suonenjoen kaupungin työnantaja kuva on hyvä. Myös ulkopuoliset hakijat ovat tämän tuoneet esille.

Työterveyshuollon kanssa pidetään säännölliset tapaamiset. Sairauspoissaolojen kehitystä seurataan, henkilöstöä koulutetaan ja henkilöstöhallinnon ohjeistukset ovat hyvässä valmiudessa ja niitä pääosin myös noudatetaan. Sähköinen poissaolojen seurannan työkalu on tulossa esihenkilöiden avuksi.

Tietoturva ja siihen liittyvät ohjeet korostuvat entisestään. Myös vaateet viranomaisten suuntaan kasvavat. Tietojärjestelmiin kohdistuvat suurimmat riskit ovat pääsääntöisesti tunnistettu ja niihin on varauduttu sekä teknisin että hallinnollisin keinoin. Henkilökunnan koulutukseen ja perehdyttämiseen on syytä kiinnittää jatkossakin huomiota. Tietoturvan vastuuta on täsmennetty tiukentuneiden määräysten johdosta. Toukokuussa 2018 voimaan astunut tietoturva-asetus on velvoittanut henkilöstön kouluttautumaan tietoturvakysymykseen. Kaupungille on nimetty henkilöt niin tietoturva kuin myös -suoja vastaaviksi. Tietoturvaloukkauksista laaditaan tarvittavat raportit. Vuodelta 2023 valmistuu oma tietotilinpäättös.

Arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Ohjeita on päivitetty ja toimenpiteiden käytännön toteuttaminen on kohentunut. Saadun seurannan ja raportoinnin perusteella sisäinen valvonnan ja riskienhallinnan toteutuminen on pääosin hyvällä tasolla ja hyväksyttävä ohjeita pääosin noudatetaan. Dokumentoitujen riskiarviointien toteuttamisessa on vielä parannettavaa. Keskeiset havainnot ja kehittämistoimenpiteet kohdetuntuvat vastuiden edelleen selkeyttämiseen sekä valvonta toimenpiteiden jäsennellyn dokumentoinnin toteuttamiseen ja prosessien kuvaamiseen.

Sopimusten läpikäynti ja kilpailuttamisen tarkastaminen on tehostunut entisestään. Tietojärjestelmiin ja tietosuojaan ja sähköisiin rekistereihin liittyvät vastuut vaativat selkeyttämistä. Lisäksi järjestelmien toipumissuunnitelmat on kuvattava. Kaupungin Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeen mukaisesti toimialajohtaja vastaavat yleisestä tietoturvallisuuden valvonnasta, seurannasta ja ohjeistamisesta. Toimielimen ja tulosalueen sisäisestä tietoturvan toteuttamisesta ja valvonnasta vastaa myös esihenkilö. Taloudellisia panostuksia tarvitaan sähköisten järjestelmien kehittämiseen sekä järjestelmien tietosuojaan ja -turvan arvioimiseen.

Talouden seuranta ja raportointi on säännöllistä ja toteutuu hyvin. Omaisuuden hoidon osalta irtaimiston luetteloinnissa on vielä osin parannettavaa. Päätöksentekomenettelyä arvioidaan säännöllisesti ja havaittuihin puutteisiin reagoidaan. Toimenpiteiden vaikuttavuuden ja niiden ennakoarviointiin on otettu käyttöön

yhteinen toimintamalli kaupunginhallituksen päätöksellä. Ennakoarvioinnin käyttöönottoa on suoritettu erityisesti elinvoima- ja hallintopalvelujen osalta. Jalkauttaminen muiden toimialojen osalta vaatii toimenpiteitä sekä mahdollisesti yhteisten linjausten tarkentamista. Toiminnallisten tavoitteiden kirjallinen raportointi on ollut osin kevyehköä vuoden 2023 aikana. Kasvun ja oppimisen palvelut ovat onnistuneet toiminnallisuuden raportoinnissa lautakunnalle erinomaisesti.

Henkilöstöhallintoon liittyvät toimenpiteet ovat säännöllisiä ja niihin liittyvää tietoa saadaan entistä paremmin sähköisistä järjestelmistä. Henkilöstöön liittyvät riskit ovat pääosin tunnistettu. Esihenkilöiden omaa vastuuta mm. työntekijöiden palkkaukseen liittyvien asioiden tarkastamisessa on syytä täsmentää. Henkilöstön viestintäkanavat ovat vakiintuneet ja viestintää suoritetaan säännöllisesti.

Toimialojen raportointien toimenpiteiden perusteella toiminta on toteutunut ohjaavien säädösten ja määräysten mukaisesti. Perustoiminnot ovat hyvin hoidettuja ja esihenkilöillä on hyvä hallinta vastuuyksiköidensä johtamisesta ja laadullisesta kehittämisestä. Omaisuus on vakuutettu ja sen kuntoa ja korjaustarpeista on tiedotettu säännöllisesti. Vakuutuksia käydään säännöllisesti läpi kaupungin vakuutusyhtiön vakuutusasiamiehen kanssa. Vuoden 2023 aikana on toteutettu yhteistapaaminen vakuutusyhtiön ja toimialajohtajien ja konsernin tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa.

Kehitettävää ja ohjeistettavaa nähtiin sopimusten hallinnan prosesseissa, inventaarion prosessissa sekä tietojärjestelmiin liittyvissä tietojärjestelmien ja toipumissuunnitelmien kuvaamisissa. Näihin on hyvä tarkastella toimintatavat ja resurssit osana henkilöstöjärjestelyjä. Kokonaisuutena sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamiseen edellyttävän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon riittävydestä.

Toimialajohtajien raportointien toimenpiteiden perusteella toiminta on toteutunut ohjaavien säädösten ja määräysten mukaisesti. Omaisuus on vakuutettu ja sen kuntoa ja korjaustarpeista on tiedotettu säännöllisesti. Vakuutuksia käydään säännöllisesti läpi kaupungin vakuutusyhtiön vakuutusasiamiehen kanssa. Vuoden 2022 on toteutettu yhteistapaaminen vakuutusyhtiön ja toimialajohtajien ja konsernin tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa. Kokonaisuutena sisäinen valvonta tuottaa pääosin kohtuullisen varmuuden toiminnan tuloksellisuudesta, lain- ja hyvän hallintotavan mukaisuudesta, varojen ja omaisuuden turvaamisesta sekä johtamiseen edellyttävän luotettavan toiminnallisen ja taloudellisen tiedon riittävydestä.

Väärinkäytöksiä ei ole ilmennyt eikä kaupunki ole joutunut oikeudellisiin tai merkittäviin taloudellisiin korvausvastuisiin.

Tiedonkulkua ja informaatiota henkilöstölle pidetään yllä erilaisin työpaikka- ja johtoryhmän kokouksin. Henkilöstön edustaja on mukana kaupunginjohtajan johtoryhmässä, joka kokoontuu pääsääntöisesti viikoittain. Tiedonkulkua päättäjiin tukevat säännöllisesti toistuvat kaupunginjohtajan ja luottamushenkilöiden pitämät palaverit. Sosiaalisen median käyttöä ja näkyvyyttä on lisätty. Yhteistyötä henkilöstöjärjestöjen kanssa on pidetty yllä ja se on hyvällä tasolla.

Sähköisten palvelujärjestelmien tehokkaampi käyttöönotto sekä viestinnän ja kuntamarkkinoinnin kehittäminen nähdään myös kaupungin kehittämistoimenpiteinä. Kaupungin osallisuussuunnitelman mukaiset toimenpiteet ovat edenneet.

Muut ei-taloudelliset asiat

Kuntalain mukaisesti luottamushenkilöt ja keskeiset viranhaltijat ovat antaneet tarkastuslautakunnalle sidonnaisuusilmoitukset. Ilmoitukset ovat julkisia ja ne esitetään kaupungin www-sivuilla.

Kaupungin toiminnoissa ei ole havaintoja tai epäilyjä korruptiosta tai lahjonnasta. Kaupungilla on ajantasainen, hankintalainsäädökset huomioonottava hankintaohjeistus. Omaan työhön tehtävät tavara- ja palveluhankinnat toteutetaan pääosin kilpailuttamalla ohjeistuksen mukaisesti.

Laki Euroopan unionin ja kansallisen oikeuden rikkomisesta ilmoittavien henkilöiden suojelusta tuli voimaan 1.1.2023. Kysymys on EU:n ilmoittajansuojeludirektiivin (2019/1937), eli ns. whistleblower-direktiivin täytäntöönpanosta. Suonenjoen kaupunki otti lain edellytykset täyttävän kanavan käyttöön siirtymävaiheen puitteissa 1.4.2023 mennessä. Organisaatioon on nimetty ilmoitusten käsittelystä vastaavat henkilöt.

1.5. TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN EDISTÄMINEN

Kuntalain 1§ mukaan kunnan tehtävänä on edistää asukkaidensa hyvinvointia ja kestäväää kehitystä alueellaan. Vuonna 2023 voimaan tullut laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä tarkoittaa kaupungin velvoitetta seurata ja arvioida kuntalaisten elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden tilaa ja niihin vaikuttavia tekijöitä. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä kunnassa on määritetty kuntalaissa ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (1.1.2023 alkaen).

Uuden lain myötä velvoitteita kunnille tulevat olemaan päätösten hyvinvointi- ja terveysvaikutusten arvioiminen, kuntalaisten elinolojen, hyvinvoinnin ja terveyden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden seuraaminen alueittain väestöryhmittäin. Lisäksi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksien ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vaikutusmahdollisuuksien edistäminen. Hyvinvointialue ja kunta vastaavat kumpikin omassa toiminnassaan HYTE-työstä, mutta niiden on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä edellytetään, että kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet, kunnassa on valmistettava valtuustolle valtuustokausittain hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ja lisäksi kunnassa on raportoitava kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä, niihin vaikuttavista tekijöistä sekä toteutetuista toimenpiteistä valtuustolle vuosittain. Kunnan on toimitettava hyvinvointikertomus ja -suunnitelma hyvinvointialueelle ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 7§).

Pohjois-Savon laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma 202-2025 on hyväksytty Pohjois-Savon maakuntavaltuustossa 15.11.2021 ja Pohjois-Savon aluevaltuustossa 30.5.2022. Suunnitelmassa on jo huomioitu hyvinvoinnin rakenteessa tapahtuvat merkittävät muutokset. Hyvinvointialue ja kunta vastaavat kumpikin omassa toiminnassaan HYTE-työstä, mutta niiden on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä.

Hyvinvointisuunnitelmassa kuvataan:

1. Tilastojen valossa yhteenveto hyvinvoinnin nykytilasta ja siihen vaikuttavista tekijöistä, palveluista, edellisen hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden, painopisteiden ja tehtyjen toimenpiteiden arviointia.
2. suunnitelma valtuustokaudelle sisältäen Tavoitteet, toimenpiteet, vastuutahot ja resurssit sekä arviointimittarit hyvinvoinnin edistämiseksi, hyvinvointivajeiden korjaamiseksi.
3. Valtuustohyväksyntä ja toteuttaminen, joka sisältää suunnitelman hyväksymisen ja viemisen toteutukseen.

Suonenjokelaisten hyvinvoinnin edistämistyötä ohjaa laaja hyvinvointikertomus ja -suunnitelma, joka hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 12.12.2022 ja kaupunginvaltuustossa 19.12.2022. Kertomus ja suunnitelma

pitävät sisällään arvioinnin eri väestöryhmien tilasta sekä suunnitelman ja linjaukset hyvinvoinnin edistämisestä vuosille 2021-2025.

Hyvinvointisuunnitelma sisältää osallisuussuunnitelman ja jatkossa hyvinvointisuunnitelma tulee sisältämään myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä ikääntyneiden toimintakykyä ylläpitävän suunnitelman.

Suonenjoen hyvinvointisuunnitelmaan 2021-2025 päätettiin ottaa samat painopistealueet kuin Pohjois-Savon hyvinvointisuunnitelmassa. Näiden painopistealueiden alle mietittiin paikkakuntaakohtaiset tavoitteet, jotka valmisteltiin monialaisesti. Suunnitelman laatimisen tukena käytettiin indikaattoreiden tuomaa tietoa Suonenjoen hyvinvoinnin tilanteesta.

Hyvinvointisuunnitelman painopisteet ovat

- Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen
- Vanhemmuuden vahvistaminen
- Itsestä huolehtiminen ja terveellisten elintapojen edistäminen
- Mielen hyvinvoinnin vahvistaminen ja riippuvuuksien ehkäisy
- Tapaturmien ja väkivallan ehkäisy
- HYTE-resurssien rakenteiden ja prosessien vahvistaminen

Kaupungin vuoden 2023 talousarvioon asetettiin yllä kuvatuille painopisteille suonenjokelaisten terveyttä ja hyvinvointia edistäviä toiminnallisia ja määrällisiä tavoitteita. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteita seurataan arviointi mittareiden avulla. Nimetyt vastuutahot ovat menetelmien valinnasta ja käytöstä vastuussa. Hyvinvointikoordinaattori kerää tietoa hyvinvoinnin tilasta Suonenjoella ja vie sitä eteenpäin hyvinvoinnin johtoryhmälle.

Terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vuosiraportti käsitellään tilinpäätöksen yhteydessä kaupunginhallituksessa ja kaupunginvaltuustossa. Pääsääntöisesti laajan hyvinvointisuunnitelman kokonaisuudesta voidaan indikaattoritiedon valossa todeta, että tehdyt toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi ovat olleet vaikuttavia ja niitä kannattaa jatkaa.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2023 HYTE-kerroin oli 63 (v. 2022: 54). Valtionosuuksien kautta tulevan HYTE-kertoimen arvo Suonenjoen kaupungille vuonna 2023 oli 17,90 €/asukas eli yhteensä 120.100 euroa (v. 2022: 106.000 euroa).

1.6. KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ

1.6.1. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Kaupunginhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä sekä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tehtävä selkoa tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi (Kuntalaki 115 §).

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kuntalain 110 pykälän 3 momentissa todetaan mm. seuraavaa: ”Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassaan päättää yksilöidystä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Tilikauden tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilikauden tietojen kanssa. 1.1.2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyivät kunnan järjestämisvastuulta hyvinvointialueelle. Toimintojen siirtoon liittyvät omaisuus- ja velkaerin kirjaukset on tehty Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 128 ohjeistuksen mukaisesti. Tilinpäätöksen vertailuvuodelta esitettäviä tietoja ei ole oikaistu, vaan vuoden 2022 tiedot on esitetty toiminnan jatkuvuuden oletuksella laaditun mukaisina.

Lisäksi vuoden 2023 tilinpäätöksen yhteydessä on tehty edellisvuoden tilinpäätöksen korjaus. Hyvinvointialueelle vuonna 2023 maksettu itsenäistymisvarojen jaksotus 124.481,49 euroa puuttui 2022 tilinpäätöksestä. Tämä summa on kirjattu edellisen tilikauden voitto/tappio tilille ja näin ollen se muuttaa edellisen tilikauden taseen kumulatiivisen ylijäämän määrää.

Suonenjoen kaupungin vuoden 2023 tilinpäätös osoittaa ylijäämää 24.844,82 euroa. Vuoden 2022 tilinpäätöksessä taseeseen kertynyt ylijäämä oli 8.790.988,96 euroa.

Tilikauden tuloksen käsittely:

1. Suonenjoen kaupungin vuoden 2023 ylijäämä on 24.844,82 euroa, mikä kirjataan taseen tilikauden yli-/alijäämätilille.
2. Taseessa oleva ylijäämä on näin ollen 8.815.833,78 euroa.
3. Kaupunginhallituksen ja -valtuuston päätöksillä ohjataan rakenneuudistusten etenemistä. Kaupungin talous pidetään tasapainossa valtuuston hyväksymän kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpitein.

1.6.2. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä on muutettu 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa (410/2015). Muun muassa alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu kuntayhtymiin, kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu ja konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä.

Alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu niin, että alijäämä tulee kattaa määrääjassa eikä kattamista voida enää siirtää erillisellä toimenpideohjelmalla katettavaksi taloussuunnitelmavuosien yli. Samalla erillisestä toimenpideohjelmasta luovutaan ja yksilöidyt tasapainottamistoimenpiteet hyväksytään jatkossa taloussuunnitelmassa.

Vuoden 2020 tilinpäätöksestä alkaen koskevat uudet kuntalain 118 §:n 3 ja 4 momentin ns. kriisikuntakriteerit (Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely) joiden raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 (tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien).

Kriisikuntakriteerit

- Kuntakonsernin taseen alijäämä vähintään -1 000 €/as ja edellisvuonna - 500 €/as TAI
- Neljä tunnuslukua, joiden osalta raja-arvot täyttyvät kaikilla kahtena vuonna peräkkäin:
 - Kuntakonsernin vuosikatteen (ilman harkinnanvaraista valtionosuuksien korotusta) ja sumu-poistojen suhde on alle 80 %
 - Konsernin asukasta kohden laskettu lainakannan ja vuokravastuiden määrä ylittää maan kuntakonsernien vastaavan keskiarvon vähintään 50 %:lla
 - Kunnan tuloveroprosentti vähintään 2,0 yksikköä korkeampi kuin maan painotettu keskiarvo
 - Kuntakonsernin laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8.

Vuoden 2022 tilinpäätöstietojen perusteella yksikään kriteereistä ei ole täyttynyt Suomenjoen kaupungin osalta. Lähimpänä kriteerien täyttymistä tulevien vuosien osalta ovat tuloveroprosentti sekä laskennallinen lainanhoitokate. Vuoden 2023 tilinpäätöstietojen vertailu ei ole vielä mahdollista.

Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025

Kaupunginhallitus aloitti päätökselleen 23.9.2019 § 219 Suonenjoen kaupungin talouden sopeuttamistoimenpiteiden valmistelun. Valmistelu päätettiin aloittaa kaupunginhallituksen linjauksilla mm. sopeuttamistoimenpiteiden tarpeesta, priorisoinnista, aikataulusta, organisoitumisesta sekä sitoutumisesta. Sopeuttamistoimenpiteiden valmistelu päätettiin aloittaa yhteistyössä henkilöstön, virkakunnan ja luottamushenkilöiden kesken.

Kestävän kuntatalouden saavuttamiseksi nimettiin työryhmä, jonka tehtävänä oli esittää konkreettisia keinoja kaupungin kulurakenteen kasvun hillitsemiseksi niin, että kaupungin talous saatetaan kestävällä talousuralla vuoteen 2021 mennessä. Työryhmä kostui kaikkien valtuustoryhmien nimeämistä luottamushenkilöistä ja ryhmässä on mukana myös pääluottamusmiesten nimeämä henkilöstön edusta. Työryhmän puheenjohtajana toimi kaupunginhallituksen puheenjohtaja, sihteerinä hallintojohtaja ja esittelijänä kaupunginjohtaja.

Työryhmän tavoitteena oli vähintään 1,0 milj. euron pysyväisluonteisten kulurakennetta hillitsevien konkreettisten toimenpiteiden esittäminen päätöksentekoon. Työryhmä linjasi kohonneesta vuosien 2018 ja 2019 kulurakenteen tasosta johtuen jatkovalmistelun niin, että laaditaan sopeuttamisohjelma, joka kattaa kasvaneen sopeuttamistarpeen ollen yhteensä noin 2,0-2,5 milj. euroa. Toimenpiteet jaksottuvat vuosille 2021-2025

Työryhmä arvioi kaupungin talouden pitkántähtäimen vaikuttavuus keinoja seuraavista asiakokonaisuuksista ja priorisoi toimenpiteiden toteuttamisen järjestystä:

1. Toiminnalliset muutokset sekä prosessien tarkastelu ja tehokkuus
2. Kustannustason leikkaaminen ei-lakisääteisten palvelujen / menojen osalta
3. Palveluverkoston ja palvelutason tarkastelu
4. Henkilöstö menoihin kohdentuvat suorat toimenpiteet
5. Veronkorotukset

Työryhmä laati vuosille 2021-2025 esitettävän talouden pitkántähtäimen suunnitelman ja siihen liittyvät toiminnalliset ja rakenteelliset keinot talouden tasapainon säilyttämiseksi.

Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt kokouksessaan 21.12.2020 § 55 Suonenjoen kaupungin kestävän kuntatalouden pitkántähtäimen suunnitelma vuosille 2021-2025.

Kaupunginhallitus on edellyttänyt toimialoilta valtuuston hyväksymien talouden pitkántähtäimen suunnitelman toimenpiteiden viemistä käytäntöön. Mikäli toimenpiteissä ei edetä ja hyväksytyissä päätöksissä ei pysytä tai niitä ei

saada aikaiseksi, niin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tulee esittää uusien talouden sopeuttamiskeinojen hyväksymistä ja käyttöönotto viivytyksettä.

Arvio tulevasta kehityksestä

Tulevien vuosien keskeiset haasteet tulevat olemaan kaupungin tulopohjassa tapahtuvat muutokset sekä kustannustason nousu. Toimenpiteiden kohdentuminen tulee näin ollen kohdentua rakenteiden ja toimintaprosessien uudistamiseen sekä ja palvelujen tason sopeutumiseen niin määrän kuin palvelujen laadun osalta.

Suonenjoen kaupungin osalta valtionosuudet tulevat merkittävästi pienenemään vuodesta 2025 lukien. Muutos johtuu muun muassa hyvinvointialueiden sekä kuntien keskinäiseen rahoitukseen sovitusta vuoden 2022 verotuksen vaikutuksesta, missä kuntien valtionosuuksia sopeutetaan valtion suuntaan. Leikkaukset ovat kuntien osalta tasasuuruiset (euroa/asukas) ja jaksottuvat vuosille 2025-2027. Lisäksi kaupungin myönteisesti kehittynyt yhteisöveron jako-osuuden kasvu leikkaa valtionosuuksien kautta kaupungille kohdennettavaa verotulojentasausta. Vaikutus ajoittuu vuodesta 2025 eteenpäin.

Lisäksi vuoden 2025 osalta TE-palvelut siirtyvät kuntien vastuulle kustannuksineen ja niiden rahoittamiseen tuleva valtionosuus vahvistetaan ennen palvelujen tuottamisen aloittamista, millä tulisi kattaa syntyvät kustannukset. Vastaavien uudistusten osalta 100 prosenttien kustannusten kattaminen ei ole pääsääntöisesti toteutunut. Lisäksi tuleva palvelun tarve voi merkittävästi vaikuttaa syntyviin kustannuksiin.

Vuoden 2026 alusta kaupungin SoTe-kiinteistöjen vuokraus päättyy ja palvelujen tarvitsemat SoTe-kiinteistöt tulee vuokrattavaksi yhtiön kautta, joka siis heikentää emon taloudellista asemaa ja teknisten palvelujen käyttötaloutta.

Suonenjoen kaupungin talouden kehityksestä ja uudistusten vaikutuksista on laadittu ulkopuolisen asiantuntijan (FCG) laatima painelaskelma vuoden 2023 aikana. Ko. laskelmat on esitelty kaupunginvaltuutetuille 8.11.2023. Selvityksen perusteella muun muassa kuntaan hyvinvointialue uudistuksen myötä jäävien palvelujen asukaskohtainen kustannus on kasvanut Suonenjoella vuodesta 2017 vuoteen 2022 noin +33 prosenttia. Tämä on merkittävästi enemmän kuin kaupungin silloisten SoTe-kustannusten kasvu oli vastaavalle ajanjaksolle.

Suonenjoki	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Δ 2017–2022
Nettokäyttökulut (1000€)							
Kuntaan jääneet palvelut	15 660	16 818	17 250	16 877	19 425	19 331	23 %
Hyvinvointialueille siirtyneet	29 791	30 936	32 974	34 477	34 036	34 490	16 %
Siirryneiden osuus, %	66 %	65 %	66 %	67 %	64 %	64 %	

Painelaskelmien perusteella kaupungin vuosikate kääntyy negatiiviseksi vuonna 2027 ja taseessa oleva kumulatiivinen ylijäämä (n. 9 milj. euroa) on kääntynyt alijäämäksi jo vuonna 2028. Selkeästi ennakoitua aikaisemmin.

Suonenjoki	Trendi 2012-2022			956 <- "verohäntä"						2029	2030
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028			
Asukasluku	6 891	6 763	6 675	6 596	6 520	6 448	6 381	6 313	6 249	6 190	
Veroprosentti	21,75	21,75	9,11	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	9,10	
Toimintakate 1000 e	-49 948	-51 462	-18 600	-18 998	-20 529	-21 273	-22 033	-22 593	-23 180	-23 799	
Toimintakatteen muutos 1000 e		-1 514	32 862	-398	-1 531	-744	-760	-561	-587	-619	
...muutos %:ia		3,0 %	-63,9 %	2,1 %	8,1 %	3,6 %	3,6 %	2,5 %	2,6 %	2,7 %	
Tuloverotulo 1000 e	21 506	22 058	11 226	10 839	11 051	11 265	11 585	11 909	12 250	12 609	
Kiinteistövero 1000 e	1 845	1 909	2 056	2 113	2 146	2 180	2 214	2 249	2 284	2 320	
Osuus yhteisöveron tuotosta 1000 e	2 822	2 736	2 447	2 546	2 747	2 804	2 889	2 975	3 064	3 156	
Verotulot yhteensä 1000 e	26 174	26 702	15 729	15 498	15 945	16 250	16 687	17 134	17 599	18 086	
Valkionsuudet 1000 e	26 239	27 447	5 025	5 783	5 612	5 538	5 406	5 425	5 381	5 510	
...muutos 1000 e		1 208	-22 423	758	-171	-74	-132	19	-44	129	
...muutos %:ia		4,6 %	-81,7 %	15,1 %	-3,0 %	-1,3 %	-2,4 %	0,4 %	-0,8 %	2,4 %	
Verorahoitus yhteensä 1000 e	52 413	54 150	20 754	21 280	21 557	21 787	22 093	22 559	22 980	23 596	
...muutos 1000 e		1 737	-33 396	526	277	231	305	466	421	616	
...muutos %:ia		3,3 %	-61,7 %	2,5 %	1,3 %	1,1 %	1,4 %	2,1 %	1,9 %	2,7 %	
Käyttökate 1000 e	2 465	2 688	2 154	2 282	1 028	515	60	-35	-200	-203	
Rahoitustuotot ja -kulut 1000 e	503	742	745	482	213	-209	-450	-557	-674	-797	
Vuosikate 1000 e	2 967	3 430	2 899	2 764	1 241	306	-390	-592	-874	-1 000	
Poistot 1000 e	3 512	2 359	2 400	2 271	2 364	2 806	3 092	3 053	3 015	2 977	
Satunnaiset tulot ja menot 1000 e	0	3	0	0	0	0	0	0	0	0	
Yli-/alijäämä 1000 e	-545	1 074	499	493	-1 123	-2 500	-3 482	-3 645	-3 888	-3 977	
Kumulatiivinen jäämä 1000 e	7 841	8 915	9 415	9 908	8 785	6 285	2 803	-842	-4 731	-8 708	
Kumulatiivinen jäämä eur/as	1 138	1 318	1 410	1 502	1 347	975	439	-133	-757	-1 407	
Nettoinvestoinnit 1000 e	2 304	948	1 700	4 510	12 900	9 630	2 161	2 138	2 116	2 096	
Lainakanta 1000 eur	23 408	20 561	15 455	17 117	28 693	38 050	40 567	43 249	46 202	49 270	
Lainakanta eur/as	3 397	3 040	2 315	2 595	4 401	5 901	6 357	6 851	7 393	7 960	

Talouden sopeutumiseen on Suonenjoen kokoisella kunnalla vielä selkeä mahdollisuus määrältään vähenevien palvelutarpeen palveluissa, kuten varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Muun muassa varhaiskasvatuspalveluikäisten lasten määrä on vähentynyt menneen neljän vuoden aikana noin 100 lapselle. Palvelutaso ja määrä on syytä arvioida myös laajemmin kaikkien kunnan tuottaminen palvelukokonaisuuksien osalta. Myös investointien tarkoituksenmukaisuus ja perusteltu kohdentaminen voi hillitä menotaloutta sekä velkaantumista. Lisäksi tarpeettomista kiinteistöistä luopuminen mahdollistaa talouden sopeutumista. Toimenpiteiden edistämistä tulee vauhdittaa ja konkretisoida.

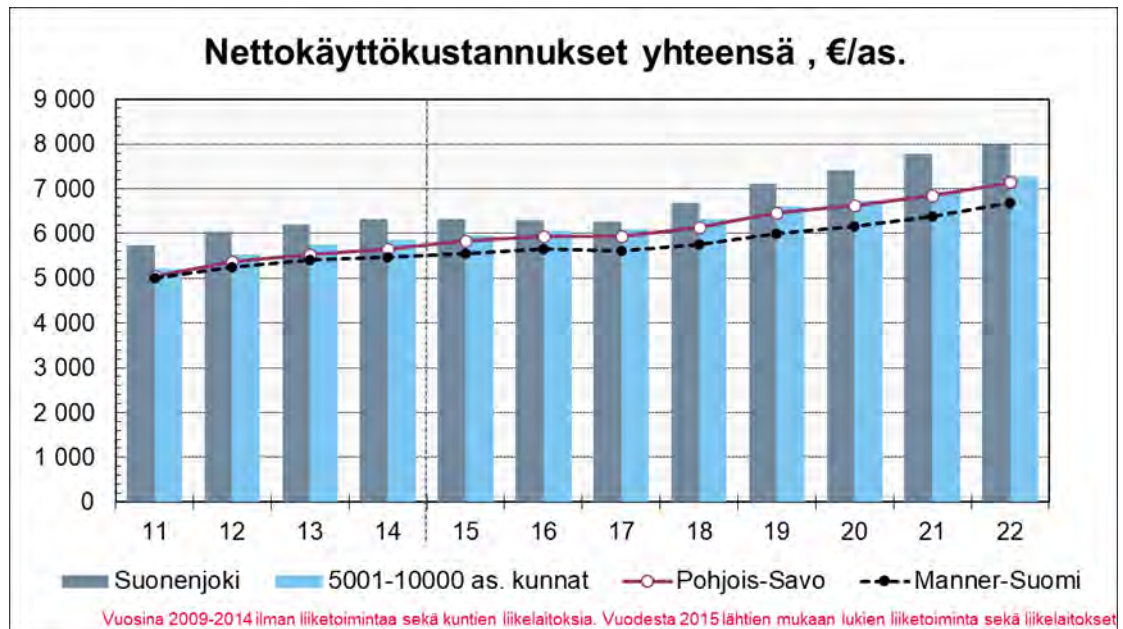
Kaupunginhallitus on päätöksellään edellyttänyt toimialoja tuomaan konkreettiset toimenpiteet päätökseen vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä. Toimenpiteet on hyväksytty lautakuntien ja kaupunginhallituksen käyttötaloussuunnitelmiin alkuvuoden aikana. Toimielinten on syytä varautua toimenpiteiden tarkentamiseen ja toimenpanon nopeuttamiseen tulevan syksyn aikana ja arvioimaan tilanne vuoden 2025 talousarvion valmistelun yhteydessä.

Kaupungin toimintoja tulee sopeuttaa tulopohjan kasvuun nähden. Talouden tasapainossa pitämistä tulee kaikkien toimialojen pitää huolta. Kaupungin omat investointitarpeet edellyttävät tulo-rahoituksen riittävyttä ja varautumista tulopohjan merkittävään kaventumiseen. Talouden tasapainon saavuttaminen edellyttää menokehityksen hillintää kaikkien toimialojen osalta.

Suonenjoen kaupungin nettokäyttökustannukset (toimintakate) ovat olleet noin +1.300 euroa / asukas korkeammalla tasolla kuin kunta-alan keskiarvo. Tämä on tarkoittanut Suonenjoen kaupungille yli +9 milj. euroa enemmän kuluja vuodessa kuin kunta-alalla keskimäärin käytetään. Vuoden 2023 tilinpäätösten valmistumisen myötä kuntien uusi taloudellinen tila selviää nyt ilman

hyvinvointialueiden vastuulle siirtyneitä pelastustoimen sekä sosiaali- ja terveystalouksia.

Nettokäyttökustannukset yhteensä, €/as.												
	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22
Suonenjoki	5 728	6 039	6 199	6 329	6 322	6 294	6 263	6 692	7 117	7 419	7 773	7 974
5001-10000 as. kunnat	5 201	5 524	5 748	5 861	5 967	6 068	6 093	6 315	6 607	6 730	6 940	7 281
Pohjois-Savo	5 053	5 369	5 533	5 646	5 829	5 944	5 929	6 150	6 457	6 627	6 855	7 136
Manner-Suomi	5 011	5 258	5 421	5 482	5 556	5 662	5 604	5 760	6 004	6 167	6 375	6 684

Kuntatalous on suurten muutosten edessä. Kuntien verotulopohja, valtionosuusjärjestelmä, rahoitusriskit sekä kokonaisuuden toimivuus ja hallinta tulevat olemaan lähitulevaisuudessa linjattavia kokonaisuuksia valtakunnan päätöksenteossa. On varauduttava siihen, että ylimenokausi uuteen järjestelmään tulee olemaan haasteellinen. Kasvavista menopaineista ja epävarmuudesta johtuen uusien ja pysyväisluonteisten kustannuksia lisäävien toimenpiteiden aloittamista tulee välttää.

2. Talousarvion toteutuminen

2.1. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Kuntalain 113 pykälän mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase, rahoituslaskelma ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös liitteinen.

Edelleen kuntalain 115 pykälän mukaisesti toimintakertomuksessa on esitettävä valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan sekä konsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tilinpäätöslaskelmissä.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntalaki 110 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen. Toteutumisvertailusta on lisäksi käytävä ilmi, onko menot, tulojen lisäksi, muutoin rahoitettu talousarviossa määrättyllä tavalla. Muulla rahoituksella tarkoitetaan tällöin kassavarojen käyttöä ja muita maksuvalmiuden muutoseriä rahoituslaskelmassa.

Talousarviossa on käyttö- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Toteutumisvertailussa noudatetaan vastaavaa rakennetta. Toteutumisvertailu laaditaan sillä tarkkuudella, jolla valtuusto on hyväksynyt tavoitteen, määrärahan tai tuloarvion yksittäiselle tehtävälle, hankkeelle tai muulle meno- ja tuloerälle.

Selvitys tavoitteiden toteutumisesta annetaan toimintakertomuksen toteutumisvertailuosassa. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida valtuuston asettamien tavoitteiden (Kuntalaki 121 §) toteutuminen. Arvioinnissa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Toiminnallinen tavoite on valtuuston asettama määrärahan käyttötarkoitusta, palvelujen ja tavaroiden määrää tai laatua tai toiminnan kehittämissuuntaa koskeva tavoite. Tavoite on pyrittävä johtamaan tehtävän toiminta-ajatuksesta ja asettamaan määrää tai laatua ilmaisevana tunnuslukuna. Toiminnallinen tavoite voidaan määritellä myös sanallisesti, kuitenkin niin, että sen toteutumista on mahdollista arvioida.

Määräraha on valtuuston talousarviossa toimielimille myöntämä, euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuus varojen käyttämiseen määrätyn tehtävän suorittamiseksi tai hankkeen toteuttamiseksi. Tuloarvio on valtuuston talousarviossa toimielimille asettama tehtävä, hanke tai tulolajikohtainen tulotavoite.

Toteutumisvertailussa tulee käydä ilmi määrärahat, tuloarviot ja niiden toteutuneet menot sekä tulot ja niiden erotus.

2.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Kunnan toimintaa ohjataan käyttötalousosan avulla. Talousarvion käyttötalousosassa on valtuusto asettanut tehtäväkohtaiset tavoitteet sekä osoittanut tavoitteiden edellyttämät tuloarviot ja määrärahat tehtävien hoitamiseen.

Käyttötalousosan toteutumisessa selvitetään tavoitteiden, määrärahojen tuloarvioiden poikkeamat ja niiden syyt siltä osin kuin valtuusto ei ole niitä hyväksynyt talousarviomuutoksina.

Valmistus omaan käyttöön esitetään vastaavalla tavalla kuin se on hyväksytty talousarviossakin, joko tehtävän kohdalla vähennysrivinä valmistus omaan käyttöön tai toimintamenojen vähennyksenä.

Käyttötalouden määrärahat sitovat toimielimiä valtuustoon nähden lautakuntatasolla.

2.1.1. STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN SEURANTA

Toiminnalliset kehittämishankkeet ja -tavoitteet vuodet 2023 sekä Ts 2024-2025
vastuuhenkilönä kaupunginjohtaja Juha Piironen

Painopisteet	Arviointikriteeri	Tavoite	Seuranta / Tp-2023
AKTIIVINEN JA HYVINVOIVA SUONENJOKELAINEN	Omaehtoiseen ja terveyttäedistävään toimintaan kannustaminen.	Hyvinvointikertomustyön aktivointi. Kertomuksen tavoitteet johdetaan Pohjois-Savon painopistealueista ja paikallisesta tarpeesta. Painopistealueet ovat Osallisuuden vahvistuminen ja yksinäisyyden vähentäminen, vanhemmuus vahvistuu, itsestä huolehtiminen ja terveellisten elintapojen edistäminen, mielenhyvinvointi ja riippuvuuksien ehkäiseminen, tapaturmien ja väkivallan ehkäiseminen sekä Hyte-resurssien, rakenteiden ja prosessien vahvistuminen.	Hyvinvointikertomustyö on edennyt ja aktivointityö on toteutunut. Hyvinvointikertomuksen raportointi ja mittariorjaus toteutunut. Raportointi valtuustolle.
	Ennakointi ja ennaltaehkäisevät palvelut.	Tuotetaan hyvinvointia tukevia ja vahvistavia hyvinvoinnin ja vapaa-ajanpalveluita, sivistyspalveluita sekä teknisiä palveluita. Tavoitteita toteutetaan toimialojen taloisarviotavoitteissa. Hyvinvoinnin edistämistä toteutetaan laaja-alaisesti, poikkihallinnollisesti ja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Hyvinvoinnin resursseja ja rakenteita vahvistetaan.	Laaja-alainen moniammatillinen työ on toteutunut. EVA:us otettu käyttöön. Liikunta- ja vapaa-aika palvelujen sekä liikuntapaikkojen selvitystyö toteutuu v. 2024 aikana.
ASUMISEN JA ELINYMPÄRISTÖN KEHITTÄMINEN	Asumisen ja elinkeinoelämän tarpeet varmistava kaavoitus ja tonttitarjonta	Hankittujen maa-alueiden käyttöönoton valmistelu, kaavoitus ja aktiivinen tonttimarkkinointi.	Tonttimarkkinointia on tehty. Karhukiven teollisuusalueen käyttöönotto haetun JTF hankkeen kautta.
	Arvostus asuinpaikkana ja liikenteellinen tavoitettavuus.	Aktiivinen vuoroaikutus eri liikennemuotojen kehittämiseen. MAL-työskentely läpileikkaa kehitystoiminnoissa.	Kaupunkiseutusunnitelman hyväksyminen ja aktiivinen työ toteutunut. Neuvottelut uudelle MAL-kaudelle menossa.
SAVON YRITTÄJÄMYÖNTEISIN KAUPUNKI	Ammattitaitoinen ja osaava työvoima.	Aktiivinen yritysten ja oppilaitosten välinen yhteistyö osaavan työvoiman saatavuuden turvaamiseksi. Hyödynnetään aktiivisesti työllistymistä edistäviä hankkeita. Varautuminen TE-24 uudistukseen.	TE-24 uudistuksen valmistelu ja päätös Kuopion työllisyysalueesta on toteutunut. Oppilaitosyhteistyötä tulee aktivoita.
	Konsernin toiminta tukee ja edistää asukasmäärän ja yritysten kasvua Suomenjoella.	Olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen. Kaupunki toimii aktiivisena kumppanina yritysten ja eri sidosryhmien kanssa. Aluekehitysoimallin jalkauttaminen omaan organisaatioon. Yrityspalvelujen prosessi on lähellä yrityksiä ja vaikuttavaa.	Osin toteutunut. Aluekehitystyön organisointi vaatii lisäresursseja ja aktiivisempaa ottautumista läpi organisaation.
VIESTINNÄN JA TOIMINNAN UUDISTAMINEN	Prosessien sujuvoittaminen ja jatkuva parantaminen. Toimintojen jatkuvuuden turvaaminen.	Prosessien ja toimintatapojen edelleen kehittäminen. Huomioidaan hyvinvointia, turvallisuutta ja varautumista vahvistavien toimintatapojen valmistelu, aktiivinen edunvalvonta. Palvelualueiden yhteistoiminnan tiivistäminen ilman tiedonkulun katkoksia. Älykkään sopeutumisen ymmärrys ja käyttöönotto palvelujen määrän ja laadun arvioinnissa.	Osin toteutunut. Uuden kunnan rooli vaatii täsmentämistä. Visio 2040 työ on aloitettu. Ei ole toteutunut.
	Työssään jaksava ja motivoitunut henkilökunta	Kaupunki on vetovoimainen työnantaja: Sujuvan työn ja osaamisen johtamisen toimintatavat	Esihenkilötyö jatkuu. Toteutunut osittain. Henkilöstöhallinnon resurssit eivät ole enää täysimääräisesti kohdentua kehittämistyöhön.
	Tavoittava vetovoimaviestintä	Sähköisten palvelujen käyttöönottoa lisätään. Sosiaalisen median parempi ja monipuolisempi hyödyntäminen. Useat ja vaihtoehtoiset kanavat tiedottamisessa ja kaupungin vetovoimatyön edistämässä.	Sähköisten palvelujen määrä kasvaa ja monipuolistuu. Sähköiset kanavat toteutuneet tiedottamisen osalta.
		Suomenjoen markkinointi ja positiivisten mielikuvien vahvistaminen. Viestintäsuunnitelman laadinta. Tarvittavien resurssien määrittely ja sitouttaminen viestintää tukeviin toimintamalleihin.	On toteutunut kaupunkiorganisaation toimesta ja toimenpiteet edenneet. Viestintä ja tapahtumakoordinaattorin rekrytointi.
TALOUS	Strategiakauden aikana talous pysyy tasapainossa ja palvelujen järjestäminen on toteutettu kaupungin tulopohjaan nähden kestäväällä tavalla.	Sitoutuminen talouden tasapainottamisohjelman toimenpiteisiin. Tasapainottamisohjelman jalkauttaminen ja kulturalakteen kriittinen läpikäynti. Taseessa on ylijäämää vuoden 2025 lopussa ja kaupungin lainanhoitokyky säilyy hyvällä tasolla.	Sitoutuminen on toteutunut. Valtuusto on käsitellyt väliarvion vuoden 2023 aikana. Talouden tasapainottaminen vaatii lisäsopeutusta v. 2025 lukien.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimielin: Keskusvaalilautakunta

Vastuhenkilö: Keskusvaalilautakunnan sihteeri
Tilitunnus: 100

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	15 657	10 000	0	10 000	13 404	3 404	34,0
Toimintamenot	-18 061	-16 500	0	-16 500	-17 258	-758	4,6
Toimintakate	-2 404	-6 500	0	-6 500	-3 854	2 646	-40,7
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	0	0	0	0	0	0	
Netto	-2 404	-6 500	0	-6 500	-3 854	2 646	-40,7

Vaalilain 13 pykälän mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Toiminta-ajatus

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Kunnallisia vaaliviranomaisia ovat kuntien keskusvaalilautakunnat, vaalipäivän äänestyksestä vaalipaikoilla huolehtivat vaalilautakunnat, ennakkoäänestyksen toimittamisesta laitoksissa huolehtivat vaalitoimikunnat sekä yleisten ennakkoäänestyspaikkojen vaalitoimitsijat.

Vaalilain 181 pykälän mukaan kunta vastaa

- keskusvaalilautakunnan menoista
- vaalipäivän äänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista ja
- ennakkoäänestyksen järjestämisestä aiheutuvista menoista.

Oikeusministeriö suorittaa kunnalle eduskuntavaaleissa, presidentin vaalissa ja europarlamenttivaaleissa kertakorvauksena ministeriön vahvistaman euromäärän kutakin kunnassa asuvaa äänioikeutettua kohden.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Vuonna 2023 järjestettiin eduskuntavaalit. Eduskuntavaalien vaalipäivä oli sunnuntai 2.4.2023. Ennakkoäänestys järjestettiin kotimaassa 22. -28.3.2023.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Myyntituotot	15 657	10 000	0	10 000	13 404	3 404	34,0
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	
Vuokratuotot	0	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	15 657	10 000	0	10 000	13 404	3 404	34,0
Palkat ja palkkiot	-15 133	-12 000	0	-12 000	-11 499	501	-4,2
Henkilösivukulut	-1 511	-900	0	-900	-1 139	-239	26,6
Henkilöstökulut yhteensä	-16 644	-12 900	0	-12 900	-12 638	262	-2,0
Palvelujen ostot	-1 388	-1 600	0	-1 600	-4 586	-2 986	186,6
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-29	-2 000	0	-2 000	-11	1 989	-99,4
Avustukset	0	0	0	0	0	0	
Vuokratulut	0	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	-23	-23	
Toimintakulut	-18 061	-16 500	0	-16 500	-17 258	-758	4,6
Toimintakate	-2 404	-6 500	0	-6 500	-3 854	2 646	-40,7
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	0	0	0	0	-722	-722	
Ylijäämä / Alijäämä	-2 404	-6 500	0	-6 500	-4 576	1 924	-29,6

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % / Huom.
Eduskuntavaaleissa 2023		3 612		3000	3453	-4,40 %
Europarlamenttivaaleissa 2019	Äänestäneet suonenjokelaiset	1 910				
Presidentinvaaleissa 2018		3 764				
Kunnallisvaaleissa 2021		3 388				
Aluevaalit 2022			2 049			

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	Viimeksi toimitetut vaalit	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % / Huom.
Eduskuntavaaleissa 2023		62,1		60,0	61,8	-0,48 %
Europarlamenttivaaleissa 2019	Äänestysprosentti	32,9				
Presidentinvaaleissa 2018		60,9				
Kunnallisvaaleissa 2021		56,2				
Aluevaalit 2022			43,1			

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimielin: Tarkastuslautakunta

Vastuuhenkilö: Tarkastuslautakunta / Tilintarkastaja
Tilitunnus: 115

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0	
Toimintamenot	-14 191	-19 000	0	-19 000	-30 891	-11 891	117,7
Toimintakate	-14 191	-19 000	0	-19 000	-30 891	-11 891	117,7
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	-367	-300	0	-300	-795	-495	116,6
Netto	-14 558	-19 300	0	-19 300	-31 686	-12 386	117,7

Vastuutilintarkastusyhteisö

Kaupunginvaltuuston valitsemaan tarkastuslautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Kuntalain mukaan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla valtuutettuja. Kaupunginvaltuusto on valinnut kaupungin tilintarkastusyhteisöksi Itä-Suomen tilintarkastus Oy:n vuosiksi 2023-2025. Sopimus sisältää optiomahdollisuuden vuosille 2026-2027. Tilintarkastuspalveluja hankitaan vuosittain enintään 15-18 päivää ja lautakunnan kokouksia arvioidaan olevan tarjouksen mukaisesti kuusi (6) vuodessa. Vuodelle 2024 tarkastuspäiviä hankitaan noin 18 ja lautakunta arvioi kokontuvansa yhdeksän (9) kertaa. Tarkastuspalvelujen hankinta on mitoitettu siten, että tilintarkastaja toimii myös tarkastuslautakunnan asioiden valmistelijana ja pöytäkirjanpitäjänä.

Kaupungin konserniohje edellyttää, että konserniin kuuluvan tytäryhteisön on valittava tilintarkastajaksi kaupungin tilintarkastajaksi valitun JHTT-yhteisön palveluksessa oleva tilintarkastaja tai sellaisen yhteisön tarkastaja, jolla on yhteistyösopimus kaupungin tilintarkastusyhteisön kanssa.

Toiminta-ajatus

Tarkastuslautakunnalla on neljä päätehtävää. Tarkastuslautakunnalla on vastuu:

- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kaupungissa ja kaupunkikonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisesti ja tarkoituksenmukaisella tavalla,
- valmistella valtuustolle päätettäväksi hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat,
- huolehtia kaupungin ja tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuus ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi.

Muut lautakunnan tehtävät on kerrottu kuntalain 121 §:ssä.

Keskeiset tarkastustoiminnan painopisteet

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko kaupunginvaltuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta määrittää vuotuisissa arviointisuunnitelmissa kunkin vuoden arvioinnin painopistealueet. Arviointisuunnitelmat laaditaan siten, että valtuustokauden aikana kaikki kaupungin toiminnat tulevat arvioinnin kohteeksi. Taloudellisesti ja toiminnallisesti merkittäviä kohteita arvioidaan useamminkin. Tarkastuslautakunta seuraa myös tilintarkastuksen asianmukaista suorittamista ja saa raportteja tilintarkastuksen toteutumisesta ja tarkastushavainnoista ennalta laadittuun suunnitelmaan pohjautuen.

Tarkastuslautakunta antaa vuosittain arviointikertomuksen ja tilintarkastaja tilintarkastuskertomuksen valtuustolle toukokuun loppuun mennessä.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2022	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio- toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Myyntituotot	0	0	0	0	0	0	
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0	0	
Vuokratuotot	0	0	0	0	0	0	
Muut toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0	
Palkat ja palkkiot	-5 732	-4 300	0	-4 300	-5 286	-986	-7,8
Henkilösivukulut	-323	-400	0	-400	-210	190	-34,9
Henkilöstökulut yhteensä	-6 055	-4 700	0	-4 700	-5 496	-796	-9,2
Palvelujen ostot	-8 136	-14 300	0	-14 300	-25 395	-11 095	212,1
Aineet, tarvikkeet, tavarat	0	0	0	0	0	0	
Avustukset	0	0	0	0	0	0	
Vuokrakulut	0	0	0	0	0	0	
Muut toimintakulut	0	0	0	0	0	0	
Toimintakulut	-14 191	-19 000	0	-19 000	-30 891	-11 891	117,7
Toimintakate	-14 191	-19 000	0	-19 000	-30 891	-11 891	117,7
Suunnitelman mukaiset poistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	-367	-300	0	-300	-795	-495	116,6
Ylijäämä / Alijäämä	-14 558	-19 300	0	-19 300	-31 686	-12 386	117,7

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % / Huom.
Kunnan pysyvät toimitelimit	lkm	9	8	8	-11 %
Kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt	lkm	10	8	8	-20 %
Tytäryhteisöt	lkm	4	4	4	0 %
Toiminnan laillisuuden turvaaminen ja julkinen luotettavuus. Kirjanpidon oikeellisuuden varmistaminen.	Tarkastuspäivät / vuosi		18		
Lautakunnan kokoukset	Kokoontumiskerrat	10	5	11	10 %

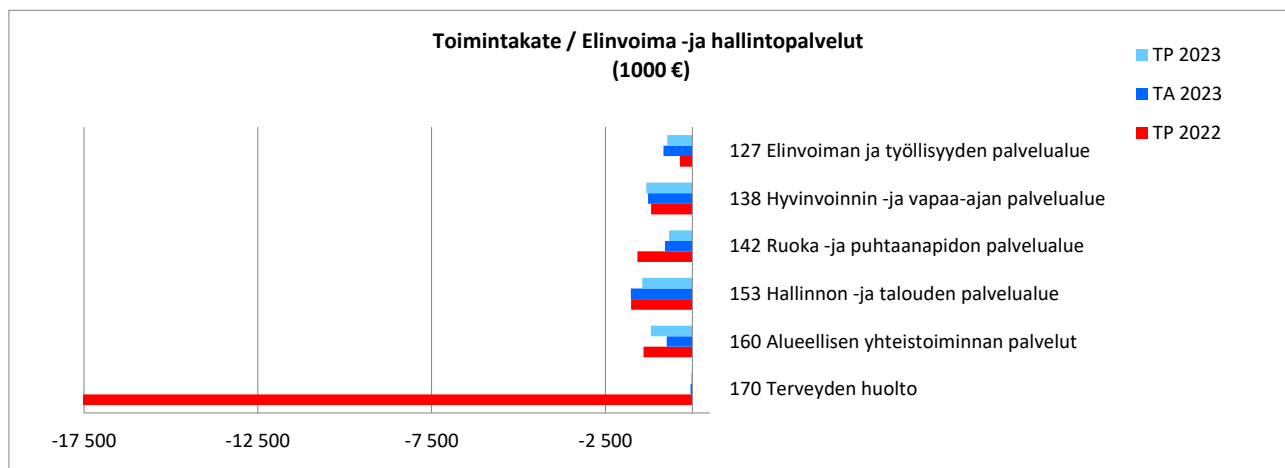
KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Kaupunginjohtaja

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	1 519 582	1 303 700	200 000	1 503 700	1 516 787	13 087	-0,2
Toimintamenot	-27 216 962	-8 078 800	-680 000	-8 758 800	-8 547 500	211 300	-68,6
Toimintakate	-25 697 380	-6 775 100	-480 000	-7 255 100	-7 030 713	224 387	-72,6
Suunnitelmapoistot	-228 899	-221 600	0	-221 600	-201 018	20 582	-12,2
Vyörytykset	865 904	831 100	0	831 100	695 351	-135 749	-19,7
Netto	-25 060 375	-6 165 600	-480 000	-6 645 600	-6 536 380	109 220	-73,9

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Myyntituotot	745 422	615 600	0	615 600	535 042	-80 558	-28,2
Maksutuotot	348 396	353 800	0	353 800	405 633	51 833	16,4
Tuet ja avustukset	202 718	275 500	0	275 500	179 127	-96 373	-11,6
Vuokratuotot	29 494	32 600	0	32 600	26 811	-5 789	-9,1
Muut toimintatuotot	193 552	26 200	200 000	226 200	369 784	143 584	91,1
Toimintatuotot	1 519 582	1 303 700	200 000	1 503 700	1 516 787	12 697	-0,2
Palkat ja palkkiot	-3 311 650	-3 039 200	-75 000	-3 114 200	-2 875 917	238 283	-13,2
Henkilösivukulut	-913 670	-763 700	0	-763 700	-728 609	35 091	-20,3
Henkilöstökulut yhteensä	-4 225 320	-3 802 900	-75 000	-3 877 900	-3 604 526	273 374	-14,7
Palvelujen ostot	-21 040 360	-2 365 300	-85 000	-2 450 300	-2 672 577	-222 277	-87,3
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-840 639	-482 900	0	-482 900	-466 608	16 292	-44,5
Avustukset	-469 841	-395 000	-50 000	-445 000	-399 397	45 603	-15,0
Vuokratulot	-629 500	-1 006 100	-470 000	-1 476 100	-1 314 395	161 705	108,8
Muut toimintakulut	-11 302	-26 600	0	-26 600	-89 997	-63 397	696,3
Toimintakulut	-27 216 961	-8 078 800	-680 000	-8 758 800	-8 547 500	211 300	-68,6
Toimintakate	-25 697 379	-6 775 100	-480 000	-7 255 100	-7 030 713	223 997	-72,6
Suunnitelman mukaiset poistot	-228 899	-221 600	0	-221 600	-201 018	20 582	-12,2
Vyörytykset	865 904	831 100	0	831 100	695 351	-135 749	-19,7
Ylijäämä / Alijäämä	-25 060 374	-6 165 600	-480 000	-6 645 600	-6 536 380	108 830	-73,9

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Palvelualue: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
 Palvelualue: 127 Elinvoiman ja työllisyyden palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	17 668	60 000	0	60 000	25 100	-34 900	42,1
Toimintamenot	-374 097	-873 000	-15 000	-888 000	-745 451	142 549	99,3
Toimintakate	-356 430	-813 000	-15 000	-828 000	-720 351	107 650	102,1
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	-7 108	-12 000	0	-12 000	-14 326	-2 326	101,5
Netto	-363 538	-825 000	-15 000	-840 000	-734 677	105 324	102,1

Toiminta-ajatus

Elinkeinotoimen tehtävänä on parantaa yritysten toimintaedellytyksiä kaupungissa. Elinkeinoelämän edistämistoimenpiteinä tarjotaan aloittaville yrityksille perustamisneuvontaa sekä kehitetään toimivien yritysten kilpailukykyä ja toimintaedellytyksiä sekä edistetään uusien yritysten syntymistä ja muuttamista alueelle.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Ammattitaitoisen ja osaavan työvoiman saatavuuden turvaaminen.	Järjestettyjen paikallisten koulutusten määrä Koulutusaste Työllisyysaste	Toteutettu työllisyyskoulutus Suonenjoella. Työllisyyspalveluissa on hyödynnetty aktiivisesti palkkatukea, työvoimakoulutuksia, kotoutumiskoulutusta ja työhönvalmennusta työllistymistä edistävinä toimenpiteinä.
Tuotantotavoitteet:		
Olemassa olevien ja uusien yritysten toimintaedellytysten turvaaminen.	Yritysten liikevaihto, uusien yritysten lkm	Kaupunki toimii aktiivisena kumppanina yritysten ja eri sidosryhmien kanssa. Yrityspalvelujen prosessi on lähellä yrityksiä ja vaikuttavaa.

Palvelusuunnitelma

Suonenjoen kaupungin elinkeinotoimen palvelut tuottaa vuonna 2023 Kehitysyhtiö SavoGrow Oy, joka perustettiin vuoden 2015 alusta yhdessä Keiteleen, Pielaveden, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kuntien kanssa jatkamaan Sisä-Savon seutuyhtymän toimintaa.

Suonenjoen kaupungilla on elinkeinoasiamies, jonka palvelut ostetaan Kehitysyhtiö SavoGrowlta. Palveluun kuuluu mm. toimialavapaata ja maksutonta neuvontaa yritystoimintaa suunnitteleville ja aloittaville henkilöille sekä yritystoimintaansa kehittäville toimiville yrityksille. Elinkeinoasiamies on usein kunnan yrityspalveluiden ensimmäinen yhteydenottopiste. Palveluun kuuluu myös TE-toimistojen starttilausuntojen kirjoittamiset aloittaville yrityksille. Futurian tilojen varaus- ja markkinointipalvelu ostetaan myös kehitysyhtiö Savogrowlta.

SavoGrown alueella on solmittu sopimukset Yritys-Suomi sekä Uusyrityskeskus palvelukokonaisuudesta. Sopimusten tarkoituksena on parantaa ja tehostaa keskeisten alueen yritys- ja elinkeinotoiminnan palveluorganisaatioiden yhteistyötä yritysten perustamisessa, kehittämisessä ja sijoittumisessa seudulle sekä näihin liittyvää osaamisen kehittämistä, viestintää ja markkinointia. Suonenjoen elinkeinoasiamies vastaa Uusyrityskeskuksen aloittavien yritysten neuvontaprosessista yhtiön alueella. Itse neuvontatyön tekee kunkin kunnan nimetty elinkeinoasiamies.

SavoGrow tuottaa omistajakuntiansa kunnalliset elinkeino- ja kehittämispalvelut. Alueen kärkitoimialoina ovat elintarvike- ja marjaosaaminen, palvelut sisältäen matkailun sekä puu- ja metalliteollisuus. Elintarvikekehityksessä ja marjaosaamisessa palvelut ovat valtakunnallisia. Nousevina aloina ovat mm. biotalous ja eri sisällöntuotantoalat. Kehittämishankkeissa tehdään tiivistä yhteistyötä muiden elinkeinotoimijoiden kanssa. Työhön osallistuvat kehitysyhtiön vakinaisten toimihenkilöiden lisäksi kehittämishankkeiden henkilöt. SavoGrown kuntaosuus vuodelle 2023 on 252.000 euroa (vuonna 2022: 232.000 euroa).

Maakunnallisiin ja alueellisiin elinkeinojen kehittämishankkeisiin osallistutaan kehittämissyhtiön kautta. EU-rakennerahastojen ohjelmakausi on päättymässä. Ohjelmakauden hanketoimintaa ohjaa kuntien ja elinkeinoyhtiön strategiat. Uuden ohjelmakauden valmistelut ovat käynnissä.

SavoGrow alueen kuntien kesken tehdään yhteistyötä kunnallisten palveluiden yhteiskehittämisessä, aluemarkkinoinnissa, edunvalvonnassa ja ennakoituvuudessa. Aluekehitystyön tavoitteena on alueen markkinointi, kuntien auttaminen tiiviimpään yhteistyöhön sekä rahoituksen kanavointi aluekehittämiseen ja kokeiluihin.

Maaseudun kehittämissyhdystys Mansikka ry toteuttaa Leader-ohjelmaa 2014-2020. Ohjelman toiminta-alueena on Suonenjoen kaupunki, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon kunnat sekä kaava-alueen ulkopuolinen osa Varkauden kaupungista. Ohjelman kuntaosuus on jaettu toiminta-alueen kuntien kesken asukaslukujen suhteessa. Suonenjoen kaupungin osuus vuonna 2023 on 30.000 euroa (vuonna 2022: 30.000 euroa). Uuden ohjelmakauden valmistelu ja Mansikka ry:n strategia työ on valmistunut.

Työllisyyden edistäminen on Suonenjoen kaupungin elinvoiman vahvistamista. Tavoitteena on tukea uusien työpaikkojen löytymistä, edistää kuntalaisten työllistymistä ja osallistumista työelämään eri keinoin. Työllisyyspalvelu tekee laaja-alaista yhteistyötä esim. yritysten, TE-palvelun, oppilaitosten, viranomaisten, kolmannen sektorin ja erilaisten työllisyshankkeiden kanssa. Annamme henkilökohtaista ohjausta mm. työnhakuun, ammatinvalintaan, koulutukseen sekä työ- ja toimintakyvyn arviointiin liittyen. Pitkäaikaistyöttömien ohjauksessa on keskeistä asiakkaa naktivoiminen ja työllistämistä tukeviin palveluihin ohjaaminen. Palvelun sisältö rakentuu asiakaslähtöisesti. Vuonna 2023 työllisyyspalveluissa oli ohjaus- ja neuvontapalvelua myös maahanmuuttajille. Erityisesti TE-palveluihin ilmoittautumisessa ohjattiin kotikunnan hakijoita. Ohjauspalvelu on kaikille asiakkaille maksutonta.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Nuorten kesätyöllistämistä edistävä palvelusetelikokeilua jatketaan. Varataan 12.000 euron suuruinen kannustinraha nuorten työllistämiseen vuodelle 2023. Yrityksille suunnattuun työllisyysseteliin vuodelle 2023 varataan 8.000 euron suuruinen määräraha.

Työllistämishankkeiden kuntaosuuksiin varataan 8.000 euroa vuodelle 2023. mm. TYP alueen kuntaosuus.

Kuopion kaupunkiseudun (MAL) yhteistoimintaosuus vuodelle 2023 on 4.000 euroa.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos kpl / %	
Elinkeinotoiminnan kehittyminen ja työllisyyden parantaminen	Perustetut uudet yritykset	18	20	17	-1	-5,6 %
	joista useamman kuin yhden henkilön työllistävät yritykset	2	4	2	0	0,0
	Kontaktoidut yritykset / kpl		220	398	398	
Työllisyys	Työttömyysprosentti 31.12.	9,40 %	< 7,00 %	10,70 %	+1,30 %-yks.	13,8 %
Kaupungin työllistämät henkilöt	Lukumäärä			14	14	
Työllistettyjen henkilöiden työmäärä kuukausina	Työkuukausi	69	90	59	-10	-14,5 %
Työmarkkinatuen kuntaosuus	€		310 000	273 000		
Työllistämistukipalkat	€	68 300	120 000	63 000	-5 300	-7,8 %
Työllistämistuki valtiolta	€	63 244	60 000	25 000	-38 244	-60,5 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Hallintojohtaja

Palvelualue: 138 Hyvinvoinnin ja vapaa-ajan palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	593 146	619 000	0	619 000	594 901	-24 099	0,3
Toimintamenot	-1 780 820	-1 882 000	-15 000	-1 897 000	-1 919 747	-22 747	7,8
Toimintakate	-1 187 675	-1 263 000	-15 000	-1 278 000	-1 324 846	-46 846	11,5
Suunnitelmapoistot	-70 311	-126 100	0	-126 100	-69 082	57 018	-1,7
Vyörytykset	-64 085	-63 600	0	-63 600	-94 221	-30 621	47,0
Netto	-1 322 071	-1 452 700	-15 000	-1 467 700	-1 488 148	-20 448	12,6

Toiminta-ajatus

Hyvinvointipalveluihin kuuluvat työllisyyden, kotoutumisen edistämisen, ennaltaehkäisevä päihde- ja mielenterveystyön, sekä hyvinvoinnin ja osallisuuden koordinoinnin palvelut. Palveluihin kuuluvat myös vaikuttajatoimielimet vammais- ja vanhusneuvosto, sekä nuorisovaltuusto. Hyvinvointipalveluissa tarjotaan kuntalaisille hyvinvointia tukevia neuvonta-, ohjaus- ja ennaltaehkäiseviä palveluita. Palvelut vastaavat kaupunkitasoisen hyvinvointia ja osallisuutta tukevan toiminnan suunnittelemisesta ja kehittämisestä, yhteistyöstä hyvinvoinnin toimijoiden kanssa sekä hyvinvoinnin tilan seuraamisesta ja raportoinnista kaupunginvaltuustolle.

Vapaa-ajan palvelualueeseen kuuluvat vapaa-aikapalveluista kansalaisopisto, kirjasto,- kulttuuri,- nuoriso- ja liikuntapalvelut. Palvelualue on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia. Hyvinvoinnin- ja vapaa-ajan palvelualue edistää hyvinvointia, osallisuutta ja aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa, aktivoi suonenjokelaisia oman elinympäristönsä ja kaupungin kehittämiseen sekä omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen.

Sisä-Savon kansalaisopisto on avoin vapaan sivistystyön opisto, toimialueensa Suonenjoen, Leppävirran, Rautalammin, Tervon ja Vesannon asukkaille. Kansalaisopisto järjestää alueen koulutus- ja kulttuuritarpeita tukevaa monipuolista ja hyvinvointia lisäävää yleissivistävää koulutusta ja harrastustoimintaa, ammatillista lisäkoulutusta, työvoimapolitiittista koulutusta, asukkaita aktivoivaa muuta toimintaa sekä maksupalvelu- ja projektitoimintaa.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen	Toimintatavat käytössä (K/E)	Hyvinvoinnin palvelut ovat olleet kuntalaisten käytettävissä täysimääräisesti 1.6.2023 alkaen.
		Yhdistystila Futurialla on otettu käyttöön yhdistystila 1.8.2023.
		Hyvinvointi- ja liikuntapalvelut ovat osallistuneet liikuntapaikkojen kehittämiseen. Yhteinen strategia kehittämiseen on valmisteilla.
		Osallisuussuunnitelman mukaiset uudet osallisuusmenetelmät ovat käytössä.
Tuotantotavoitteet:		
Tavoittava vetovoimaviestintä	Palvelukanavat ja tiedot löytävissä helposti (K/E)	Palvelut ja yhteystiedot ovat selkeästi esillä kaupungin nettisivuilla. Kaupungin nettisivuilta on linkki hyvinvointialueen palveluihin.
		Palveluista viestitään paperisin esitein, lehti-ilmoituksin, internet-sivuilla ja kaupungin some-kanavissa.

Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat	Toimintamallit käytössä (K/E) TE-palveluiden toteutumisen rakenne tiedossa (K/E)	Hyvinvoinnin palveluiden toimintamallit on luotu ja käytössä.
		Valmistuduttu TE-palveluiden uudistukseen tekemällä sopimus Kuopion kaupungin kanssa lakisääteisten työllisyyspalveluiden järjestämisestä.

Palvelusuunnitelma

Hyvinvointipalveluista työllisyyden, kotoutumisen edistämisen palvelut, vammais- ja vanhusneuvosto sekä ennaltaehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö siirtyvät sosiaalipalveluista kaupungin hyvinvoinnin palveluiden vastattavaksi hyvinvointialueeseen siirtymisen myötä 1.1.2023 alkaen. Kotoutumien edistäminen edellyttää lakisääteisten tehtävien virkavastuulla hoitamisen järjestämistä. Lainsäädäntö vahvistaa kunnan hyvinvoinnin edistämisen tehtävää mm. laajentamalla kuntalaisten hyvinvoinnin seuraamisen velvollisuutta ja yhdyspintatyötä muiden hyvinvoinnin toimijoiden kanssa. Hyvinvointipalvelut on järjestetty kuntalaisille seuraavasti. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluihin on resursoitu 50% hyvinvointikoordinaattori ja 60% ehkäisevän mielenterveys- ja päihdetyön palveluohjaaja. Kotoutumisen tehtäviin hankittiin 50% kotoutumisohjaajan työpanos Rautalammin kunnalta, lisäksi on palkattu määräaikainen kotouttamistyöntekijä. Hyvinvoinnin palveluita täydennettiin ARA rahoitteisella asumisneuvojan palveluilla.

Vapaa-ajan palveluissa (liikunta-, nuoriso-, kulttuuri-, kirjastopalvelut ja Sisä-Savon lansalaisopisto) tuotetaan kuntalaisille omaehtoisen toiminnan ja harrastamisen mahdollisuuksia, oppimisen ja kehittymisen mahdollisuuksia. Palvelut tarjoavat lisäksi sosiaalisen toiminnan tilaa kuntalaisille. Kaupunki toteuttaa nuorisolakiin kirjattua Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa. Kuntalaisten omaehtoista toimintaa tuetaan vapaa-aika -avustuksilla.

Liikuntaneuvonnassa asiakas motivoituu liikkumaan itselleen mieluisalla tavalla, omaa terveyttään ja hyvinvointiaan edistäen. Liikuntaneuvonta ja ikäihmisten liikuntaneuvonta on tarkoitettu terveytensä kannalta liian vähän liikkuville. Kaupungilla on liikuntaneuvoja. Soveltavassa liikunnassa tunnistetaan ja huomioidaan yksilölliset tarpeet ohjaamisessa niin, että mahdollistetaan liikuntaan osallistuminen henkilöille, joiden on vamman, sairauden, toimintakyvyn heikentymisen tai sosiaalisen tilanteen vuoksi vaikea osallistua yleisesti tarjolla olevaan liikuntaan. Kaupungilla on erityisliikunnan ohjaaja.

Jokaisella lapsella ja nuorella on mahdollisuus tutustua ja osallistua kulttuuritoimintaan, kokea kulttuurielämyksiä ja halutessaan perehtyä kiinnostuksensa mukaiseen kulttuuriharrastukseen. Kaupunki tarjoaa kaikille kuntalaisille mahdollisuuksia taiteen ja kulttuurin elämyksiin ja harrastamiseen sekä tukee omaehtoisen kulttuuritoiminnan järjestämistä. Ikäntyneiden kulttuuritoimintaa vahvistetaan Voimaa vanhuuteen” -verkoston toiminnalla. Kulttuuritoiminnassa kehitetään esteettömyyttä ja kulttuurin saavutettavuutta. Kansalaisopisto on järjestänyt vuoden 2023 noin 15 kulttuuriin liittyvää Harrastamisen Suomen malli -kerhoa sekä monipuolisesti eri ainealueiden kursseja kaiken ikäisille. Kotiseutumuseo oli kesällä avoinna kesätyöntekijöiden avulla ja Kolikkoinmäki rajoitetummin. Kellarikalleriassa oli näyttelyitä ja tapahtumia ympäri vuoden.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Erasmus+ -akkreditointi yhteistyössä lähialueen opistojen kanssa. Määräraha liikkuvuuksiin Euroopassa sisältyy Sisä-Savon kansalaisopiston talousarvioon.

Suomen harrastamisen mallin toteuttaminen 58.000 € lukuvuodelle 2022-2023. Kulttuuriavustukset 5.000 €, nuorisovastukset 1.000 €, liikunta-avustukset 20.000 €. Etsivä nuorisotyö 25.000 €. Haetaan aluehallintovirastolta avustusta eristyisnuorisotyön hankeeseen koulussa tehtävään nuorostyöhön 30.000 sekä lasten ja nuorten harrastamiseen kesä aikaan 2 500€.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Terveystiedon edistämisen aktiivisuus (TEAvisarin yhteispisteet).	pistettä		60	61	61	
Kansalaisopiston opetustunnit yhteensä	tuntia/vuosi	14458	14800	14 815	357,0	2,5 %
Kansalaisopiston opetustunnin hinta (koskee valtionosuustunteja)	euroa/tunti	82 €	82 €	86 €	4 €	4,9 %
Kansalaisopiston käytetyt opiskelijapaikat	Opiskelijoiden määrä	6 781	6 500	6 250	-531	-7,8 %
Kirjaston lainausmäärät	lainojen lkm	52 567	80 000	53 744	1 177	2,2 %
Kirjaston asiakasmäärä	käviöiden lkm	38 686	70 000	34 820	- 3 866	-10,0 %
Kulttuuripalveluiden kävijämäärä	käviöiden lkm	5 401	5 000	5 996	595	11,0 %
Nuorisopalveluiden kävijämäärä	käviöiden lkm	2 156	3 000	3 153	997	46,2 %
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	käviöiden lkm	27 / 38	35	23		

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuuhenkilö: Palvelupäällikkö
 Palvelualue: 142 Ruoka -ja puhtaanapidon palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	300 196	30 000	0	30 000	35 535	5 535	-88,2
Toimintamenot	-1 881 574	-777 000	-40 000	-817 000	-705 492	111 508	-62,5
Toimintakate	-1 581 377	-747 000	-40 000	-787 000	-669 957	117 043	-57,6
Suunnitelmapoistot	0	-15 200	0	-15 200	0	15 200	
Vyörytykset	-62 629	-58 400	0	-58 400	-38 781	19 619	-38,1
Netto	-1 644 006	-820 600	-40 000	-860 600	-708 738	151 862	-56,9

Toiminta-ajatus

Ruoka- ja puhtaanapitopalveluiden tehtävänä on tuottaa maukkaita, ravitsemussuositusten mukaisia ateriapalveluja kustannustehokkaasti eri asiakasryhmille sekä huolehtia erilaisten tilojen puhtaudesta ja viihtyvyydestä yhteistyössä eri kiinteistön käyttäjien kanssa. Ympäristöystävällisyys ja ergonomia-asiat huomioidaan myös puhdistus-, pesuaine- ja laitehankinnoissa tukemaan työntekijöiden ja työympäristön hyvinvointia.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Tuotantotavoitteet:		
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat	Mallinnus tehty (K/E), yksikkökustannusten laskenta	Ruoka- ja puhtaanapitopalveluiden tuottamistavan mallintaminen vuoden 2023 aikana on tehty.

Palvelusuunnitelma

Ruokapalveluiden tuottaminen siirtyi Servica Oy:lle. Varmistettiin yhteistyöllä toimivat ateriapalvelujen toimintamallit ja luotiin ohjeet. Puhtaanapitopalveluissa jatkettiin toimintatapojen kehittämistä huomioiden ympäristöystävällisyys ja työturvallisuus.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavarakset:

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Tilatut ateriat	Aterioiden määrä	324 906	180 000	0	-324 906	-100,0 %
Siivottava pinta-ala	Neliötä	27 083	24 700	23 602	-3 481	-12,9 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
 palvelualue: 153 Hallinnon ja talouden palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	290 841	175 000	200 000	375 000	547 881	172 881	88,4
Toimintamenot	-2 053 494	-1 967 100	-175 000	-2 142 100	-1 992 749	149 351	-3,0
Toimintakate	-1 762 653	-1 792 100	25 000	-1 767 100	-1 444 868	322 233	-18,0
Suunnitelmapoistot	-77 472	-80 300	0	-80 300	-68 736	11 564	-11,3
Vyörytykset	1 029 995	984 400	0	984 400	898 756	-85 644	-12,7
Netto	-810 130	-888 000	25 000	-863 000	-614 847	248 153	-24,1

Toiminta-ajatus

Kaupunginvaltuusto vastaa kaupungin taloudesta ja toiminnasta sekä käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Se päättää, mitä toimielimiä kaupungissa on ja miten toimivalta ja tehtävät jaetaan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kesken.

Valtuustolla on yleinen toimivalta päättää asukkaiden yhteisistä asioista. Päätösvalta kuuluu valtuustolle, jollei erikseen ole toisin säädetty tai jollei valtuusto ole itse siirtänyt toimivaltaansa muille viranomaisille vahvistamallaan hallintosäännöllä. Valtuuston tehtäviin kuuluu päättää mm. kuntastrategiasta, hallintosäännöstä sekä talousarviosta ja taloussuunnitelmasta.

Valtuuston tehtävät on määritelty kuntalain 14 §:ssä. Näitä tehtäviä se ei voi siirtää muiden päätettäväksi.

Kaupunginhallitus johtaa kaupungin toimintaa ja vastaa seuraavista kuntalaisia säädettyistä tehtävistä:

- vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta
- vastaa valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanoista ja laillisuuden valvonnasta
- valvoo kaupungin etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa
- edustaa kuntaa työnantajana ja vastaa kunnan henkilöstöpolitiikasta
- vastaa kunnan toiminnan yhteensovittamisesta
- vastaa kunnan toiminnan omistajaohjauksesta
- huolehtii kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä

Tämän lisäksi kaupunginhallitus vastaa sille hallintosäännöllä määrätyistä tehtävistä.

Hallinto- ja talouspalvelut huolehtii kaupunginhallituksen alaisena kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen valmistelu- ja täytäntöönpanotehtävistä, talous- ja henkilöstöhallinnosta sekä kaupungin ICT-palveluista. Hallinto- ja talouspalveluiden tehtäväkenttään kuuluvat lisäksi kaupungin asuntotoimi, keskusarkiston hoito, viestintä ja markkinointi. Hallinto- ja talouspalvelut palvelee kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kaupungin omaa henkilöstöä.

Kaupungin **henkilöstöasioita** hoidetaan kaupungin strategian tavoitteiden suuntaisesti avoimuutta lisäten. Keskitetty henkilöstöhallinto hoitaa kaupungin työsuojelun, työhyvinvoinnin ja henkilöstön kehittämisen sekä päluottamusmiesten korvaukset. Kaupunginhallituksen alaisena toimii henkilöstöjojaos 1.6.2017 alkaen.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen	Toimintatavat käytössä (K/E)	Sujuvan työn toimintamalli käytössä. Osaamisen johtamisen päivitetyn toimintamallin perehdyttäminen kesken.
		Järjestetty yksi valtuuston kokousta ennen ollut keskustelutilaisuus. Päätösten vaikutusten ennakoarvionnin malli otettu käyttöön.

Tuotantotavoitteet:		
Tavoittava vetovoimaviestintä	Markkinoinmateriaali käytössä (K/E), määritetty tavoitteet ja kohderyhmät (K/E)	Kaupungin markkinointimateriaalin luominen ja levittäminen määritetty. Määritetty markkinoinnin tavoitteet ja kohderyhmät määritetty.
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat	Varautumisen ja turvallisuuden toimintatapoja vahvistettu (K/E) Sähköinen allekirjoitus ja arkisto (K/E) Digiturvamalliin määritetyt toimintatavat käytössä (K/E)	Päivitetty poikkeus- ja kriisitilanteiden viestintäsuunnitelma. Osallistuttu harjoituksiin. Varattu enemmän työaikaa varautumisen koordinointiin. Varavoimaa hankittu.
		Sähköinen allekirjoitusjärjestelmä hankittu. Ei päästy mukaan Kansallisarkiston sähköisen arkiston pilottiin.
		Tiedonhallintatapojen vakiinnuttaminen koko organisaatioon toteutunut osittain.

Palvelusuunnitelma

Varautumisessa osallistuttiin varautumisharjoituksiin ja päivitettiin poikkeus- ja kriisitilanteiden viestintäsuunnitelma sekä hankittiin varavoimaa. Viestinnässä ja markkinoinnissa on vakiinnutettu työntekijäresurssi. Vuoden 2023 markkinoinnissa pääpainopiste oli Onnelalan alueen tonttimarkkinoinnissa, joka kohdennettiin Kuopion, Jyväskylän ja Helsingin alueille niin digiartikkelin kuin printtimedian kautta. Uusia asukkaita tavoiteltiin Google- ja YouTube-markkinoinnin kautta. Helsingissä ja Kuopiossa toteutettiin myös bussivideokampanja Onnelasta. Onnelaa esiteltiin myös Kuopion Rakenna ja Asu -messuilla helmikuussa 2023. Hallinnossa toteutettiin tukipalveluiden tarkastelu ja muutettiin rakennetta ja tehtävänkuvia. Jatketaan henkilöstön hyvinvoinnin ja henkilöstöjohtamisen prosessien kehittämistä.

ICT-palveluja tarjotaan vuoden 2023 ajan Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Perustetaan sisäinen sähköisen asianhallinnan ja sähköisen arkistoinnin perustamishanke. Luodaan ohjeet tiedonhallinnan yhtenäisiin toimintatapoihin.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Kaupunginhallituksen määrärahoihin sisältyy kaupunginjohtajan ja viestinnän ja markkinoinnin asiantuntijan palkkaus sekä muut kaupunginhallituksen toiminta suhdetoiminta ja edustaminen. Kaupungin suhdetoimintaan ja edustukseen varatun määrärahan käytöstä päättää kaupunginjohtaja. Toimialat eivät saa käyttää edustusmenoihin omia määrärahojaan.

Konsultoivat asiantuntijapalvelut 20.000 euroa v. 2023.

Kiinteistöveroselvityksen jatkamiseen varataan 45.000 euroa vuodelle 2023.

Pitää sisällään tilapäisensuojelun ja vastaanottopalvelujen määrärahavarausten 115.000 euroa.

Määrärahavaraukset kuntalain 410/2015 mukaisten Nuorisovaltuuston, Vanhusneuvoston ja Vammaisneuvoston toimintaan. Kaupunginhallitus on asettanut sekä määrittänyt kokoonpanot ja toimintatavat kevään 2017 aikana. Kunkin osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia tukevan ryhmän toimintaan on varattu 2.500 euron suuruinen toimintaraha vuodelle 2023.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Kaupunginvaltuusto	Kokoontumiskerrat	6	7	6	0	0,0 %
	Pöytäkirjapykälät	63	70	74	11	17,5 %
Kaupunginhallitus	Kokoontumiskerrat	18	18	18	0	0,0 %
	Pöytäkirjapykälät	255	255	290	35	13,7 %
Henkilöstömäärä vuoden lopussa	Vakituinen henkilöstö	351	250	226	-125	-35,6 %
	Määräaikainen henkilöstö	109	100	61	-48	-44,0 %
Hallinto- ja talouspalvelujen määrärahoihin sisältyvät yhteistoimintaosuudet *	Yhteistoimintaosuudet €	248 193 €	168 000 €	172 360 €	-75 833	-30,6 %
Kaupunginhallituksen avustukset yhteisöille **	Avustukset €	49 500 €	85 000 €	44 253 €	-5 247	-10,6 %

* Yhteistoimintaosuudet, erittely	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos € / Muutos %	
Pohjois-Savon liiton jäsenmaksu	44 822	60 000	58 824	14 002	31,2 %
Pohjois-Savon kehittämisrahaston maksuosuus	6 521	6 000	7 718	1 197	0,2
Suomen Kuntaliiton jäsenmaksu	21 650	18 000	15 046	-6 604	-0,3
Kunnan osuus verotuskustannuksista valtiolle	145 480	75 000	70 001	-75 479	-0,5
Muut yhteistoimintaosuudet	29 717	9 000	20 771	-8 946	-30,1 %
Yhteensä	248 190	168 000	172 360	-75 830	-0,3

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut
Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja
Palvelualue: 160 Alueellisen yhteistoiminnan palvelut

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	18 471	65 700	0	65 700	-11 334	-77 034	-161,4
Toimintamenot	-1 424 801	-714 700	-85 000	-799 700	-1 179 825	-380 125	-17,2
Toimintakate	-1 406 330	-649 000	-85 000	-734 000	-1 191 159	-457 159	-15,3
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	-3 572	0	0	0	-2 476	-2 476	-30,7
Netto	-1 409 902	-649 000	-85 000	-734 000	-1 193 635	-459 635	-15,3

Toiminta-ajatus

Kuopion ympäristö- ja rakennuslautakunta hoitaa Suonenjoen rakentamisen ja ympäristönsuojelun lupa-, valvonta ja neuvontatehtävät, ympäristön tilan seurannan sekä maa-aineslain mukaiset lupa- ja valvontatehtävät.

Sydän-Savon maaseutupalvelut, jonka isäntäkuntana toimii Siilinjärvi, kehittää alueen maaseudun palveluja, yritteliäisyyttä ja elinvoimaa. Yhteistoimintasopimuksella kunnat ovat sopineet maaseutuelinkeinojen hallinnosta kunnissa annetun lain (210/2010) mukaisten tehtävien, maaseutuelinkeinojen ja maaseudun toimintaympäristön kehittämistehtävien sekä kuntien muiden maaseututoimen hallinto- ja kehittämistehtävien hoidosta.

Suonenjoen kaupunki ostaa yhteistoiminta-alueelta työpanosta 1,1 henkilötyövuoden verran. Viranomaistehtävien hoitoon arvioitu työpanos on 0,5 htv., maaseudun kehittämiseen 0,3 htv. ja yritysneuvontaan 0,3 htv.

Avustusten myöntämisperusteet vahvistaa kaupunginhallitus.

Maatalouslomitajien eläkemenoperusteiset maksut kohdennetaan bruttokirjauksella maaseututoimen kustannuspaikalle. Kaupunki laskuttaa maksamansa osuuden lomituspalvelujentuottajalta.

Hankintatoimen käytännön toteutus tapahtuu yhteistyössä Sansia Oy:n kanssa.

Ympäristöterveydenhuollon ja eläinlääkintähuollon palvelujen isäntäkuntana toimii Tervon kunta. Sopimuskunnat ovat antaneet isäntäkunnalle hoidettavaksi terveydenhuoltolain (1326/2010) 21 §:ssä määritellyt, lääkelain 54a ja 52 c §:ssä sekä eläinsuojelulain (247/1996) 15 §:ssä kunnalle määrätty tehtävät. Kustannukset jaetaan kuntien asukaslukujen suhteessa.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Hyvinvointialueet aloittivat toimintansa täysimääräisesti vuonna 2023. Pelastustoimen järjestäminen siirtyi vuoden 2023 alusta Pohjois-Savon hyvinvointialueelle. Pelastustoimen varallaolokorvauksen varaus 500.000e. Muiden palvelujen osalta ei toteutusta monitoimijaisesta maakunnasta.

Pitää sisällään siirtymävaiheen yhdyspintojen tehtäväkokonaisuuksien määrärahavaruksen. Kuten ennaltaehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö sekä asumisneuvonta. Palvelujen valmistelussa edistetään myös kuntayhteistyön mahdollisuuksia tarkoituksenmukaisten palvelukokonaisuuksien löytämiseksi.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnittelukaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Alueelliset palvelut järjestetään kustannustehokkaasti ja otetaan huomioon sopimuskuntien taloudellinen tilanne.	Toteutunut / ei toteutunut	Ei toteutunut. Talousarvio-ohjaus ei onnistu.
Uusien ennaltaehkäisevien toimintamallien luominen ja kuntayhteistyö	Toteutunut / ei toteutunut	Ei toteutunut.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Huom. / Muutos %	
Rakennusvalvonta						
Rakennusluvut	kpl	32	40	25	-7	-21,9
Ympäristönsuojelu						
Ympäristöluvut	kpl	2	2	3		
Katselmuksset ja tarkastukset	kpl	29	40	85	56	193,1
Maa-ainesluvut	kpl	1	2	1	0	0

Maaseututoimi						
Peltoala tukihakemuksissa	Ha	4 220	4 400	4 254	34	0,8
Tilaluku tukihakemuksissa	Kpl	119	120	109	-10	-8,4
Maataloustuki	€	3 110 000	3 200 000	2 769 783	-340 217	-10,9

Avustukset		TP 2022	TA 2023	TP 2023	Huom. / Muutos %	
Maaseututoimi						
Suonenjoen kaupungin myöntämät avustukset		7 725	9 000	9 174	1 449	18,8
<i>Toiminta-avustuksena kylätoimikunnille/kyläyhdistyksille ja seurojentaloja ylläpitäville yhdistyksille</i>		7 725	9 000	9 174	1 449	18,8
<i>Suonenjoen omana kuntarahana maatalouden kehittämiseen</i>		0	3 000	0	0	

Alueellisen yhteistoiminnan palvelut, toimintakate	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % tot 2022 - 2023	
1611 Pelastustoimi	-713 790	0	0	713 790	-100,0
1613 Rakennustarkastus	-21 315	-19 500	-161	21 154	-99,2
1614 Ympäristönsuojelu	-44 212	-43 500	-46 323	-2 111	4,8
1615 Maaseututoimi	-69 114	-65 000	-55 314	13 800	-20,0
1616 Hankintatoimi	0	0	0	0	
1616+ Yhdyspintojen tehtävät	-72 417	-41 000	-27 090	45 327	-62,6
1617 Ympäristöterveydenhuolto	-114 861	-130 000	-136 953	-22 092	19,2
1618 Eläinlääkintähuolto	-370 622	-350 000	-405 570	-34 948	9,4
2200 Sosiaali ja terveystoimi	0	-85 000	-519 748	-519 748	
Yhteensä	-1 406 330	-734 000	-1 191 159	734 919	-15,3

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Kaupunginjohtaja ja hallintojohtaja
 Palvelualue: 170 Terveysterveystoiminta (työterveyspalvelut)

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	69 030	50 000	0	50 000	39 526	-10 474	-42,7
Toimintamenot	-18 454 125	-100 000	0	-100 000	-71 929	28 071	-99,6
Toimintakate	-18 385 095	-50 000	0	-50 000	-32 403	17 597	-99,8
Suunnitelmapoistot	0	0	0	0	0	0	
Vyörytykset	0	0	0	0	0	0	
Netto	-18 385 095	-50 000	0	-50 000	-32 403	17 597	-99,8

Toiminta-ajatus

Toimivat ja vaikuttavat työterveyspalvelut

Toimintaympäristön muutos ja toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudella

Uudet hyvinvointialueet aloittivat toimintansa 2023. SoTe:n ja pelastustoimen tehtävät siirtyvät maakunnan kokoisille hyvinvointialueille. Hyvinvoinnin palveluja siirtyy elinvoima- ja hallintopalveluihin. Palvelualue pitää sisällään kaupungin työterveyspalvelun kustannukset. Jatkossa kustannukset ja tavoitteet esitetty henkilöstöhallinnon palvelujen alla.

Terveysterveystoiminta eriteltynä vuosina 2019 - 2022, 1000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % TP 2022 - TP 2023
Perusterveyspalvelut**	-6 032	-6 558	-6 122	-6 091	-100	-72	-98,8
Erikoissairaanhoito	-11 783	-12 284	-12 293	-12 295	0	0	-100,0
PSSHP*	-10 375	-10 649	-10 377	-10 212	0	0	-100,0
Ensihoito	-360	-437	-405	-524	0	0	-100,0
Pieksämäen terveyskeskus*	-19	-19	-19	-18	0	0	-100,0
Muu ostopalvelu	-101	-199	-339	-413	0	0	-100,0
Psykiatrinen hoito (Suonenjoki)	-758	-757	-833	-825	0	0	-100,0
Oma erikoissairaanhoito	-170	-223	-320	-303	0	0	-100,0
Terveysterveystoiminta yhteensä	-17 815	-18 842	-18 415	-18 386	-100	-72	-99,6

** Työterveyspalvelut on kilpailutettu vuonna 2019.

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Elinvoima -ja hallintopalvelut

Vastuhenkilö: Hallintojohtaja
Palvelualue: 190 Monitoimihalli

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2021 - 2022
Toimintatulot	230 231	304 000	0	304 000	284 786	-19 214	23,7
Toimintamenot	-1 248 050	-1 765 000	-350 000	-2 115 000	-1 932 306	182 694	54,8
Toimintakate	-1 017 819	-1 461 000	-350 000	-1 811 000	-1 647 520	163 480	61,9
Suunnitelmapoistot	-81 116	0	0	0	-63 201	-63 201	-22,1
Vyörytykset	-26 697	-19 300	0	-19 300	-53 601	-34 301	100,8
Netto	-1 125 632	-1 480 300	-350 000	-1 830 300	-1 764 322	65 978	56,7

Toiminta-ajatus

Uusi Liikuntakeskus edistää osallisuutta ja aktiivisen kansalaisuuden toteutumista yhdessä eri toimijoiden kanssa, aktivoi suonenjokelaisia omaehtoiseen hyvinvoinnin edistämiseen. Liikuntakeskus on merkittävä osa kaupungin vetovoimaisuutta ja imagon rakentamista sekä suonenjokelaisten arjen hyvinvointia.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivinen ja hyvinvoiva suonenjokelainen	Liikuntakeskuksen asiakkaat ja käyttämäärät	Liikuntapalvelut on toteuttaneet omaehtoisen liikuntaan kannustavaa liikunta- ja hyvinvointineuvontaa. Ryhmätoimintoja on toteutettu monipuolisesti.
Tuotantotavoitteet:		
Tavoittava vetovoimaviestintä	Markkinointimateriaalit tehty ja käytössä (K/E)	Kyllä. Liikuntakeskuksella on viestinnän ja markkinoinnin materiaalit. Tilojen myyntiä on tehty paikallisesti.
Vaikuttavat prosessit ja toimintatavat	Toiminta mallinnettu (K/E). Tapahtumatuotannon käsikirja (K/E)	Kyllä. Myynti- ja tapahtumatuotanto on kuvattu. Ei. Tapahtumatuotannon käsikirja ei ole valmis.

Palvelusuunnitelma

Liikuntakeskus tuottaa sekä omatoimien liikkumisen mahdollisuuksia että ohjattua ryhmäliikuntaa liikuntapalveluiden ja muiden palveluiden tuottajien tuottamana. Liikuntapalveluiden tuottamana järjestetään soveltavan liikunnan ryhmäliikuntaa ja työikäisten liikutaneuvontaa. Uutena toimintana aloitetaan lasten ja nuorten kohdenneet liikuntapalvelut. Sekä kuntalaisviestinnän että tapahtumatilamarkkinoinnin näkökulmasta valmistellaan markkinointisuunnitelma.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Uimahallin kävijämäärä	kävijää kpl	58 600	70 000	55 842	-2 758	-4,7 %
Kuntosalin kävijämäärä	kävijää kpl	15 936	25 000	41 244	25 308	158,8 %
Liikuntasaliin myytyjen ulkopuolisten tapahtumien määrä	tapahtumaa kpl	0	40	37	37	
Liikuntakeskuksen tilojen käyttöaste	prosenttia %	75 %	70 %	76 %	1 %	1,3 %

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Tilivelvollinen: Kasvun ja oppimisen johtaja

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	973 292	1 072 200	0	1 072 200	845 156	-227 044	-13,2
Toimintamenot	-10 551 958	-10 932 400	-464 000	-11 396 400	-11 733 920	-337 520	11,2
Toimintakate	-9 578 666	-9 860 200	-464 000	-10 324 200	-10 888 765	-564 565	13,7
Suunnitelmapoistot	-571 892	-630 200	0	-630 200	-620 939	9 261	8,6
Vyörytykset	-379 932	-349 200	0	-349 200	-552 454	-203 254	45,4
Netto	-10 530 490	-10 839 600	-464 000	-11 303 600	-12 062 157	-758 557	14,5

Toiminta-ajatus

Kasvun ja oppimisen palveluiden tehtävänä on tuottaa laadukkaita varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, iltapäivätoiminnan ja lukion palveluita elinikäisen oppimisen ja kehittymisen tukemiseksi. Keskeisenä tavoitteena on edistää lasten ja nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja osallisuutta.

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Varhaiskasvatustalouden muutos on laajentanut kolmiportaisen tuen mallien käyttöönottoa ja vahvistanut inklusion toteuttamista. Paikkakunnalla asuvat ukrainalaiset on otettu huomioon varhaiskasvatuksessa ja perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestämisessä. Edellisen lukuvuoden valo-oppilaat integroituivat syksyllä yleisopetuksen opetusryhmiin. Yksi uusi valo-ryhmä käynnistettiin. Tutkintoon valmistavan koulutuksen opetusryhmä on täytynyt odotusten mukaisesti. Kansainvälisten opiskelijoiden opintojen ja kotoutumisen tukemisen muotoja on kehitetty, uusia opiskelijoita on aloittanut.

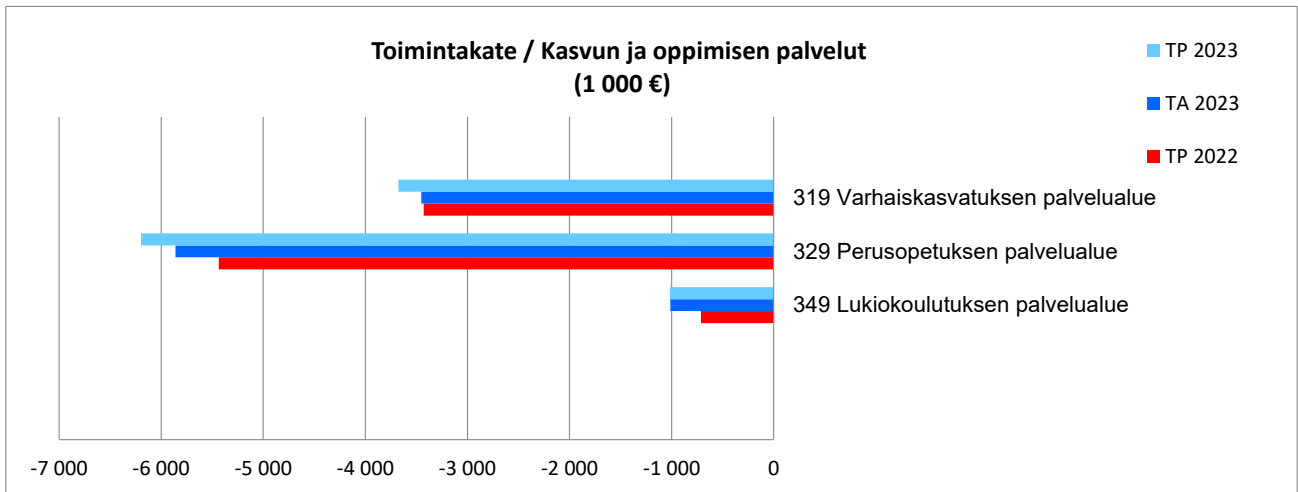
Yhteistyökuvioiden rakentaminen hyvinvointialueen toimijoiden kanssa on vaatinut kehittämistyötä ja toimintamallien selkeyttämistä. Digitaalisten oppimisympäristöjen kehittämistä on toteutettu laitehankintojen myötä. TVT-suunnitelma ja digitaitokalenteri on päivitetty tukemaan opetustyötä.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan lapsen ja nuoren hyvinvoinnin lisääminen. Yhteisöllisen oppilashuollon toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet.	Hyvinvointi- sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyt. Koulun ja HSM:n kerhotoiminnan osallistumisaste. Kouluterveyskyselyn tulokset.	Toteutettu tavoitteiden mukaisesti asiakastytyväisyyskysely varhaiskasvatuksen huoltajille, hyvinvointiprofiilit oppilaille, kouluhyvinvointikysely huoltajille sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyt oppilaille. Kouluterveyskyselyn tulokset käsitelty yksiköissä ja lautakunnassa. Esille tullessiin asioihin on reagoitu ja korjaavien toimenpiteiden suunnitelmaa laadittu. Koulujen kerhojen osallistumisprosentti 65,25%.
Tuotantotavoitteet:		
Koulutuspalveluiden eri palvelualueiden toiminnan näkyväksi tekeminen erilaisin viestintäkeinoin. Erilaisten viestintäkanavien hyväksi käyttäminen viestinnässä ja yhteydenpidossa huoltajien kanssa.	Lehtijuttujen määrä, somekanavien seuraajien määrä, huoltajakyselyt kerran vuodessa.	Lehtijuttuja on ollut lukuisia sekä paikallis- että maakunnallisissa lehdissä ja kouluasioita ollut esillä myös yle:n radio- ja tv-lähetyksessä. Wilma on aktiivisessa käytössä. Vanhempainiltoja on pidetty kaikilla kouluasteilla, osallisuutta pyritty lisäämään erilaisilla toimintamuodoilla. Vanhempainneuvostojen kanssa tehtävä yhteistyö on ollut aktiivista.

Kasvun ja oppimisen lautakunta

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Myyntituotot	374 208	356 500	0	356 500	284 924	-71 576	-23,9
Maksutuotot	204 104	193 000	0	193 000	154 726	-38 274	-24,2
Tuet ja avustukset	376 128	491 200	0	491 200	364 429	-126 771	-3,1
Vuokratuotot	11 429	2 600	0	2 600	12 675	10 075	10,9
Muut toimintatuotot	7 425	28 900	0	28 900	28 402	-498	282,5
Toimintatuotot	973 293	1 072 200	0	1 072 200	845 156	-227 044	-13,2
Palkat ja palkkiot	-6 511 764	-6 569 200	-318 000	-6 887 200	-6 685 389	201 811	2,7
Henkilösivukulut	-1 492 545	-1 435 800	0	-1 435 800	-1 714 781	-278 981	14,9
Henkilöstökulut yhteensä	-8 004 310	-8 005 000	-318 000	-8 323 000	-8 400 170	-77 170	4,9
Palvelujen ostot	-2 003 661	-2 412 000	-146 000	-2 558 000	-2 781 032	-223 032	38,8
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-262 447	-287 700	0	-287 700	-304 133	-16 433	15,9
Avustukset	-221 895	-160 000	0	-160 000	-196 009	-36 009	-11,7
Vuokrakulut	-55 633	-61 900	0	-61 900	-40 568	21 332	-27,1
Muut toimintakulut	-4 013	-5 800	0	-5 800	-12 008	-6 208	199,2
Toimintakulut	-10 551 958	-10 932 400	-464 000	-11 396 400	-11 733 920	-337 520	11,2
Toimintakate	-9 578 665	-9 860 200	-464 000	-10 324 200	-10 888 765	-564 565	13,7
Suunnitelman mukaiset poistot	-571 892	-630 200	0	-630 200	-620 939	9 261	8,6
Vyörytykset	-379 932	-349 200	0	-349 200	-552 454	-203 254	45,4
Ylijäämä / Alijäämä	-10 530 489	-10 839 600	-464 000	-11 303 600	-12 062 157	-758 557	14,5

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Tilivelvollinen: Varhaiskasvatusjohtaja

Palvelualue: 319 Varhaiskasvatuksen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	341 546	340 600	0	340 600	281 588	-59 012	-17,6
Toimintamenot	-3 771 205	-3 750 700	-43 000	-3 793 700	-3 958 515	-164 815	5,0
Toimintakate	-3 429 659	-3 410 100	-43 000	-3 453 100	-3 676 927	-223 827	7,2
Suunnitelmapoistot	-67 986	-77 000	0	-77 000	-110 034	-33 034	61,8
Vyörytykset	-130 925	-118 800	0	-118 800	-181 668	-62 868	38,8
Netto	-3 628 569	-3 605 900	-43 000	-3 648 900	-3 968 629	-319 729	9,4

Toiminta-ajatus

Varhaiskasvatus ja sen osaava henkilöstö ovat sitoutuneet toiminnallaan edistämään lasten hyvinvointia ja aktiivisuutta sekä toteuttamaan varhaiskasvatus- ja perusopetuslain mukaista tavoitteellista toimintaa valtakunnallisen ohjauksen ja lainsäädännön sekä paikallisesti hyväksytyjen suunnitelmien mukaisesti.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan lapsen hyvinvoinnin lisääminen. Yhteisöllisen oppilashuollon toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet esiopetuksessa. Tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin vastaaminen. Inklusion vahvistaminen. Tuen kehittämistä, suunnittelua ja toteuttamista koordinoivan ohjaavan tiimin perustaminen.	Monialaisen työryhmän toimenpide-ehdotusten toteutuminen tukea tarvitsevalle lapselle. Huoltajakysely.	Yhteisöllisen toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet toteutuneet esiopetuksessa suunnitelman mukaisesti. Lasten inklusio toteutunut kaikissa varhaiskasvatuksen ryhmissä. Tuen tiimi on kokoontunut säännöllisesti. Huoltajakysely toteutettu keväällä 2023.
Lasten tunnetaitojen kehittäminen. Tunnetaitojen kehittämisen edistämiseen tähtäävän suunnitelman vakiinnuttaminen arjen toiminnassa. Koulutusten jalkauttaminen ja opittujen menetelmien syventäminen.	Tunnetaitojen kehittämistä koskevan suunnitelman toteutuminen: yksikkökohtainen raportointi.	Tunnetaitojen käsittely toteutunut lasten arjessa säännöllisesti monin eri tavoin. Tunnetaitojen käsittelyyn ja havainnointiin keskittyvät koulutukset suuntautuneet koko kasvatushenkilöstölle. Lisäksi positiiviseen oppimisympäristöön suuntaava koulutusta koko henkilöstölle.
Tuotantotavoitteet:		
Varhaiskasvatuksen toiminnan näkyväksi tekeminen erilaisin viestintäkeinoin. Huoltajille suuntautuvan viestinnän ja tiedostamisen tehostaminen. Positiivisen näkyvyyden lisääminen monikanavaisesti.	Huoltajakysely ja some-kanavien seuraajien määrä	Huoltajille suuntaavaan tiedottamiseen Daisyn ja Wilman kautta on tehostettu. Positiivisen näkyvyyden lisääminen vaatii vielä kehittämistä. Huoltajakysely toteutettu keväällä 2023. Some-kanavat selvitetty, sisällön tuottamisessa kehittämistä.

Palvelusuunnitelma

Palvelua on toteutettu Suonenjoen kaupungin omana toimintana neljässä päiväkodissa 31.7.2023 asti ja seitsemässä perhepäivähoitokodissa 30.9.2023 asti. Syksyllä 2023 palvelua toteutettiin kolmessa päiväkodissa ja viidessä perhepäivähoitokodissa. Perheellä on mahdollisuus valita myös palvelusetelillä toteutettu varhaiskasvatuspalvelu. Mikäli lapsi sijoittuu yksityiseen palveluun, jonka toteuttamiseksi ei käytetä palveluseteliä, voi perhe hakea yksityisen hoidon tukea ja sitä täydentävää kuntalisää KELAn kautta. Palveluverkkoselvityksen mukaista palvelutarjonnan tarkastelua on jatkettu uuden toimintakauden 1.8.2023 alkamisen osalta ja toimintojen sopeuttamiseksi suljettiin Metsolan päiväkotitoiminta ja yksi Valkeisenmäen päiväkodin ryhmä siirrettiin Kopolan päiväkotiin.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Valtion erityisavustukset varhaisen tuen vahvistamiseen on toteutettu laaditun suunnitelman mukaisesti. Vuodelle 2023 erityisavustusta myönnetty seuraaviin hankkeisiin: 1) Tasa-arvoa edistävät toimenpiteet ja laadun kehittäminen 88.000€, 2) Varhaiskasvatuslain mukaisen tuen uudistamisen edistäminen 101.000€, 3) Digitaalisiin taitoihin ja osaamiseen liittyvä pedagogisen toiminnan kehittäminen 19.600€. 4) Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen inklusion toteuttaminen 2023-2024 23.000€. Erityisavustukset kattavat 80% tehtyjen suunnitelmien mukaisista toimenpiteistä. Haettu valtionavustusta koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi yhdessä perusopetuksen kanssa.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lapsimäärä	lasten lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1. (oma toiminta ja palvelusetelillä toteutettu)	243	238	246	3,0	1,2 %
	esiopetustuntien lukumäärä	6300	5600	4200	-2 100	-33,3 %
Nettomenot/lapsi	€/lapsi	14 435 €	12 705 €	15 295 €	860 €	6,0 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Tilivelvollinen: Kasvun ja oppimisen johtaja, rehtorit ja koulunjohtajat

Palvelualue: 329 Perusopetuksen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	579 309	677 100	0	677 100	485 586	-191 514	-16,2
Toimintamenot	-6 015 166	-6 290 000	-246 000	-6 536 000	-6 682 688	-146 688	11,1
Toimintakate	-5 435 858	-5 612 900	-246 000	-5 858 900	-6 197 101	-338 201	14,0
Suunnitelmapoistot	-476 705	-516 200	0	-516 200	-483 654	32 546	1,5
Vyörytykset	-220 159	-204 600	0	-204 600	-317 574	-112 974	44,2
Netto	-6 132 722	-6 333 700	-246 000	-6 579 700	-6 998 329	-418 629	14,1

Toiminta-ajatus

Perusopetuksen henkilöstö edistää yhteistyössä muiden toimijoiden (mm. terveydenhuolto, sosiaalitoimi, nuorisotoimi) kanssa nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista ja noudattaa paikallisesti hyväksytyjä opetussuunnitelmia (OPS 2016).

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan nuoren hyvinvoinnin lisääminen ja kiusaamisen vähentäminen. Yhteisöllisen oppilashuollon toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet, mm. oppilaskuntatoiminta, kerhotoiminta, yhteiset tapahtumat. Verso-toiminta ja muu kiusaamista ehkäisevä toiminta.	Hyvinvointi- sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyt, kouluterveyskysely, toiminnan seuranta	Toteutettu tavoitteiden mukaisesti tasa-arvo ja yhdenvertaisuuskyselyt sekä hyvinvointiprofiilit oppilaille ja kouluhyvinvointikysely huoltajille. Kouluterveyskyselyn tulokset käsitelty yksiköissä ja lautakunnassa. Esille tulleisiin asioihin on reagoitu ja korjaavien toimenpiteiden suunnitelmia laadittu. Oppilaskunta- ja kerhotoiminta toteutunut suunnitelman mukaisesti. Koulujen välisiin yhteisiin tapahtumiin osallistuminen on ollut aktiivista ja ne ovat tiivistäneet koulun ja kodin välistä yhteistyötä. Verso-toiminta toteutunut onnistuneesti kaikilla kouluilla. Aikuisten apua on tarvittu kohtalaisen vähän. Yhtenäiskoululla aloitettu myös Resto-toiminta, jolla voidaan laajentaa tukea tarvittaessa.
Lasten tunnetaitojen kehittäminen. Yhteisöllisen oppilashuollon toimintasuunnitelman mukaiset toimenpiteet. Tunnetaitojen opettamisen suunnitelman käyttöönotto osaksi kasvatus- ja opetustyötä.	Hyvinvointikysely, toiminnan seuranta	Yhteisöllisen oppilashuollon toimintasuunnitelman raportointi toteutettu kevätlukukauden päätyttyä, arviointi tehty yhteistyössä henkilöstön, huoltajien ja opiskeluhuollon henkilöstön kanssa. Koulutuksen järjestäjäkohtainen opiskeluhuollon suunnitelma otettu käyttöön syksyllä. Tunnetaitojen opettamisen suunnitelmaa toteutettu säännöllisesti. Toimintaa vahvistettu yhteisöllisen oppilashuollon hankekoordinaattorin tuella.

Tuotantotavoitteet:		
Kodin ja koulun välisen viestinnän lisääminen. Wilma-viestinnän ja tapahtumista tiedottamisen tehostaminen. Positiivisten asioiden nostaminen esille. TVT-suunnitelman ja digitaitokalenterin käyttöönotto lukuvuosityöskentelyssä.	Huoltajakysely kerran vuodessa	Huoltajakysely toteutettu Kouluyhvinvointikyselyn myötä keväällä ja syksyllä. Tapahtumista tiedottamisesta on tehostettu ja lisätty. Wilma edelleen viestinnän pääkanava.
		TVT-suunnitelma ja digitaitokalenteri päivitetty syksyllä 2023, noudatetaan suunnitelmaa arjen työssä.

Palvelusuunnitelma

Perusopetusta on järjestetty kolmessa alakoulussa ja yhtenäiskoulussa. Palveluverkkoselvityksen pohjalta on jatkettu palvelurakenteen tarkastelua ja toimintojen sopeuttamista. Lähialueen kuntien kanssa on kehitetty yhteistyörakenteita muun muassa Verkstoperuskoulu -hankkeen myötä. Opetussuunnitelma, vuosisuunnitelmat sekä yhteisöllisen oppilashuollon suunnitelma ovat ohjanneet asetettujen tavoitteiden toteuttamiseen. Moniammatillisen yhteistyön toimintaa on tiivistetty.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavarakukset:

Vuoden 2023 hankerahoitukset ja valtion erityisavustukset: 1) Kerhohanke 10.000€ (omavastuu 30%). 2) Esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin haettiin 41.600€, avustusta ei myönnetty. 3) Varhaiskasvatuksen ja esi- ja perusopetuksen koronaepidemian vaikutusten tasoittamiseksi haettua valtionavustusta myönnetty 80.000€ (omavastuu 5%), josta siirretty vuodelle 2023 69.255€. 4) Valtion erityisavustus yhteisöllisen opiskeluhoollon vahvistamiseen ja kehittämiseen vuodelle 2023 myönnetty 40.000€ (omavastuu 30%). 5) Poissaolojen ehkäisemisen ja kouluun kiinnittymisen vahvistamiseen myönnetty valtionavustus 53.675€ (omavastuu 5%) on siirretty vuodelle 2024-2025. 6) Vieraskielisten oppilaiden ja opiskelijoiden S2-opetukseen haettiin valtionavustus 24.338€. 7) Perusopetukseen valmistavassa opetuksessa aloitti syksyllä 2023 yksi opetusryhmä.

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Oppilasmäärät 20.09.2023	lisveden koulu	66	66	71	5,0	7,6 %
	Yhtenäiskoulu 1-6	188	188	207	19,0	10,1 %
	Lempyyn koulu ja esiopetus	33	33	35	2,0	6,1 %
	Sammalselän koulu	127	127	127	0,0	0,0 %
	Yhtenäiskoulu 7-9	216	216	234	18,0	8,3 %
	Yhteensä	630	630	674	44,0	7,0 %
Nettomenot	€/oppilas	9 548	10 124	9 915	367	3,8 %
Lasten lukumäärä iltapäivätoiminnassa	lisveden koulu	15	15	20	5,0	33,3 %
	Yhtenäiskoulu	39	39	37	-2,0	-5,1 %
	Lempyyn koulu	5	5	6	1,0	20,0 %
	Sammalselän koulu	31	31	24	-7,0	-22,6 %
	Yhteensä	90	88	87	-3,0	-3,3 %
Nettomenot	€/lapsi	1192	1723	1135	-57	-4,8 %

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Kasvun ja oppimisen palvelut

Tilivelvöllinen: Rehtori

Palvelualue: 349 Lukiokoulutuksen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	52 438	54 500	0	54 500	77 982	23 482	48,7
Toimintamenot	-765 587	-891 700	-175 000	-1 066 700	-1 092 718	-26 018	42,7
Toimintakate	-713 149	-837 200	-175 000	-1 012 200	-1 014 736	-2 536	42,3
Suunnitelmapoistot	-27 201	-37 000	0	-37 000	-27 251	9 749	0,2
Vyörytykset	-28 848	-25 800	0	-25 800	-53 212	-27 412	84,5
Netto	-769 198	-900 000	-175 000	-1 075 000	-1 095 199	-20 199	42,4

Toiminta-ajatus

Lukion henkilöstö edistää yhteistyössä muiden toimijoiden (mm.perusopetus, muut lukiot, nuorisotoimi) kanssa nuorten aktiivisuutta, hyvinvointia ja oppimista ja noudattaa paikallisesti hyväksytyjä opetussuunnitelmia (LOPS 2016 ja LOPS 2021). SG-alueen TUVA-koulutus on hallinnollisesti Suonenjoen lukion alaisuudessa.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Aktiivisen ja osallistuvan nuoren hyvinvoinnin lisääminen ja lukio-opintojen läpäiseminen. Liikkuva opiskelu osana koulun toimintakulttuuria, opiskelijoiden osallisuuden lisääminen, yhteisten tapahtumien järjestäminen koulun arjessa. ESR-hankkeen hyvinvointikoordinaattorien toimenpiteet. Opettajien, erityisopettajan, kuraattorin ja psykologin tukitoimet keskeytysuhan alla oleviin.	Hyvinvointikyselyn tulokset, keskeyttämis-%, yhteisten tapahtumien määrä. ESR-hankkeen kysely.	Liikkuva opiskelu jatkunut koulun omana toimintana näkyen oppitunneilla taukojumppina/tansseina sekä toiminnallisina oppitunteina. Hyvinvointihankkeen kautta toteutettu yhteisöllisiä tapahtumia noin kerran periodissa yhteistyössä hyvinvointivalmentajan kanssa. Ykkösten ryhmäytysleiri toteutettiin elokuussa yön yli latumajalla. Erityisopettaja käyttänyt lukio-opiskelijoihin 2h/vko vuonna 2023. Lähinnä tehnyt testauksia sekä konsultoinut aineenopettajia. Opo käyttänyt 3.5h henkilökohtaiseen ohjaukseen jokaisen lukiolaisen kanssa sekä lisäksi tarpeen tullen käytetty yksilöllistä moniammatillista opiskelijahuoltoryhmää. Muutammat opiskelijat käyttäneet psykologin palveluita.
Suonenjokelaisen nuoren hakeutuminen omaan lukioon. Lukio-opinnoista tiedottaminen ja markkinointi peruskoulussa yhdessä opojen kanssa sekä Finest Futuren sivuilla.	%-osuus ikäluokasta. KV-opiskelijoiden määrä.	43% Yhtenäiskoulun 9.luokan päättäneistä hakeutui lukioon opiskelemaan, yhteensä 27 opiskelijaa Suonenjoelta. Lisäksi 1 Kuopiolainen, KV-opiskelijoina Finest Futuren kautta 9 ja 1 Belgialainen vaihto-opiskelija. Yhteensä 38 opiskelijaa.

Tuotantotavoitteet:		
Lukiotoiminnan näkyväksi tekeminen ja markkinointi. Markkinointivideon hyödyntäminen. Some-päivitysten ja lehtijuttujen tekeminen.	Seuraajien määrä somessa, lehtijuttujen määrä, markkinoinnin vaikuttavuuden seuranta.	Markkinointivideota käytetty tapahtumissa ja lukion markkinoinnissa aktiivisesti. Saanut hyvää palautetta esimerkiksi yhdeksäsluokkalaisilta.
		Somekanavilla ollut hyvin seuraajia. Varsinkin tik tok -videot ovat olleet suosittuja, suosituin sai yli 70 000 näyttökertaa. Suonenjoen hyvästä menestyksestä STT:n lukiovertailussa on uutisoitunut sekä Yle että Savon Sanomat.

Palvelusuunnitelma

Lukion houkuttelevuutta jatko-opintopaikkana on lisätty uudistamalla ja tehostamalla markkinointia. Lukion opiskelijaksi on valittu myös Finest Futuren välittämiä ulkomaalaisia opiskelijoita, joilla on suomen kielen perustaito.

Opiskelijakunnan ja tutoreiden toimintaa on tehostettu hyvinvoinnin ja osallisuuden lisäämisessä. Osallistuttiin Kuopion hallinnoimaan ESR-hankkeeseen "Nuorten jaksaminen ja hyvinvointi Itä-Suomessa".

TUVA-koulutuksessa on annettu opiskelijoille valmiuksia ja ohjauksellista tukea siitymävaiheessa lukiokoulutukseen ja ammatilliseen koulutukseen.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Toisen asteen maksuttomuus ja oppivelvollisuusikärajan nostaminen 18 vuoteen on lisännyt toimintakuluja lukion talousarvioon.

TUVA-opiskelijoiden perusopetuksen arvosanojen korottamisesta ja 2.asteen opinnoista on syntynyt kustannuksia, lisäksi työpaikka- ja koulutuskokeilujaksojen matkakuluja sekä materiaalikuluja.

ESR-hankkeen omavastuuosuus n. 2500 €. Myönnetty valtionavustus "Yhdessä tukien tuloksiin!" -hankkeelle 27.180€ (omavastuu 10%, 3.020€). Suomea Ukrainalaisille hankkeelle myönnetty 8.730€ (omavastuuosuus 10%, 970€).

Kysyntä- ja laajuustiedot	Seuranta-arvo / Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos yks. / %:a	
Lukio-opiskelijat	lukumäärä laskentapäivinä 20.9. ja 20.1.	71	68	79	8,0	11,3 %
	ylioppilaiden lukumäärä	23	24	22	-1	-4,3 %
	opetustuntien lukumäärä	5480	5680	5800	320	5,8 %
Keskeyttämisprosentti	%	8,4 %	5,4 %	3,7 %	-5 %	-56,0 %
Nettomenot/opiskelija	€/opiskelija	12 173 €	12 101 €	11 724 €	-449 €	-3,7 %
Valtionosuus / nuoret opisk.	€/opiskelija	10 233 €		11 049 €	816 €	8,0 %

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	2 493 593	3 478 100	0	3 478 100	3 632 389	154 289	45,7
Valmistus omaan käyttöön	107 032	57 000	0	57 000	89 214	32 214	-16,6
Toimintamenot	-4 118 187	-4 466 400	0	-4 466 400	-4 617 471	-151 071	12,1
Toimintakate	-1 517 563	-931 300	0	-931 300	-895 867	35 433	-41,0
Suunnitelmapoistot	-1 505 819	-1 548 200	0	-1 548 200	-592 733	955 467	-60,6
Vyörytykset	-92 033	-86 200	0	-86 200	-48 982	37 218	-46,8
Netto	-3 115 415	-2 565 700	0	-2 565 700	-1 537 583	1 028 117	-50,6

Toiminta-ajatus

Tekniset palvelut kehittää asukkaille ja elinkeinoelämälle toimivan, turvallisen, viihtyisän ja ekologisesti kestävä ympäristön ja yhdyskuntarakenteen

- järjestämällä tarvittavat tontit ja muut alueet
- rakentamalla ja ylläpitämällä katuja, puistoja, ulkoliikuntapaikkoja ja muita yleisiä alueita
- huolehtimalla jätehuollosta jätelautakunnan kautta
- järjestämällä tarvittavat toimitilat

Toimintaympäristön muutos suunnitelmakaudella

Tarpeettomista kiinteistöistä pyritään pääsemään eroon. Sotekiinteistöjen vuokralaisena aloittaa hyvinvointialue. Tämä muuttaa voimakkaasti vuokravastuiden ja palvelun tuottamisen sisältöjä. Kiinteistöjen pitkäjänteinen kehittäminen tehdään jatkossa Sotekiinteistöjen osalta yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa. Ulkoalueilla velvoitteet ovat kasvaneet vähitellen, sillä kunnossapidettävät alueet ovat kasvaneet ja harrastemahdollisuudet monipuolistuneet. Palvevun laajuutta ja tasoa sekä tuotannon organisoitumista tullaan selvittämään v. 2023 aikana. Digitaalisia välineitä hyödynnetään enemmän mm. tiedottamisessa ja palautevuorovaikutuksessa. Liikku misturvallisuutta ja viihtyisyyttä lisätään ottamalla käyttöön pysäköinnin valvonta.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Seurataan tarkistettujen palvelutasojen vaikutuksia esim. turvallisuuteen ja viihtyvyyteen. Panostetaan vetovoimaltaan ja asiakasvaikutuksiltaan ensisijaisiin kohteisiin.	Osallistetaan kuntalaisia/ kerätään tietoa palvelutasotarpeisiin liittyvistä palautteista toteutunut / ei toteutunut	On kerätty tietoa Ensrstistä ja palautetpalveluista, mutta ei ole kohdennettua osallistamista.
Asiakaslähtöisyyttä kehitetään, palautteiden ja kehittämisideoiden eteneminen näkyvämmäksi. Digitaalisen palveluiden hyödyntäminen nykyistä tehokkaammin. Palveluiden kohdentaminen tarpeita vastaavaksi.	Palautejärjestelmää kehitetty/ ei, asiakaskyselyjä toteutettu	On toteutunut. Olemassa olevien järjestelmien toiminnallisuutta on kehitetty; Enersin ilmoitustauluun ja vikailmoituksiin on tullut kartaominaisuus. Vikailmoituskanavan käytön markkinointi on laajentanut käyttöä.

Tuotantotavoitteet:

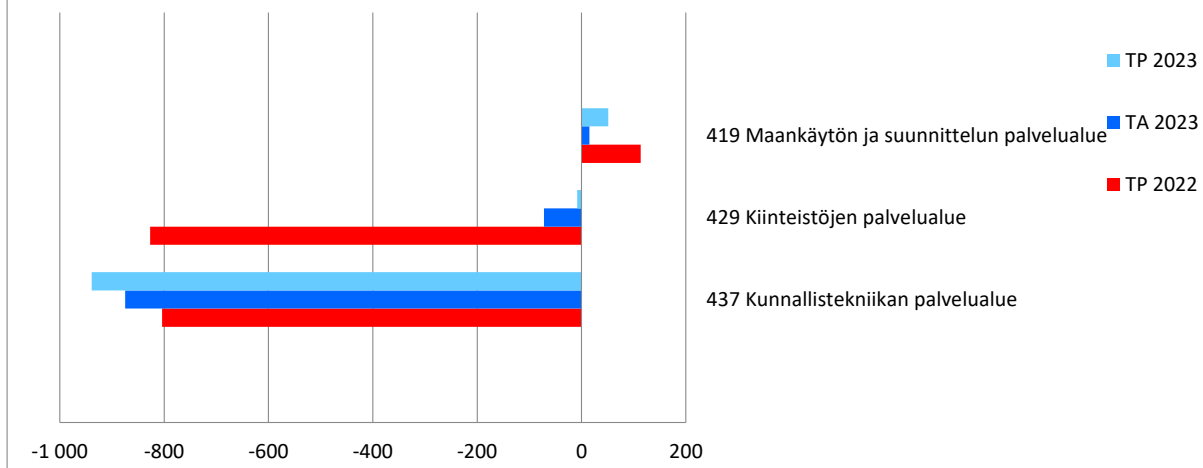
Edistetään vetovoimaa yrittäjien ja asukkaiden suuntaan. Toimitilojen muokkaus, saneeraus ja mukauttaminen asiakastarpeisiin. Aktiivinen selvitys. Rakennetaan ja peruskunnostetaan infraa, reagoidaan kaavoilla. Yrittäjävuoropuhelut

Yritysten laajentumismahdollisuuksia ja sijoittumisedellytyksiä parannettu. Asuntotuotantovalmius parantunut.

Infraa on kehitetty ja peruskunnostettu; Kiertoliittymä, liikenneturvallisuuskohteet, Tervontie. Kurrenmutkan tonttikatu mahdollistaa tonttien markkinoinnin. Yrittäjävuoropuhelua käydään kohdennetusti esim. hankintoja valmisteltaessa.

Tuloslaskelma, €	Toteutuma 2022	Aiku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Myyntituotot	490 491	321 300	0	321 300	448 335	127 035	-8,6
Maksutuotot	12 143	12 000	0	12 000	12 719	719	4,7
Tuet ja avustukset	1 200	0	0	0	0	0	-100,0
Vuokratuotot	1 727 620	2 934 500	0	2 934 500	3 031 705	97 205	75,5
Muut toimintatuotot	262 139	210 300	0	210 300	139 629	-70 671	-46,7
Toimintatuotot	2 493 593	3 478 100	0	3 478 100	3 632 389	154 289	45,7
Valmistus omaan käyttöön	107 032	57 000	0	57 000	89 214	32 214	-16,6
Palkat ja palkkiot	-1 014 660	-1 028 400	0	-1 028 400	-1 116 395	-87 995	10,0
Henkilösivukulut	-286 184	-289 000	0	-289 000	-269 129	19 871	-6,0
Henkilöstökulut yhteensä	-1 300 844	-1 317 400	0	-1 317 400	-1 385 524	-68 124	6,5
Palvelujen ostot	-969 133	-803 000	0	-803 000	-786 585	16 415	-18,8
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-1 464 327	-1 960 000	0	-1 960 000	-2 061 158	-101 158	40,8
Avustukset	-49 950	-50 000	0	-50 000	-50 250	-250	0,6
Vuokratulut	-319 983	-329 100	0	-329 100	-300 621	28 479	-6,1
Muut toimintakulut	-13 950	-6 900	0	-6 900	-33 333	-26 433	138,9
Toimintakulut	-4 118 188	-4 466 400	0	-4 466 400	-4 617 471	-151 071	12,1
Toimintakate	-1 517 563	-931 300	0	-931 300	-895 867	35 433	-41,0
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 505 819	-1 548 200	0	-1 548 200	-2 038 539	-490 339	35,4
Vyörytykset	-92 033	-86 200	0	-86 200	-141 380	-55 180	53,6
Ylijäämä / Alijäämä	-3 115 416	-2 565 700	0	-2 565 700	-3 075 787	-510 087	-1,3

Toimintakate/Tekninen lautakunta (1 000 €)

KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut

Vastuuhenkilö: Kaavoittaja

Palvelualue: 419 Maankäytön ja suunnittelun palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	556 277	484 000	0	484 000	450 959,47	-33 041	-18,9
Valmistus omaan käyttöön	3 383	0	0	0	1 890,24	1 890	-44,1
Toimintamenot	-446 300	-468 600	0	-468 600	-401 539,08	67 061	-10,0
Toimintakate	113 362	15 400	0	15 400	51 310,63	35 911	-54,7
Suunnitelmapoistot	-261	-21 500	0	-21 500	-3 083,74	18 416	1 080,0
Vyörytykset	-11 790	-13 000	0	-13 000	-16 617,00	-3 617	40,9
Netto	101 310	-19 100	0	-19 100	31 609,89	50 710	-68,8

Toiminta-ajatus

Maankäytön ja suunnittelun palvelualue vastaa maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta, paikkatiedon hallinnasta, asemakaava-alueen kiinteistönmuodostuksesta ja mittauksesta, hallinnoi kaupungin maanomaisuutta sekä tukee yksityisteitä ja turvaa julkisen liikenteen saatavuutta. Palvelualue vastaa kaupungin tonttituotannosta.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Asuinrakentamisen lisääminen, työpaikkojen lisääminen ja yritysten toimintaedellytysten paraneminen. Luodaan mahdollisuus eri asumisvaihtoehtoihin monipuolisella tonttiarjonnalla. Otetaan käyttöön uusi Onnelanrannan pientaloalue ja kolmen uuden pientalotontin kohde Vanhamäellä Jauhojärven rannalla. Tehostetaan tonttien markkinointia. Toteutetaan kaavoitukseen ja kiinteistönmuodostukseen liittyvät palvelut nopeasti, sujuvasti ja riittävän laadukkaasti.	Rakentamisen määrä. Tonttien vuokraus ja myynti. Muuttoliike. Työpaikkojen määrä. Asemakaavojen eteneminen ja hyväksyminen.	Onnelanrannan pientaloalueelle ei saatu riittävästi tontinvaraajia, kunnallistekniikan rakentaminen siirtyy vuodelle 2025. Jauhojärvenrannan tonteille ei vielä varauksia, kunnallistekniikka valmiina keväällä 2024. Tonttien markkinointiin panostettiin uudella tavalla. Digiartikkelit Helsingin Uutisissa, Keski-suomalaisessa ja Savon Sanomissa, printtiartikkeli Helsingin Uutisissa. Näiden lisäksi digimarkkinointia Google- ja Youtube -kanavilla kohdennetusti.
Tuotantotavoitteet:		
Onnelan pientaloalueen asemakaava ja Jauhojärven asemakaavanmuutos valmistuvat. Tonttien tehokkaampi markkinointi saadaan käyntiin. Laaditaan tonttien markkinointisuunnitelma ja käynnistetään markkinointi osana kaupungin markkinointia.	Kiinnostus ja yhteydenotot tonttiasioissa lisääntyy / ei lisääntynyt.	Markkinointia saatiin ulotettua aikaisempaa laajemmalle, uusissa kanavissa ja kohdennetusti.

Palvelusuunnitelma

Kaavatyöt tehdään omana työnä. Tonttien markkinoinnin suunnittelussa käytetään apuna tarvittaessa alan asiantuntijoita.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Yksitysteiden kunnossapitoa avustetaan 50 000 eurolla.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % / Huom.
Maa- ja metsätilat:					
Peltopinta-ala 31.12.	ha	11	6	6	-5 -45,5
Metsäpinta-ala 31.12.	ha	382	381	381	-1 -0,3
Vuokralle annettujen alueiden pinta-ala 31.12.	ha	147	147	147	0 0,0
Valmistuneet yleiskaavat	kpl	1	0	0	-1
Valmistuneet asemakaavat	kpl	5	2	0	-5 -100,0
Hyväksytyt kaavat	ha	17	8	0	-17 -100,0
Kiinteistönmuodostuksia	kpl	18	15	17	-1 -5,6
Avustettuja tiekuntia	kpl / km	106/251	103/247	100/244	
Kutsutaksireittejä	kpl	5	5	5	0 0,0

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut
Vastuuhenkilö: Kiinteistöpäällikkö
Palvelualue: 429 Kiinteistöjen palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku- peräinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	1 734 039	2 813 200	0	2 813 200	2 966 998	153 798	71,1
Valmistus omaan käyttöön	12 800	0	0	0	12 800	12 800	0,0
Toimintamenot	-2 573 798	-2 885 100	0	-2 885 100	-2 988 044	-102 944	16,1
Toimintakate	-826 958	-71 900	0	-71 900	-8 245	63 655	-99,0
Suunnitelmapoistot	-818 825	-789 300	0	-789 300	-1 312 553	-523 253	60,3
Vyörytykset	-49 727	-42 700	0	-42 700	-78 564	-35 864	58,0
Netto	-1 695 510	-903 900	0	-903 900	-1 399 362	-495 462	-17,5

Toiminta-ajatus

Kiinteistötoimiala vastaa kiinteistöpalvelujen ja kiinteistöhuollon tuottamisesta kokonaisedullisesti omiin kiinteistöihin. Toimiala toteuttaa omien rakennusten uudis- ja korjausrakentamisen suunnittelun käynnistämisen ja rakentamisen käytännön toteuttamisen ja osallistuu kiinteistökannan kehittämiseen. Toimiala vastaa kiinteässä yhteistyössä elinkeinotoimen kanssa teollisuustilojen tehokkaasta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä ja vuokraamisesta.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Kaupungin kiinteistöjen määrä ja laatu vastaa käyttäjien tarpeita. Selvitetään tehostetun palveluasumisen ja terveyskeskuksen kokonaistilarpeet tulevaisuudessa. Em. toimii pohjana saneeraussuunnittelulle. Tehdään tarveselvityksiä ja kuntotutkimuksia ennen investointipäätöksiä. Vastataan ja tutkitaan muutos- ja kehittämisaloitteet mahdollisimman nopeasti. Sisäilmaongelmat selvitetään ja tehdään rakenteelliset korjaukset.	Tehtyjen tarveselvitysten määrä	Lintharjun koulun vesikaton kuntotarkastus. Kosteusmittauksia useissa kohteissa, korjaustarpeen kartoittamiseksi
		Lintharjun koulun vesikaton kuntotarkastus. Kosteusmittauksia useissa kohteissa, korjaustarpeen kartoittamiseksi
		Sairaalapolku 3:ssa on poistettu kuitulähteet tuloilmakojeista IV-nuohouksen yhteydessä. Vanhainkotipalvelukeskuksella ja terveysasemalla on tehty useita WC- ja pesutila korjauksia Päiväkoteihin on hankittu sisäilmapuhdistimia ja ilmankostuttimia (sisäilmaryhmässä päätettyjä toimenpiteitä)
Tilojen turvallisen käytön tehostaminen ja saavutettavuuden parantaminen käyttäjälähtöisesti. Laajennetaan palautekanava myös julkiseen tilojen käyttäjien käyttöön. Tilojen varausmenetelmien kehittäminen. Huomioidaan mm. vanhainkodin peruskorjauksessa.	Asiakaslähtöiset digitaaliset palvelut, mittarina palautteiden määrä	Palautekanavana toimivat sähköposti ja Eners Sisäliikuntapaikoille varaus mahdollisuus kunnan kotisivujen kautta.

Tuotantotavoitteet:		
Kiinteistöjen vähentäminen ja käytön tehostaminen	Muutos edennyt / - toteutunut	Futurian päärakennuksen käyttötarkoituksen selvittäminen on aloitettu. Ravintolayrittäjän löytäminen ei ole edennyt.. Myynnin selvittäminen?
		Vanhan lukiokiinteistön käyttötarkoituksen selvitys / löytäminen. Tiloja on vuokrattu yksityisille ja järjestöille.
		Pankkila ja Yrittäjäkatu ollut useita kertoja myynnissä ja myyntiä jatketaan edelleen. Vanhasta uimahallista on teetetty purkuselostus
		Kiinteistöjen yhtiöittämisselvitys / hyvinvointialuevalmistelu on aloitettu.

Palvelusuunnitelma

Kaupungin omien kiinteistöjen hoidosta vastaa vakituiset kiinteistönhoitajat, kiinteistönhoitaja/sähköasentaja, hallimestari ja kirvesmies yhdeksän (9) henkilöä, jotka toimivat asiakasrajapinnassa. Asiakkaiden tarpeiden huomiointi on keskeinen osa tehtävää. Kiinteistöjen kehittämissuunnitelma ohjaa investointeja. Perjuskorjaukset ja rakennuttaminen on oikea-aikaista ja käytetään tarvittaessa konsultteja.

Hyvinvointialueen mukaisten vaateiden huomiointi kiinteistöjen kehittämisessä. Mahdollisia muutoksia mm. terveyskeskuksen kiinteistöhoito ja keskuskeittiön lisääntynyt käyttöaste. Kiinteistöjen yhtiöittämisselvityksen mukaiset ratkaisut 2023.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavaraukset:

Hyvinvointialueelta tulevat muutokset rakennuksiin mm. lukitus ja valvonta. Kouluverkkoselvitykseen liittyvän rakennuskannan muutokset. Kaikkiin edellä mainittuihin ei ole voinut varautua määrärahalla, koska tarkempaa tietoa ei muutoksista ole.

Kaupungin maankäytön ja strategian mukaisiin kiinteistöjen purkuun vuodelle 2023 ei ole varattu kohdennettua määrärahaa. Purkamista odottaa vanha uimahalli, veljeskoti ja myöhemmin Futurian E-F talot. Purkamisista päätetään erikseen.

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % / Huom.	
Lämmitettäviä rakennuksia	m ³	300 908	293 484	293 484	-7 424	-2,5
Kiinteistöt omassa käytössä	k-m ²	39 639	34 376	34 376	-5 263	-13,3
	m ³	177 192	160 255	160 255	-16 937	-9,6
Kiinteistöt vuokralla	k-m ²	25 733	27 725	28 511	2 778	10,8
	m ³	123 716	133 229	135 587	11 871	9,6
Vuokratut tilat	k-m ²	1 140	773	773	-367	-32,2
	m ³	2 965	2 009	2 009	-956	-32,2

KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN

Toimiala: Tekniset palvelut
Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö
Palvelualue: 437 Kunnallistekniikan palvelualue

Talous, €	Toteutuma 2022	Alku-peräinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama talousarvio - toteutuma	Muutos % tot 2022 - 2023
Toimintatulot	203 277	180 900	0	180 900	214 431	33 531	5,5
Valmistus omaan käyttöön	90 849	57 000	0	57 000	74 524	17 524	-18,0
Toimintamenot	-1 098 090	-1 112 700	0	-1 112 700	-1 227 888	-115 188	11,8
Toimintakate	-803 964	-874 800	0	-874 800	-938 933	-64 133	16,8
Suunnitelmapoistot	-686 733	-737 400	0	-737 400	722 903	1 460 303	-205,3
Vyörytykset	-30 516	-30 500	0	-30 500	46 199	76 699	-251,4
Netto	-1 521 214	-1 642 700	0	-1 642 700	-169 831	1 472 869	-88,8

Toiminta-ajatus

Kunnallistekniikan palvelualue huolehtii kaupungin liikenneväylistä, viheralueista ja ulkoliikuntapaikoista. Luomme sujuvan ja aktiivisen arjen edellytyksiä ja viihtyisää elinympäristöä. Tavoitteena on toimia asiakaslähtöisesti ja taata turvalliset, hyvin saavutettavat harrastupaikat ja liikenneväylät.

Toimielimeen nähden sitovat toiminnalliset tavoitteet suunnitelmakaudelle

	Seuranta-arvo / Mittari	Toimenpiteet / Toteuma
Vaikuttavuustavoitteet:		
Liikenneväylät ovat turvallisia. Liikenneturvallisuuksuunnitelman toteuttaminen	Kaupungin hoitamilla liikenneväylillä tapahtuneet liikenneonnettomuudet	<p>Mittari: katuverkolla sattui kolme liikenneonnettomuutta, mutta niiden syynä ei ollut kadun kunnossapito.</p> <p>Toimenpiteet: Jalkalan-, Kuopion- ja Karttulantien risteysalueelle valmistui kiertoliittymä. Hyväksytyt kävelyn- ja pyöräilyn kehittämissuunnitelma toteutus aloitettiin: rakennettiin suunnitelman mukaiset kohteet Rautalammintielle Tilhinkadun ja Mäkikadun välillä. Katuvalaistusta parannettiin Martinpolulla ja Rautalammintien KäPy-kohteessa. Liikenneturvallisuuksuviestintää kehitettiin - kaupungin nettisivuille lisätty liikenneturvallisuuksivu.</p>

Ulkoliikuntalajien harrastaminen on mahdollista turvallisesti ja käyttäjälähtöisesti. Kuntalaisten aktivointi ulkoliikuntapaikkojen ilmoitustaulun ja vikailmoitusten käyttöön. Turvallisuusasiakirjan laadinta koskemaan kaikkia suorituspaikkoja.	Tiedoksi tulleet ulkoliikuntapaikoilla sattuneet, puitteista aiheutuneet onnettomuudet	Ulkoliikuntapaikoja koskevia vikailmoituksia tehtiin 27 kpl. Suorituspaikkojen hoitoa kuvaava ilmoitustaulu oli kuntalaisten aktiivisessa käytössä ja siihen lisätty hoitokohteita kuvaavat kartat. Kuntoilijat ovat löytäneet kuntoportaat (Ranen raput); nousukertoja oli reilusti 10 000. Latujen kunnossapitoa varmistettiin vaihtamalla 15 vuotta vanha latukone uuteen. Uimarannoista ja lähiliikuntapaikoista on laadittu lain edellyttämät turvallisuusasiakirjat, mutta muiden suorituspaikkojen turvallisuusasiakirjan (ei pakollinen) on aloitettu, mutta ei vielä valmis.
Tuotantotavoitteet:		
Määritetään liikenneväylien kunnossapidon taso. Valmistellaan esitys tekniselle lautakunnalle. Selvitetään orginisoitumisen mallit ja yhteistyön mahdollisuudet.	Katujen kunnossapitoluokitus on/off	Koko kuntatekniikan palvelutaso ja organisoitumisselvitys linkittyvät toisiinsa - luonnos asiakirjasta esitelty teklassa.
Määritetään ulkoliikuntapaikkojen taso ja laajuus. Valmistellaan esitys tekniselle lautakunnalle. Selvitetään orginisoitumisen mallit ja yhteistyön mahdollisuudet.	Ulkoliikuntapaikkojen hoidon toiminnanohjausjärjestelmä luotu /ei	

Palvelusuunnitelma

Kuntatekniikan pääresurssi on yhdeksän ammattitaitoista vakituista työntekijää. Palvelualueen alueen tavoitteisiin pääsy perustuu henkilöstön ammattitaitoon ja ajanmukaiseen kalustoon. Kaluston merkittävin uudistus on latukoneen vaihto työturvalliseen ja nykyaikaseen, työn tehokkuutta ja laatua parantavaan koneeseen. Kunnossapito on sesonkiluonteista ja työntekijämäärä kasvaa etenkin kesällä määräaikaisilla työntekijöillä, koululaisilla ja kaupungin palkkatuella palkatuilla työntekijöillä.

Liikenneturvallisuuteen ja liikenneympäristöön tehdään merkittäviä investointeja: yhdessä ELY-keskuksen kanssa rakennetaan liikenneympyrä Jalkalantien risteykseen sekä toteutetaan kävelyn ja pyöräilyn olosuhteiden kehittämissuunnitelmaa (ns KäPy-suunnitelma) kaupungin pääväylällä. Uusien asuntoalueiden (Örnöla ja Jauhojärvi) kadut rakennetaan siihen valmiuteen, että tonttienvaraajat pääsevät alueelle rakentamaan.

Liikenneturvallisuuden ja esteettömyyden kehittäminen perustuu ajantasaiseen liikenneturvallisuussuunnitelmaan ja liikenneturvallisuustyöryhmän asiantuntemukseen. Myös kuntalaisten ja järjestöjen palautteet ja niiden aktiivinen kerääminen (esimerkiksi vikailmoitukset) auttavat kehittämään liikkumisympäristöä.

Toimielimeen nähden sitovat muut määrärahavarakset:

Kysyntä- ja laajuustiedot:	Mittari	TP 2022	TA 2023	TP 2023	Muutos % / Huom.	
Katujen kokonaispituus 31.12.	km	65,5	66,02	65,68	0,18	0,3
Kevyen liikenteen väylät 31.12.	km	16,80	17,03	17,0	0,2	1,2
Päällystettyjä katuja	km	34,9	35,4	35,4	0,5	1,4
Puistot ja muut yleiset alueet 31.12.	ha	13,9	14,1	14,1	0,2	1,4
Kuorma-autojen käyttöaste	Käyttötunnit/työtunnit vuodessa %	67 %	65 %	59 %	-0,08	-11,9

2.3. TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN

TULOSLASKELMA (ulkoiset ja sisäiset erät)	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio- muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 301 400,00	0,00	2 301 400,00	2 354 175,83	52 775,83
Maksutuotot	573 400,00	0,00	573 400,00	582 014,81	8 614,81
Tuet ja avustukset	766 700,00	0,00	766 700,00	543 556,41	-223 143,59
Muut toimintatuotot	4 194 300,00	200 000,00	4 394 300,00	4 556 485,42	162 185,42
Toimintatulot yhteensä	7 835 800,00	200 000,00	8 035 800,00	8 036 232,47	432,47
Valmistus omaan käyttöön	57 000,00	0,00	57 000,00	89 604,45	32 604,45
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	13 142 900,00	393 000,00	13 535 900,00	13 408 353,91	-127 546,09
Palvelujen ostot	6 605 700,00	231 000,00	6 836 700,00	7 322 533,06	485 833,06
Aineet, tarvikkeet, tavarat	2 743 700,00	0,00	2 743 700,00	2 857 982,29	114 282,29
Avustukset	605 000,00	50 000,00	655 000,00	645 656,40	-9 343,60
Muut toimintakulut	2 387 600,00	470 000,00	2 857 600,00	2 735 506,80	-122 093,20
Toimintakulut yhteensä	25 484 900,00	1 144 000,00	26 628 900,00	26 970 032,46	341 132,46
Toimintakate	-17 592 100,00	-944 000,00	-18 536 100,00	-18 844 195,54	-308 095,54
Verotulot	14 500 000,00	1 000 000,00	15 500 000,00	15 868 940,14	368 940,14
Valtionosuudet	4 600 000,00		4 600 000,00	5 171 101,00	571 101,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	180 000,00		180 000,00	216 899,84	36 899,84
Muut rahoitustuotot	900 000,00		900 000,00	1 132 694,20	232 694,20
Korkokulut	590 000,00		590 000,00	797 906,23	207 906,23
Muut rahoituskulut	0,00	0,00	0,00	8,10	8,10
Vuosikate	1 997 900,00	56 000,00	2 053 900,00	2 747 525,31	693 625,31
Suunnitelman mukaiset poistot	2 400 000,00	0,00	2 400 000,00	2 860 496,54	460 496,54
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00	0,00	198 237,55	-198 237,55
Satunnaiset kulut	0,00		0,00	60 421,50	60 421,50
Tilikauden tulos	-402 100,00	56 000,00	-346 100,00	24 844,82	172 707,27
Tilikauden ylijäämä	-402 100,00	56 000,00	-346 100,00	24 844,82	370 944,82

x) sitovat määrärahat ja tuloarviot varjostettu

VEROTULOJEN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Kunnan tulovero	10 800	400	11 200	11 263	63
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 700	600	2 300	2 599	299
Kiinteistövero	2 000	0	2 000	2 006	6
Yhteensä	14 500	1 000	15 500	15 868	368

Tuloveroprosentti: 9,11 %

Kiinteistöveroprosentit:

- * yleinen kiinteistöveroprosentti 1,05 %
- * vakituinen asuinrakennus 0,70 %
- * muu kuin vakituinen asunto 1,25 %
- * yleishyödylliset yhteisöt 0,00 %
- * voimalaitosten veroprosentti 3,00 %

VALTIONOSUUKSIEN TOTEUTUMISVERTAILU

	Alkuperäinen talousarvio 1 000 €	Talousarvio- muutokset 1 000 €	Talousarvio muutosten jälkeen	Toteutuma 1 000 €	Poikkeama 1 000 €
Peruspalvelujen valtionosuus	400		400	547	147
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 000		3 000	3 044	44
Järjestelmämuutoksen tasaus	1 300		1 300	1 365	65
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-100	0	-100	215	315
Harkinnanvarainen rahoitusavustus					
Valtionosuudet yhteensä	4 600	0	4 600	5 171	571

2.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoitusosan toteutumisessa osoitetaan, miten kunnan menot on rahoitettu. Sen avulla kootaan tulo-rahoitus, investoinnit, anto- ja ottolainaus sekä muu rahoitustoiminta yhteen laskelmaan.

Rahoitusosa sisältää sellaisia eriä, joiden toteutumisen seuranta tapahtuu talousarvion, tuloslaskelma ja investointiosassa sekä sellaisia eriä, joiden toteutumista seurataan rahoitusosassa. Näitä eriä ovat antolainasaamisten lisäykset ja vähennykset, lainojen lisäykset ja vähennykset sekä oman pääoman muutokset.

RAHOITUSLASKELMA	Alkuperäinen talousarvio €	Talousarvio-muutokset €	Talousarvio muutosten jälkeen €	Toteutuma €	Poikkeama €
Toiminta ja investoinnit					
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	1 997 900	56 000	2 053 900	2 747 525	693 625
Satunnaiset erät				137 816	
Tulo-rahoituksen korjauserät	-100 000	0	-100 000	768 323	868 323
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-3 330 000		-3 330 000	-2 043 053	1 286 947
Rahoitusos. investointimenoihin	250 000		250 000	0	250 000
Pysyvienvastaavien hyöd. luovutustulot	120 000	0	120 000	858 593	738 593
Toiminta ja investoinnit netto	-1 062 100	56 000	-1 006 100	2 469 205	3 837 489
Rahoitustoiminta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset				0	
Antolainasaamisten vähennykset					
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	4 000 000	0	4 000 000	-1 857 812	-5 857 812
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 000 000	0	-2 000 000	-2 500 000	-500 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	-124 481	-124 481
Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä	0	0	0	-1 028 712	-1 028 712
Rahoituksen rahavirta	2 000 000	0	2 000 000	-5 511 005	-7 511 005
Vaikutus maksuvalmiuteen	937 900	56 000	993 900	-3 041 800	-4 035 700

x) sitovat erät varjostettu

2.4. INVESTOINNIT 2023

Toteutuneet kustannukset

Työkohte / Toimiala	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2023	Talousarvio-muutokset 2023	Talousarvio-muutosten jälkeen	Toteutuma 2023	Poikkeama
KAUPUNGINHALLITUS						
Maa-alueet	1101					
menot		30 000		30 000		-30 000
tulot		20 000		20 000	8 353	11 647
netto		10 000	0	10 000	-8 353	-18 353
Osakkeet ja osuudet						
menot		10 000		10 000	2 783	-7 217
Valokuituverkon laajentaminen						
menot		20 000		20 000	0	-20 000
tulot				0		0
netto						
Irtain omaisuus	1170	160 000		160 000	69 797	-90 203
TEKNISET PALVELUT						
Hallinto -ja laitosrakennukset	1115					
Sairaalapolku 3						
menot		85 000		85 000	71 742	-13 258
Energiaa säästävät investoinnit						
menot		70 000		70 000	53 042	-16 958
Terveyskeskus ja Sairaalapolku 5						
menot		100 000		100 000	17 663	-82 338
Sammasselän koulu						
menot		0		0		0
Sisäilmakorjaukset						
menot		50 000		50 000	48 893	-1 107
Yhtenäiskoulun muutostyöt						
menot		30 000		30 000	10 697	-19 303
Valkeisenmäki						
menot		0		0	-3 883	-3 883
Kulunvalvonta-automaation päivitys						
menot		10 000		10 000	0	-10 000
Paloasema						
menot		80 000		80 000	145 043	65 043
Kellarikallerian valaistuksen päivitys						
Menot		15 000		15 000	14 514	-486
Tehdas -ja tuotantorakennukset	1120					
Muu teollisuusrakentaminen						
menot		30 000		30 000	10 452	-19 548
Porrastehdas						
menot		900 000	-50 000	850 000	42 228	-807 772

Muut rakennukset	1123					
Futuria						
menot		100 000		100 000	145 902	45 902
lisveden sataman huoltorakennus						
menot		10 000		10 000	0	-10 000
Tukikohdan peruskorjaus						
menot		50 000	50 000	100 000	105 385	5 385
Kadut	1130					
Rakentaminen						
menot		1 060 000		1 060 000	1 028 958	-31 042
tulot					33 825	
Puistot ja muut yleiset alueet						
Rakentaminen						
menot		10 000		10 000	19 123	9 123
Irtain omaisuus	1	260 000		260 000	260 713	713
INVESTOINNIT YHTEENSÄ						
menot		3 080 000	0	3 080 000	2 043 053	-1 036 461
tulot		20 000	0	20 000	42 178	11 647
netto		3 060 000	0	3 060 000	2 000 874	-1 048 108

2.6. YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta vuonna 2023

	Käyttötalous- ja investointimäärärahat (1000 €)					Tuloarviot (1000 €)				
	Alku- peräinen TA	TA:n muu- tokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alku- peräinen TA	TA:n muu- tokset	TA muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA										
Keskusvaalilautakunta	17		17	17	-1	10		10	13	-3
Tarkastuslautakunta	19		19	31	-12	0		0	0	0
Elinvoima -ja hallintopalvelut	8 079	680	8 759	8 548	211	1 304	200	1 504	1 517	-13
Sosiaalipalvelut	0		0	0	0	0		0	0	0
Kasvun ja oppimisen palvelut	10 932	464	11 396	11 734	-338	1 072		1 072	845	227
Tekniset palvelut	4 466		4 466	4 617	-151	3 478		3 478	3 632	-154
TULOSLASKELMAOSA										
Verotulot			0		0	14 500	1 000	15 500	15 869	-369
Valtionosuudet			0		0	4 600		4 600	5 171	-571
Korkotulot			0		0	180		180	217	-37
Muut rahoitustulot			0		0	900		900	1 133	-233
Korkomenot	590		590	798	-208			0		0
Muut rahoitusmenot	0		0	0	0			0		0
INVESTOINTIOSA										
<i>Kaupunginhallitus</i>										
Maa-alueet	30		30	0	30	20		20	8	12
Osakkeet ja osuudet	10		10	3	7					0
Valokuituverkon laajentaminen	20		20	0	20					0
Irtain omaisuus	160		160	70	90					
<i>Sosiaalipalvelut</i>										
Irtain omaisuus			0		0					
<i>Kasvun ja oppimisen palv.</i>										
Irtain omaisuus			0		0					
<i>Tekniset palvelut</i>										
Hallinto- ja laitosrakennukset	440	0	440	358	82					
Tehdas- ja tuotantorak.	930	-50	880	53	827					
Muut rakennukset	160	50	210	251	-41					
Kadut	1 060		1 060	1 029	31	0		0	34	-34
Puistot ja muut yleiset alueet	10		10	19	-9	0		0	0	0
Irtain omaisuus	260		260	261	-1					
YHTEENSÄ	27 183	1 144	28 327	27 788	539	26 064	1 200	27 264	28 440	-1 176

Tark.

Käyttötalous	23 513	1 144	24 657	24 947	-290	5 864	200	6 064	6 008	56
Rahoitus	590	0	590	798	-208	20 180	1 000	21 180	22 390	-1 210
Investoinnit	3 080	0	3 080	2 043	1 037	20	0	20	42	-22
	27 183	1 144	28 327	27 788	539	26 064	1 200	27 264	28 440	-1 176

3. Tilinpäätöslaskelmat

TULOSLASKELMA**01.01.-31.12.2023 01.01.-31.12.2022 01.01.-31.12.2021**

Ulkoinen			
Toimintatuotot			
Myyntituotot	1 281 704,80	1 833 706,67	1 893 281,76
Maksutuotot	573 078,21	2 339 637,75	2 368 690,66
Tuet ja avustukset	543 556,41	834 542,84	651 918,49
Muut toimintatuotot	3 614 899,82	2 385 236,28	2 308 672,43
	6 013 239,24	7 393 123,54	7 222 563,34
Valmistus omaan käyttöön	89 604,45	107 031,94	99 928,65
Toimintatuotot yhteensä	6 102 843,69	7 500 155,48	7 322 491,99
Toimintakulut			
Henkilöstömenot			
Palkat ja palkkiot	-10 694 484,86	-15 682 846,37	-15 047 716,74
Henkilöstösivukulut			
Eläkekulut	-2 264 288,16	-3 391 135,09	-3 334 279,66
Muut henkilöstösivukulut	-449 580,89	-587 551,52	-615 443,38
Palvelujen ostot	-6 270 173,87	-33 426 123,49	-32 966 302,72
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 831 909,78	-3 034 640,21	-2 888 558,94
Avustukset	-645 656,40	-1 680 767,82	-1 328 596,81
Muut toimintakulut	-1 790 945,27	-1 159 014,87	-1 083 180,50
Toimintakulut yhteensä	-24 947 039,23	-58 962 079,37	-57 264 078,75
Toimintakate	-18 844 195,54	-51 461 923,89	-49 941 586,76
Verotulot	15 868 940,14	26 702 373,05	26 173 515,73
Valtionosuudet	5 171 101,00	27 447 288,00	26 239 121,00
Rahoitustuotot ja kulut			
Korkotuotot	216 899,84	189 476,13	188 297,22
Muut rahoitustuotot	1 132 694,20	952 440,08	735 445,37
Korkokulut	-797 906,23	-399 754,57	-421 054,22
Muut rahoituskulut	-8,10	-20,60	-11,60
Rahoitustuotot ja -menot yht.	551 679,71	742 141,04	502 676,77
Vuosikate	2 747 525,31	3 429 878,20	2 973 726,74
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 860 496,54	-2 358 558,64	-3 512 282,05
Satunnaiset erät			
Satunnaiset tuotot	198 237,55	3 121,11	
Satunnaiset kulut	-60 421,50		
Tilikauden tulos	24 844,82	1 074 440,67	-538 555,31
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	24 844,82	1 074 440,67	-538 555,31

KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan ja investointien kassavirta		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	2 747 525,31	3 429 878,20
Satunnaiset erät	137 816,05	3 121,11
Tulorahoituksen korjauserät	768 322,93	-131 702,97
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 043 052,93	-1 232 292,35
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	25 078,86
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	858 593,32	259 582,97
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 469 204,68	2 353 665,82
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 857 811,60	-1 846 622,20
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 500 000,00	-1 000 000,00
Oman pääoman muutokset	-124 481,49	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-4 073,14	-605,29
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutos	1 724 820,27	561 995,45
Korottomien velkojen muutos	-2 749 458,69	239 845,10
Rahoituksen rahavirta	-5 511 004,65	-2 045 386,94
Rahavarojen muutos	-3 041 799,97	308 278,88
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	927 082,20	3 968 882,17
Rahavarat 1.1.	3 968 882,17	3 660 603,29
	-3 041 799,97	308 278,88

SUONENJOEN KAUPUNGIN TASE

VASTAAVAA	TP 2023	TP 2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	49 611 747,25	54 877 564,29
Aineettomat hyödykkeet	329 281,74	395 391,46
Tietokoneohjelmistot	26 320,59	39 697,99
Muut pitkävaikutteiset menot	302 961,15	355 693,47
Aineelliset hyödykkeet	38 748 071,43	39 544 366,82
Maa- ja vesialueet	7 949 685,95	7 958 039,33
Arvonkorotukset	97 685,00	97 685,00
Rakennukset	25 508 309,29	26 709 517,15
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 522 828,19	4 245 305,55
Koneet ja kalusto	555 843,94	432 415,49
Muut aineelliset hyödykkeet	93 305,67	93 305,67
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	20 413,39	8 098,63
Sijoitukset	10 534 394,08	14 937 806,01
Osakkeet ja Osuudet	5 490 760,77	9 894 172,70
Muut lainasaamiset	4 882 747,31	4 882 747,31
Muut saamiset	160 886,00	160 886,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot		
Muut toimeksiantojen varat		
VAIHTUVAT VASTAAVAT	3 711 650,11	8 478 270,35
Vaihto-omaisuus		
Aineet ja tarvikkeet		
Ennakkomaksut		
Saamiset	2 784 567,91	4 509 388,18
Pitkäaikaiset saamiset	851 167,52	949 151,18
Muut saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	1 933 400,39	3 560 237,00
Myyntisaamiset	651 370,04	1 142 012,60
Lainasaamiset	150 000,00	
Muut saamiset	665 323,66	2 042 074,63
Siirtosaamiset	466 706,69	376 149,77
Rahat ja pankkisaamiset	927 082,20	3 968 882,17
VASTAAVAA YHTEENSÄ	53 323 397,36	63 355 834,64

VASTATTAVAA	TP 2023	TP 2022
OMA PÄÄOMA	32 908 292,88	35 743 944,39
Peruspääoma	23 994 774,10	26 730 788,94
Arvonkorotusrahasto	97 685,00	97 685,00
Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	8 790 988,96	7 841 029,78
Tilikauden yli/ -alijäämä	24 844,82	1 074 440,67
PAKOLLISET VARAUKSET	800 000,00	0,00
Muut pakolliset varaukset		
Muut pakolliset varaukset	800 000,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	6 214,28	10 287,42
Valtion toimeksiannot		
Muut toimeksiantojen pääomat	6 214,28	10 287,42
VIERAS PÄÄOMA	19 608 890,20	27 601 602,83
Pitkäaikainen	13 845 601,75	15 952 012,95
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 845 601,75	15 703 413,35
Lainat julkisyhteisöiltä		
Muut velat	0,00	248 599,60
Lyhytaikainen	5 763 288,45	11 649 589,88
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	2 357 811,60	4 857 811,60
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot	0,00	0,00
Ostovelat	1 037 994,62	2 445 038,89
Muut velat	250 342,03	396 636,75
Siirtovelat	2 117 140,20	3 950 102,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	53 323 397,36	63 355 834,64

KONSERNITULOSLASKELMA

	2023	2022
Toimintatuotot	12 623 629,86	43 882 221,09
Toimintakulut	-29 099 124,01	-92 090 170,83
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	0,00	76 745,48
Toimintakate	-16 475 494,15	-48 131 204,26
Verotulot	15 868 940,14	26 702 373,05
Valtionosuudet	5 204 936,59	27 479 165,56
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	113 176,37	114 994,82
Muut rahoitustuotot	1 134 653,88	964 349,93
Korkokulut	-1 282 830,88	-790 431,82
Muut rahoituskulut	-3 804,70	-12 022,40
Vuosikate	4 559 577,25	6 327 224,88
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 514 110,79	-5 688 377,88
Arvonalentumiset		
Satunnaiset erät	137 816,05	332 445,98
Tilikauden tulos	183 282,51	971 292,98
Tilinpäätössiirrot	-532,28	-25 854,93
Tilikauden verot	0,00	-3 360,25
Laskennalliset verot	-5 220,00	-4 777,62
Vähemmistöosuudet	13 272,14	-3 685,44
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	190 802,37	933 614,74

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	2023	2022
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 559 577,25	6 327 224,88
Satunnaiset erät	137 816,05	332 445,98
Tilikauden verot	0,00	-3 360,25
Tulorahoituksen korjauserät	521 922,45	-419 454,98
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 666 394,58	-5 475 830,03
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	35 599,78
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 133 196,34	346 978,39
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 686 117,51	1 143 603,77
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-39,56
Antolainasaamisten vähennykset	755,12	368,95
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	179 572,80	4 852 458,32
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 125 488,14	-3 905 778,70
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-2 567 339,80	-1 213 426,22
Oman pääoman muutokset	-1 107 586,98	2 770,66
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 489,20	-14 333,26
Vaihto-omaisuuden muutos	20 597,33	-16 912,91
Saamisten muutokset	2 810 325,88	-558 033,27
Korottomien velkojen muutokset	-5568934,17	884729,31
Rahoituksen rahavirta	-9 363 587,16	31 803,32
Rahavarojen muutos	-6 677 469,65	1 175 407,09
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	1 723 265,73	13 895 908,54
Rahavarat 1.1.	8 400 735,38	12 720 501,45
	-6 677 469,65	1 175 407,09

HVA:lle siirtyneet rahavarat 5.495.173,16 €

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2023	2022
PYSYVÄT VASTAAVAT	66 403 097,41	88 327 213,10
Aineettomat hyödykkeet	376 497,78	898 029,89
Aineettomat oikeudet	62 892,64	500 156,81
Muut pitkävaikutteiset menot	313 000,47	388 800,91
Ennakkomaksut	604,67	9 072,17
Aineelliset hyödykkeet	64 741 346,69	85 198 649,72
Maa- ja vesialueet	8 412 620,66	8 575 877,30
Rakennukset	43 578 030,00	59 049 524,98
Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 840 465,71	9 941 160,68
Koneet ja kalusto	1 696 158,99	3 339 598,75
Muut aineelliset hyödykkeet	94 736,08	245 387,26
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	119 335,25	4 047 100,75
Sijoitukset	1 285 252,94	2 230 533,49
Osakkuusyhteisöosuudet	130 874,80	130 874,80
Osakkeet ja osuudet	596 044,37	1 501 582,31
Joukkovelkakirjalainasaamiset	1 910,48	2 529,00
Muut lainasaamiset	0,00	38 987,55
Muut saamiset	556 423,29	556 559,83
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	4 060,68	143 042,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 112 326,55	22 397 882,96
Vaihto-omaisuus	91 464,37	341 063,93
Saamiset	3 297 596,45	8 160 910,49
Pitkäaikaiset saamiset	851 167,52	1 034 333,05
Lyhytaikaiset saamiset	2 446 428,93	7 126 577,44
Rahoitusarvopaperit	0,00	216,03
Rahat ja pankkisaamiset	1 723 265,73	13 895 692,51
VASTAAVAA YHTEENSÄ	71 519 484,64	110 868 138,17

VASTATTAVAA	2023	2022
OMA PÄÄOMA	32 115 169,61	35 822 059,67
Peruspääoma	23 994 774,10	26 730 788,94
Arvonkorotusrahasto	97 685,00	97 685,00
Muut omat rahastot	346 083,14	550 393,14
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	7 485 825,00	7 509 577,85
Tilikauden yli-/alijäämä	190 802,37	933 614,74
VÄHEMMISTÖOSUUDET	78 099,05	320 309,48
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
Poistoero		
Vapaaehtoiset varaukset		
PAKOLLISET VARAUKSET	800 000,00	763 360,11
Eläkevaraukset		
Muut pakolliset varaukset	800 000,00	763 360,11
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	11 016,40	162 507,64
VIERAS PÄÄOMA	38 515 199,58	73 799 901,27
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	30 180 499,70	50 520 518,70
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	1 357,66	131 942,59
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	3 662 156,57	7 338 874,93
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	4 671 185,65	15 808 565,05
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	71 519 484,64	110 868 138,17

4. Tilinpäätöksen liitetiedot

4.1. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

4.1.1. EDELLISEN TILIKAUDEN TIETOJEN VERTAILUKELPOISUUS

Tilikausi on vertailukelpoinen edelliseen tilikauteen.

KUNNAN TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISEN PERIAATTEET

Tilinpäätöksen liitetietojen tarkoitus on täydentää laskelmien muodossa esitettyä tilinpäätösinformaatioita oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Kaupungin tilinpäätöksen liitetiedot ryhmitellään tilinpäätöksessä:

- tilinpäätöksen laatimista
- tuloslaskelmaa
- taseen vastaavia ja vastattavaa
- henkilöstöä
- konsernitilinpäätöstä koskeviin liitetietoihin.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat oikeudet ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poisto-suunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseessa hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Pysyvien vastaavien sijoitusluonteiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen FIFO -periaatteen mukaisesti hankintamenoon tai sitä alemman todennäköisen hankintameno tai todennäköisen luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut sekä virheiden korjaukset

Hyvinvointialueelle v. 2023 maksettu itsenäistymisvarojen jaksotus 124.481,49 € puuttui 2022 tilinpäätöksestä. Kirjattu ed.tilikauden voitto/tappio tilille.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Tilikauden tiedot eivät ole vertailukelpoisia edellisen tilikauden tietojen kanssa. 1.1.2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palvelut siirtyivät kunnan järjestämisvastuulta hyvinvointialueelle. Toimintojen siirtoon liittyvät omaisuus- ja velkaerin kirjaukset on tehty Kirjanpitolautakunnan Hyvinvointialue- ja kuntajaoston lausunnon 128 ohjeistuksen mukaisesti. Tilinpäätöksen vertailuvuodelta esitettäviä tietoja ei ole oikaistu, vaan vuoden 2022 tiedot on esitetty toiminnan jatkuvuuden oletuksella laaditun mukaisina.

Taseen vertailukelpoisuus

Kuntayhtymien jäsenosuuksien ja irtaimen omaisuuden siirto sekä hyvinvointialueelle siirtyvän henkilöstön lomapalkkavelka on kirjattu kunnan kirjanpidossa 1.1.2023 aloittavaan taseeseen peruspääomaa vastaan tase-erien välisinä siirtoina. Vuoden 2022 päättävään taseeseen ei ole tehty oikaisuja vaan tarvittavat tiedot on annettu liitetiedoissa. Taseen osalta vertailukelvottomuutta hyvinvointialueuudistuksen takia on omassa pääomassa, aineellisissa hyödykkeissä sekä siirtovelloissa. Tarkemmat erittelyt siirtyneistä tase-eristä on esitetty kutakin taseen erää koskevan liitetiedon kohdalla.

4.1.2. KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISPERIAATTEET

Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Lisäksi konsernitilinpäätökseen yhdistellään peruspääoman jäsenosuuksien mukaisessa suhteessa niiden kuntayhtymien ja liikelaitoskuntayhtymien tase tuloslaskelma ja liitetiedot, joissa kunta kaupunki on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksessä on esitettävä kuntakonsernin tulos ja taloudellinen asema siten kuin konserniyhteisöt olisivat yksi kirjanpitovelvollinen.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt lukuun ottamatta Asunto Oy Suonenjoen Pankkilaa, koska kaupungin omistusosuus on sama kuin kaupungin osuus yhtiön omasta pääomasta.

Kuntayhtymistä jätetty yhdistelemättä Pohjois-Savon Liitto sekä osakkuusyhteisö SavoGrow Oy, koska niiden vaikutus konsernitaseeseen on epäolennainen.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan konsernitilinpäätöksen omistuksen eliminointimenetelmä vastaa olennaisilta osin hankintamenomenetelmää. Eliminointieroa ei kuitenkaan pääsääntöisesti kohdisteta konsernitaseessa omaisuus- ja velkaerille, vaan ne kirjataan oman pääoman lisäykseksi tai vähennykseksi riippumatta siitä, mitkä tekijät ovat

vaikuttaneet eliminointieron syntymiseen. Mikäli eliminointiero kohdistetaan omaisuus- tai velkaerille, konsernitaseeseen voi syntyä konserniaktiivaa tai passiivaa.

Sisäiset liiketapahtumat

Konserniyhteisöjen välisiä eliminoitavia eriä ovat olleet konserniyhteisöjen väliset sisäiset tuotot ja kulut, sisäinen voitonjako, keskinäiset saamiset ja velat sekä sisäiset katteet.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistöyhtiöiden käyttöomaisuuden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisön oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) vastaan.

4.1.4. TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain *)

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Yleishallinto	509 352	514 555	509 352	514 555
Sosiaali- ja terveystoimi	71 889	32 380 960	39 526	2 390 999
Opetus- ja kulttuuritoimi	3 338 021	3 207 899	1 440 057	1 566 439
Yhdyskuntapalvelut	3 093 360	3 459 073	654 106	740 358
Muut palvelut	5 611 008	4 319 734	3 459 802	2 287 806
<i>Toimintatuotot yhteensä</i>	<u>12 623 630</u>	<u>43 882 222</u>	<u>6 102 844</u>	<u>7 500 156</u>

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Verotulot

Verotulojen erittely

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022
Kunnan tulovero	11 263 020	22 058 159
Osuus yhteisöveron tuotosta	2 599 564	2 735 569
Kiinteistövero	2 006 356	1 908 645
Muut verotulot	0	0
<i>Verotulot yhteensä</i>	<u>15 868 940</u>	<u>26 702 373</u>

Valtionosuudet

Valtionosuuksien erittely

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus(ilman tasauksia)	546 814	17 703 828
Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	3 044 076	5 620 416
Järjestelmämuutoksen tasaus	1 365 024	4 271 640
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	215 187	-148 596
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<u>5 171 101</u>	<u>27 447 288</u>
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
<i>Valtionosuudet yhteensä</i>	<u>5 171 101</u>	<u>27 447 288</u>

Palvelujen ostojen erittely

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022
Asiakaspalvelujen ostot	379 601	26 383 812
Muiden palvelujen ostot	5 200 635	6 096 057
<i>Kunnan palvelujen ostot yhteensä</i>	<u>5 580 236</u>	<u>32 479 869</u>

Satunnaisiin tuottoihin ja kuluihin sisältyvät erät

Satunnaisten tuottojen erittely	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Satunnaiset tuotot	198 238	332 446	198 238	3 121
<i>Satunnaiset tuotot yhteensä</i>	<u>198 238</u>	<u>332 446</u>	<u>198 238</u>	<u>3 121</u>

Pakolliset varaukset**Pakollisten varausten muutokset**

	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset 1.1.	763 360		0	0
Lisäykset tilikaudella (+)	800 000		800 000	
Vähennykset tilikaudella (-)	-763 360			
Muut pakolliset varaukset 31.12.	<u>800 000</u>	<u>0</u>	<u>800 000</u>	<u>0</u>

Pysyvät vastaavat**Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot**

	Suonenjoen Konserni		Suonenjoen Kaupunki	
	2023	2022	2023	2022
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesial. myyntivoitot	31 677	131 433	31 677	131 433
Rakennusten myyntivoitot	0	24 849		
Muut myyntivoitot	1 182	61 921		
<i>Myyntivoitot yhteensä</i>	<u>32 859</u>	<u>218 203</u>	<u>31 677</u>	<u>131 433</u>

Suonenjoen Kaupunki	
2023	2022

Muut toimintakulut		
Tonttien myyntitappiot		
Muut myyntitappiot	0	0
<i>Myyntitappiot yhteensä</i>	<u>0</u>	<u>0</u>

Suonenjoen Kaupunki	
2023	2022

Osinkotuotot muista yhteisöistä	947 206	934 762
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	2 471	2 471
<i>Yhteensä</i>	<u>949 677</u>	<u>937 233</u>

Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista

Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poisto-suunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankinta-menoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan. Suonenjoen kaupunginvaltuusto päätti poistoajoista 10.12.2012, § 79.

Poistotapa	Ennen 31.12.2012 valmistuneet kohteet	1.1.2013 tai sen jälkeen valmistuvat kohteet	
Aineettomat hyödykkeet			
Muut pitkävaikutteiset menot	tasapoisto	5-20 vuotta	2-20 vuotta
ATK-ohjelmisto	tasapoisto	5 vuotta	5 vuotta
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa		
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset	tasapoisto	40 vuotta	30 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	tasapoisto	30 vuotta	30 vuotta
Talousrakennukset	tasapoisto	30 vuotta	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	tasapoisto	40 vuotta	30 vuotta
Asuinrakennukset	tasapoisto	40 vuotta	30 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot	menojäännös	15 %	20 %
Sillat, laiturit ja uimalat	menojäännös	20 %	20 %
Muut maa- ja vesirakenteet	menojäännös	10-20 %	20 %
Vedenjakeluverkosto	menojäännös	7 %	7 %
Viemäriverkko	menojäännös	7 %	7 %
Sähköjohdot, muuntoasemat ja ulkovalaistuslaitteet	menojäännös	15 %	20 %
Puhelinverkko, keskusasema ja alakeskukset	menojäännös	-	20 %
Muut putki- ja kaapeliverkot	menojäännös	20 %	20 %
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	menojäännös	20 %	20 %
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	menojäännös	10 %	20 %
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	menojäännös	5-10 %	20 %
Koneet ja kalusto			
Muut kuljetusvälineet	menojäännös	25-30 %	25 %
Muut liikkuvat työkoneet	menojäännös	25 %	25 %
Muut raskaat koneet	menojäännös	20-30 %	25 %
Muut kevyet koneet	menojäännös	30 %	25 %
Sairaala- terveydenhuolto- yms. laitteet	menojäännös	30-40 %	25 %
Atk-laitteet	menojäännös	40 %	40 %
Muut laitteet ja kalusteet	menojäännös	30-40 %	40 %
Muut aineelliset hyödykkeet			
Luonnonvarat	käytön mukainen poisto		
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa		
Keskeneräiset hankinnat			
ei poistoaikaa			
Pysyvien vastaavien sijoitukset			
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa		

4.1.5. TASEEN LIITETIEDOT, vastaavaa

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Poistamaton hankinta-meno 1.1.2023	Lisäykset tilikauden aikana	Rahoitus- osuudet tilikaudella	Vähennykset tilikauden aikana	Siirrot erien välillä	Tilikauden poisto	Poistamaton hankinta-meno 31.12.2023
Aineettomat hyödykkeet							
Aineettomat oikeudet	39 697,99	4 238,35				-17 615,75	26 320,59
Muut pitkävaik. Menot	355 693,47					-52 732,32	302 961,15
Yhteensä	395 391,46	4 238,35	0,00	0,00	0,00	-70 348,07	329 281,74
Aineelliset hyödykkeet							
Maa- ja vesialueet	7 958 039,33			-8 353,38			7 949 685,95
Maa- ja vesialueet, arvonkorotukset	97 685,00						97 685,00
Rakennukset	26 709 517,15	665 561,37		0,00		-1 866 769,22	25 508 309,29
Kiinteät rakenteet ja laitteet	4 245 305,55	998 058,67		0,00		-720 536,03	4 522 828,19
Koneet ja kalusto	432 415,49	326 271,67				-202 843,22	555 843,94
Muut aineelliset hyödykkeet	93 305,67						93 305,67
Enn.maksut ja kesk.er. hankinnat	8 098,63	12 314,76		0,00			20 413,39
Yhteensä	39 544 366,82	2 002 206,47	0,00	-8 353,38	0,00	-2 860 496,54	38 748 071,43

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Hankinta- meno 1.1.2023	Lisäykset	Vähennykset	Kirjanpito- arvo 31.12.2023
Osakkeet ja osuudet				
Tytär-yhteisö- osakkeet ja osuudet	4 698 663,22			4 698 663,22
Kunta-yhtymä- osuudet	4 661 515,33		-4 406 194,93	255 320,40
Muut osakkeet ja osuudet	533 994,15	2 783,00		536 777,15
JVK-, muut laina- ja muut saamiset				
Muut laina-saamiset	4 882 747,31			4 882 747,31
tytäryhteis. muut saamiset	160 886,00			160 886,00
Yhteensä	14 937 806,01	2 783,00	-4 406 194,93	10 534 394,08

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset

	Tasearvo 1.1.2023	Siirtynyt HVA:lle	purkautunut	Tasearvo 31.12.2023	Kunnan osuus ky:n perus- pääomasta	Ero
Sisä-Savon terveydenhuollon ky	166 374		-166 374	0	0	0
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri	3 942 729	-3 942 729		0	0	0
Savon koulutuskuntayhtymä	247 058			247 058	254 421	7 363

KONSERNIRAKENNE

Omistukset muissa yhteisöissä

	Kotipaikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000€)		
				omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	voitosta / tappiosta
Tytär yhteisöt						
Kiint. Oy Suonenjoen vuokratilat	Suonenjoki	100 %	100 %	541	11 326	0
Kiint. Oy Tervalankatu 4	Suonenjoki	70 %	70 %	107	7	-5
Suonenjoen Vesi Oy	Suonenjoki	100 %	100 %	2 841	10 800	-122
Yhdistelemättömät tytäryhteisöt						
As.Oy Suonenjoen Pankkila	Suonenjoki	51,50 %	51,50 %	139	5	-2
Kuntayhtymät						
Sisä-Savon terveydenhuollon ky	Suonenjoki	67,60 %	67,60 %	0	0	-25
Savon koulutuskuntayhtymä	Kuopio	2,2447 %	2,2447 %	1 492	1 622	155
Yhdistelemättömät kuntayhtymät						
Pohjois-Savon liitto	Kuopio	2,41 %	2,41 %	35	23	5
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
Kehitysyhtiö Savogrow Oy	Suonenjoki	33,75 %	33,75 %	318	125	19
Kiint. Oy Suonenjoen Yrittäjänkatu 1	Suonenjoki	30,42 %	30,42 %	92	2	-2

Arvonkorotukset	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	97 685	97 685	97 685	97 685
Arvonkorotukset (+)				
Arvonkorotusten purku (-)				
Arvo 31.12. *)	97 685	97 685	97 685	97 685
Rakennukset				
Arvo 1.1.				
Arvonkorotusten purku (-)				
Arvo 31.12.				
Arvonkorotukset yhteensä 31.12.	97 685	97 685	97 685	97 685

*) Pohjois-Savon ammattioppilaitoksen vastikkeetta luovutettu maa-alue 1.8.2002.

Arvonkorotusten kohteena olevien maa-alueiden ja rakennusten arvo on määritelty varovaisuuden periaatetta noudattaen. Arvonkorotusten määrä perustuu riippumattomien ulkopuolisten asiantuntijoiden lausuntoihin maa-alueiden ja rakennusten todennäköisestä luovutushinnasta. Arvonkorotus on tehty kaikkiin maa-alueisiin, joiden osalta kirjanpitolain mukaiset arvonkorotuksen edellytykset täytyvät.

Maa- ja vesialueet erittely	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	7 079	14 159	7 079	14 159
Muut maa- ja vesialueet	8 405 542	8 561 718	7 942 607	7 943 880
Maa- ja vesialueet yhteensä	8 412 621	8 575 877	7 949 686	7 958 039

Saamisten erittely	2023		2022	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		143 723		46 252
Lainasaamiset	4 882 747		4 882 747	
Muut saamiset		0		3 639
Siirtosaamiset				
Yhteensä	4 882 747	143 723	4 882 747	49 891

Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kaupunki on jäsenenä	2023		2022	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Myyntisaamiset		0		46 173
Lainasaamiset				
Muut saamiset		0		1 350 015
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0	0	0	1 396 188
Saamiset yhteensä	4 882 747	143 723	4 882 747	1 446 079

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	560		560	0
Kelan korvaus TTH:sta	4 895	152 201		
TVR koulutuskorvaus	0	9 117		
EU-tuet ja avustukset	18 445	570 914		
Muut tulojäämät	466 526	733 899	466 147	376 150
<i>Tulojäämät yhteensä</i>	<u>490 427</u>	<u>1 466 131</u>	<u>466 706</u>	<u>376 150</u>
<i>Lyhytaik. Siirtosaamiset yhteensä</i>	<u>490 427</u>	<u>1 466 131</u>	<u>466 706</u>	<u>376 150</u>

4.1.6. TASEEN LIITETIEDOT, vastattavaa

Oman pääoman erittely	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Peruspääoma 1.1.	23 994 774	26 730 789	23 994 774	26 730 789
Lisäykset (+)	0	0		
Vähennykset (-)	0	0	0	
Peruspääoma 31.12.	23 994 774	26 730 789	23 994 774	26 730 789
Arvonkorotusrahasto 1.1.	97 685	97 685	97 685	97 685
Lisäykset tilikaudella (+)				
Vähennykset tilikaudella (-)				
Arvonkorotusrahasto 31.12.	97 685	97 685	97 685	97 685
Muut omat rahastot				
Vahinko- ja muut omat rahastot pääoma 1.1.	544 382	530 208	0	0
Siirrot rahastoon		24 797		
Siirrot rahastosta	-198 299	-4 611		
Vahinko- ja muut omat rahastot pääoma 31.12.	346 083	550 393	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	7 614 471	7 507 521	8 915 470	7 841 030
Kys, Islabin jäsenosuus%		2058		
Kanto Kys jäsenkunnilta				
Edel. tilikauden virheen oikaisu	-128 645		-124 481	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	7 485 826	7 509 579	8 790 989	7 841 030
Tilikauden ylijäämä (+)/alijäämä (-)	190 802	933 615	24 845	1 074 441
<i>Oma pääoma yhteensä</i>	<u>32 115 169</u>	<u>35 822 059</u>	<u>32 908 293</u>	<u>35 743 944</u>

**Hyvinvointialueelle siirtyneet omaisuus- ja pääomaerät kirjattu peruspääomaa vastaan avaustasees
Peruspääoman osalta avaustaseen muutos -2.736.014,84**

Pitkäaikaiset velat

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022
	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	7 072 275
	<u>7 072 275</u>	<u>7 882 176</u>

Pitkäaikaiseen vieraaseen pääomaan kuuluvat velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua.

Vuoden 2023 tilinpäätöksessä esitetään velat , jotka erääntyvät 1.1.2029 tai sen jälkeen.

Pakolliset varaukset

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvast.		762 238		
Muut pakolliset varaukset	800 000	1 080	800 000	0
<i>Muut pakolliset varaukset yhteensä</i>	<u>800 000</u>	<u>763 318</u>	<u>800 000</u>	<u>0</u>

Vieras pääoma

	2023		2022	
	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhyt-aikaiset
Velat kuntayhtymille, joissa kaupunki on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat				201 097
Muut velat *)			248 600	
Siirtovelat				338 069
<i>Yhteensä</i>	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>248 600</u>	<u>539 166</u>

*) Koroton velka Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymältä.

Muut velat**Muiden velkojen erittely**

	<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022
Muut velat		
Liittymismaksut		
Muut velat	250 342	396 636
<i>Muut velat yhteensä</i>	<u>250 342</u>	<u>396 636</u>

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tuloennakot				
Menojäämät				
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotus	1 574 331	5 517 393	1 406 664	2 350 850
Korkojaksotus	178 195	98 683	79 983	31 720
Muut menojäämät	687 635	3 548 095	630 493	1 567 533
<i>Lyhytaik. siirtovelat yhteensä</i>	<i>2 440 160</i>	<i>9 164 171</i>	<i>2 117 140</i>	<i>3 950 103</i>
<i>Siirtovelat yhteensä</i>	<i>2 440 160</i>	<i>9 164 171</i>	<i>2 117 140</i>	<i>3 950 103</i>

4.1.7. VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT**Leasingvastuiden ja vuokravastuiden yhteismäärä**

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 473 851	1 563 748	1 358 641	1 169 747
Myöhemmin maksettavat	5 006 561	6 856 894	4 784 372	5 105 157
<i>Leasingvastuut yhteensä</i>	<i>6 480 412</i>	<i>8 420 642</i>	<i>6 143 013</i>	<i>6 274 904</i>

Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.

Vastuusitoumukset

	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta *)				
Alkuperäinen pääoma	26 296 053	26 296 053	26 296 053	26 296 053
Jäljellä oleva pääoma	14 419 886	15 623 371	14 419 886	15 623 371
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	3 342 702	3 342 702	3 342 702	3 342 702
Jäljellä oleva pääoma	128 932	168 198	128 932	168 198

*) Kaupungin takausvastuut Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratilojen lainoista on yhteensä 8.804.068,00€ . Vuodesta 2014 alkaen uutena takauksena on Suonenjoen Vesi Oy:n lainan takaus, joka on 5.562.500,00€.

Jättekukon takausvastuu 93.986,00 € ja Lempyyn vesihuolto-osuuskunnan lainasta on 28.363,26 €.

	<u>Suonenjoen Konserni</u>	
	2023	2022
Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä		
lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	10 766 087	11 491 862
vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 523 600	2 523 600

Vastuu kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2023	2022
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuusta 31.12.	56 104 693	52 169 130
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	44 661	30 169

Johdannaissopimukset	<u>Suonenjoen Konserni</u>		<u>Suonenjoen Kaupunki</u>	
	2023	2022	2023	2022
	0	18 536 733	0	15 000 000
<i>Johdannaissopimukset yhteensä</i>	<u>0</u>	<u>18 536 733</u>	<u>0</u>	<u>15 000 000</u>

4.1.8. HENKILÖSTÖÄ JA TILINTARKASTAJAN PALKKIOITA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	2023	2022
Elinvoima- ja hallintopalvelut	178	193
Sosiaalipalvelut	0	160
Koulutuspalvelut	187	188
Tekniset palvelut	29	28
<i>Yhteensä</i>	<u>394</u>	<u>569</u>

Henkilöstön lukumäärä on ilmoitettu uuden toimialarakenteen mukaisesti, joka muuttui uuden hallintosäännön myötä 1.6.2017.

Henkilöstökulut

	2023	2022
Palkat ja palkkiot	10 911 011,32	16 036 581,00
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	2 264 288,16	3 391 135,00
Muut henkilösivukulut	449 580,89	587 551,00
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-216 526,46	-353 734,00
<i>Yhteensä tuloslaskelman mukaan</i>	<u>13 408 354</u>	<u>19 661 533</u>

Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin

Henkilöstökulut yhteensä

<u>13 408 354</u>	<u>19 661 533</u>
-------------------	-------------------

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tai puolueyhdistykselle tilitettyt luottamushenkilömaksut

	2023	2022
Suomen Keskusta	1 830	3 395
Kansallinen Kokoomus	575	826
Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue	935	1 479
Vasemmistoliitto	410	636
Perusuomalaiset	1 186	1 864
Suomen Kristillisdemokraatit	176	241
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<u>5 110</u>	<u>8 441</u>

Tilintarkastajien palkkiot

	2023	2022
Lakisääteinen tilintarkastus	16 370	5 304
Tarkastuslautakunta	2 633	2 457
<i>Palkkiot yhteensä</i>	<u>19 002</u>	<u>7 760</u>

4.1.9. LIITETIETOJEN ERITTELYT

Erittely suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta

	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TS 2025	TS 2026
Poistonalaiset investoinnit	1 262 444	2 043 053	5 105 000	3 667 000	3 295 000
Rahoitusosuudet	0	0	1 400 000	30 000	163 500
Investointien omahankintameno	1 262 444	2 043 053	3 705 000	3 637 000	3 131 500
Suunnitelman mukaiset poistot	2 353 491	2 860 497	2 400 000	2 500 000	2 100 000
Viiden vuoden keskiarvo					
Suunnitelman mukaiset poistot					2 442 798
Poistonalaisten investointien omahankintameno					2 755 799
Ero					-313 002
Poikkeama -%					-11 %
Jos eroa verrataan suunnitelman mukaisiin poistoihin:					-13 %
Jos eroa verrataan investointeihin:					-11 %
Eli sumupoistot ovat investoinneista:					89 %

Muut taloudelliset vastuut

Eritellään liitetiedoissa esitetyt vastuut

	Suonenjoen Kaupunki	
	2023	2022
Leasingvastuut		
Kaupunki		
Kuntarahoitus Oy	1 162 545	918 341
Danske Bank Oy	10 497	41 660
Tukirahoitus Oy	26 022	13 974
Axis Finland	0	36 197
Leasingvastuut yhteensä	1 199 065	1 010 171

Arvonlisäveron palautusvastuut

Kiinteistöjen uudisrakentamisen ja perusparantamisen menot

	Arvonlisäverot)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)	ALV- vastuu **)
	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014
Vuonna 2013 valmistuneet				0	0					
Rakennukset yhteensä	72 310	0	7 231	14 462	21 693	28 924	36 155	43 386	50 617	65 079
Vuonna 2014 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	1 692 988	169 299	338 598	507 896	677 195	846 494	1 015 793	1 185 092	1 354 390	1 523 689
Vuonna 2015 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	245 756	49 151	73 727	98 303	122 878	147 454	172 030	196 605	221 181	
Vuonna 2016 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	482 485	144 746	192 994	241 243	289 491	337 740	385 988	434 237		
Vuonna 2017 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	386 586	115 976	154 634	193 293	231 952	270 610	309 269	347 927		
Vuonna 2018 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	27 292	10 917	13 646	16 375	19 104	21 833	24 563			
Vuonna 2019 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	106 975	53 487	64 185	74 882	85 580	96 277				
Vuonna 2020 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	108 717	65 230	76 102	86 974	97 846					
Vuonna 2021 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	179 101	125 371	143 281	161 191						
Vuonna 2022 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	29 862	20 903	23 890	26 876						
Vuonna 2023 valmistuneet										
Rakennukset yhteensä	131 538	118 384								
	873 464	1 088 288	1 394 619	1 545 739	1 749 332	1 943 797	2 207 247	1 626 188	1 581 537	65 079
Suonenjoki-konsernin alv-palautusvastuu				1 282 407						

*) Vähennyksenä tai palautuksena käsitellyt ostoihin sisältyvät arvonlisäverot rakentamisen ajalta

**) Itse suorittujen rakentamispalvelujen osalta välittömät ja välilliset kustannukset

1.1.2009 alkaen kymmenen vuoden oikaisuvelvollisuus, mikäli kiinteistön tai sen osan käyttötarkoitus muuttuu palautukseen tai vähennykseen oikeuttamattomaksi.

**VAKUUKSIA JA VASTUUSITOUMUKSIA KOSKEVAT LIITETIEDOT
VUOKRAVASTUUT 2023**

	2023	2022
Leasingvastuiden ja vuokravastuiden yhteismääräyhteismäärä	6 143 012,70	6 213 431,07
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	1 358 640,74	1 138 826,95
Myöhemmin maksettavat	4 784 371,97	5 074 604,12
Leasingsopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita.		
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Tytäryhteisöjen alkuperäinen pääoma	26 296 052,92	26 296 052,92
Tytäryhteisöjen puolesta annetut takaukset		
Kiinteistö Oy Suonenjoen Vuokratalot (100%)		
Alkuperäinen pääoma (uusi laina vuonna 2020 3 331 031€)	16 296 052,92	16 296 052,92
Jäljellä oleva pääoma	8 857 386,20	9 560 871,00
Suonenjoen Vesi Oy (100%)		
Alkuperäinen pääoma	10 000 000,00	10 000 000,00
Jäljellä oleva pääoma	5 562 500,00	6 062 500,00
Kiinteistö Oy Tervalankatu 4 (70%)		
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma		
Tyttäret yhteensä	14 419 886,20	15 623 371,00
Muut vastuusitoumukset		
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	3 342 702,00	3 342 702,00
Jäljellä oleva pääoma	128 931,86	168 197,62
Suhon tiehoitokunta	3 332,60	7 332,68
Herralantien vesihuolto-osuuskunta	0,00	481,71
Lempyyn vesihuolto-osuuskunta	28 363,26	49 704,23
Halolanmäen-Riepolanlahden vesiosuuskunta	3 250,00	6 250,00
Yhteensä	34 945,86	63 768,62
Jätekkukko Oy:n osakkaiden keskinäinen sopimus takausvastuiden jakamisesta		
Suonenjoen kaupungin osuus 3,92% (28 000 osakkeet)	93 986,00	104 429,00
Takaukset muiden puolesta yhteensä	128 931,86	168 197,62
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		
Kaupungin osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	56 104 693,00	52 169 130,00
Kaupungin osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kaupungin mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	44 661,00	30 169,00

Kilpailulain 30d §:n mukaiset eriytetyt tilinpäätökset

TULOSLASKELMA

Liikuntahallin kahvion toiminta kilpailutilanteessa markkinoilla

	2023	2022
	€	€
Toimintatuotot		
Myyntituotot	58 113,81	21 867,80
Muut toimintatuotot	275,46	833,04
	58 389,27	22 700,84
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-58 164,54	-22 843,43
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-12 183,99	-3 783,95
Muut henkilösivukulut	-2 499,00	-953,17
Henkilöstökulut yhteensä	-72 847,53	-27 580,55
Palvelujen ostot	-5 550,59	-1 582,81
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-39 708,75	-17 925,71
	-118 106,87	-47 089,07
Toimintakate	-59 717,60	-24 388,23
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoituskulut	0,00	0,00
Vuosikate	-59 717,60	-24 388,23
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	0,00	0,00
	0,00	0,00
Laskennalliset erät		
Vyörytysmenot	-5 108,00	-1 449,00
Tilikauden tulos	-64 825,60	-25 837,23
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-64 825,60	-25 837,23

Kustannuslaskennan kuvaus

Toiminta on eriytetty omalle kustannuspaikalleen

Lisäksi kirjataan muut menot, jotka koostuvat pääasiassa sisäisestä vuokrasta, ICT-menoista ja ostoista. Vyörytysmenoihin on kirjattu osuus hallintotoimiston, ICT ja työterveyshuollon menoista.

5. Allekirjoitukset ja merkinnät

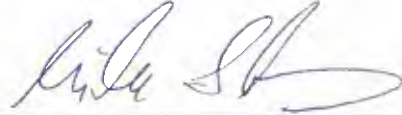
SUONENJOEN KAUPUNKI

SUONENJOEN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN 2023 ALLEKIRJOITUKSELLAAN VAHVISTAVAT

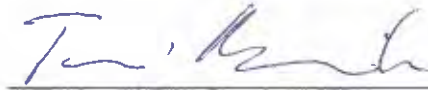
Suonenjoella 2.4.2024

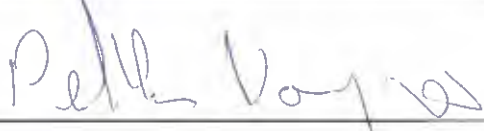
KAUPUNGINHALLITUKSEN JA KAUPUNGINJOHTAJAN ALLEKIRJOITUKSET

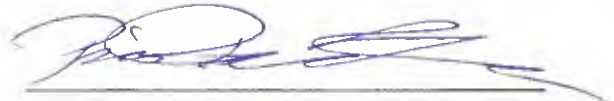

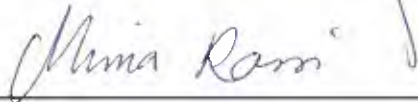

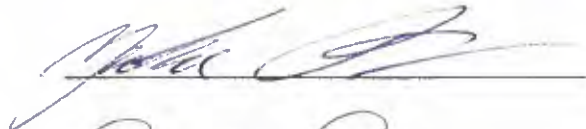

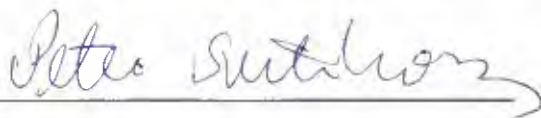

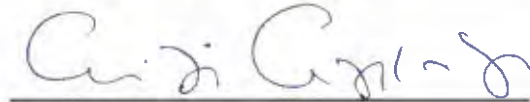

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Suonenjoella 28. 5. 2024

Itä-Suomen Tilintarkastus Oy, tilintarkastusyhteisö

Timo Nuutinen
HT, JHT, KTM

6. Luettelot ja selvitykset

6.1. LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Käytetyt kirjanpitokirjat

Päiväkirja	pdf-tiedostona DVD-levyllä
Pääkirja	pdf-tiedostona DVD-levyllä
Tilikartta	pdf-tiedostona DVD-levyllä
Tasekirja	sidottuna
Tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt	paperitulosteena

Tositelajit

001	Muistiot	1 – 691
010	Tiliotetositteet	10001-10754
020	Myyntireskontra, suoritukset	20001-20413
021	Myyntireskontra, viitesuoritukset	21001-21826
040	Ostoreskontra, suoritukset	40001-40603
301	Palkat	30001-30054
302	M2 matkalaskut	31100-31151
407	Kierrätettävät laskut	460001-471052
501	Toimeentulotuki	50001-50770
601	Kansalaisopisto	600000-602675
603	Sosiaalilautakunta	610001-611553
604	Kotihoito	620001-623919
607	Tekninen osasto	630001-630588
609	Yleishallinto	650001-650801
613	Koulutuslautakunta	660001-660671
616	Tilojen vuokrat	680001-680520
617	Asuntojen vuokrat	690001-691160
642	Tontinvuokrat	700001-700272
654	Päivähoitomaksut	720001-721237
682	Vanhustyön laskutus	730001-730285
707	Tekninen osasto/ sisäinen	805001-805009
709	Yleishallinto/ sisäinen	815001-815262
713	Koulutuslautakunta/ sisäinen	820001-820021
716	Tilojen vuokrat/ sisäinen	
717	Asuntojen vuokrat/ sisäinen	

Tositteiden säilytystapa

Tasekirja sidotaan kirjaksi, säilytetään ikuisesti.

Pääkirjat, päiväkirjat (DVD-tallenne), säilytetään 10 vuotta.

Ostolaskut sähköisessä muodossa, kahtena tallenteena Suonenjoen kaupungin ict-osastolla, säilytetään 10 vuotta.

Muut tositteet ja kirjanpitoaineisto paperitositteina, säilytetään 10 vuotta.